

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petitna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo: nefrankirana pisma se ne spro-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

K vstajenju.

Tomaž Masaryk je nedavno dejal, da se čedalje bolj prepričuje o tem, kako si katolištvo zopet osvaja duhovno vodstvo nad svetom. Mi katoličani sami smo bolj nagnjeni k črnogledstvu in bolj vidimo senčne strani nego svetle. Češki mislec pa ima prav; znamenja katoliškega pre-roda družbe so neutajljiva in hrepenenje človeštva po združitvi v eni Cerkvi bolj in bolj raste.

Predidoci stoletji sta bili stoletji plitkega razumnjstva, ki pa je že tako zelo upadlo, da predstavlja danes samo še vsega duha in sile oropani prežitek. Verska misel krščanstva zmaguje čedalje bolj nad brezboštvom na vseh poljih kulture, udejstvovanja, slednjič pa ji je pridržana zmaga tudi v državnem življenju, v medsebojnih odnosih politično urejene človeške družbe.

K temu teži danes vse človeštvo, ki spada v območje krščanske kulture. Brezbožna kultura — »filantropizem«, »eticizem«, »socializem«, kakorkoli so se že imenovali najrazličnejši poizkusi — je človeško družbo samo bolj in bolj razkrajala in jo končno privedla skoro že do propada. Njen pogubni vpliv se še nadaljuje v praktičnem življenju, toda njene ideje ugašajo in človeštvo počasi zbira svoje sile k ozdravljenju. In njegovi pogledi se obračajo zopet h krščanstvu, ki je Vstajenje od smrti.

Misel krščanske vsedrže, mirnega sodelovanja svobodnih narodov, misel eminentno katoliška, se zarisuje čedalje bolj določno na našem obzorju. To je vekovna misel Cerkve, za katero je s toliko vztrajnostjo eno stoletje za drugim delala, se zanj borila in trpela. Tudi brezboštvo je to misel pograbilo in skušalo uresničiti, toda vsi naporji od francoskega prevrata do ruskega so se izjalovili. Njeno uresničenje je in ostane naloga katolištva.

Kakšna bo oblika obnovljene krščanske družbe, kje bo njeno glavno središče, kateri narod ali država njen nositelj, je seveda še v temo zavito, kakor je bilo sodobnikom Avgušтина čisto neizvestno, da se bo na razvalinah rimskega imperija razcvetela krščanska družabna kultura pod vodstvom germanskih cesarjev. Kdo ve, kateri narod, na katerem kraju zemlje si je Bog za bližnjo bodočnost izbral za obnovitelja sveta? Gotovo pa je, da bo poslanstvo duhovne obnove človeštva vršila slejkoprej Cerkve in ga tudi vodila.

Seveda — kakor je dejal duhoviti katoliški pisatelj, »kakor ni zima, ki pride, poslednja zima sploh, tako tudi pomlad, ki ji sledi, ni že večna pomlad. Če pridejo taki časi, kakor je sedanjí, stori Bog vedno korak naprej na poti zgodovine, toda treba ni, da bi bil to zadnji korak.« S svojimi naporji bomo ostali vedno dosti daleč za idealom, nobene zmage ne bo brez trdih bojev in kolebanj je znak vsakega človeškega stremjenja. Toda mi vemo, da bo končni zmagalec vedno Cerkve. Tega je porok Gospod, ki je vstal, resnično vstal.

Tudi slovenski katoličani imamo, naj je tudi našega naroda malo, važno nalogo pri katoliški renesanci v svetu. Mi se je tudi hvala Bogu v polnem obsegu zavedamo. Imamo zglede, ki nam vlivajo poguma in nas bodrijo: borba Marksa, najmočnejše osebnosti nemških katolikov, na čelu vse nemške demokracije zoper prusko reakcijo; politično združevanje francoskih katoličanov, ki jim ni treba več resignirano sprejemati udarcev, ampak jih lahko framasonstvu sami prizadevajo; borba italijanske ljudske stranke zoper diktaturo paganskega fašizma; bohotni razcvit katoličanstva v anglosaskih državah; razmah katoliškega misijonstva in bolj in bolj rastoča moralna sila papeštva.

Največjo težavo imamo premagati slovenski katoličani v skrajno zaostalem, vsakemu globljemu pokretu skoro čisto nedostopnem in v samih napolizobražen-skih in najbolj zagrizenih predsodkih živečem »liberalnem« razumnistvu. Kardinal Newman je nekje dejal, da razlogi ideje pobijajo, toda le boljše ideje jih izpodrinejo. Naše katoliško prosvetno, poli-

Popolno politično mrtvilo.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Parlament je popolnoma zapuščen, ker so vsi poslanci odšli na velikonočne počitnice. Tudi ministri odhajajo na odmor, da si odpočijejo od neplodnih posvetovanj o smernicah, ki naj jih dajo v razvoju političnega položaja. G. Nikola Pašić, ki potrpežljivo poslušal mišljenja ministrov in drugih strankinih veljakov, končno pa apoditično odloči, kakor sam hoče, pojde na Cavtat razmišljati, ali naj poda vlada demisijo prej, ko dovrši svoje delo parlamentarna anketa za verifikacijo hrvatskih poslancev ali pozneje. Vsekakor se g. Pašiću z demisijo prav nič ne mudi in bo porabil odlaganje demisije za pritisk na hrvatske polance, ki

so pod anketo. Anketa bi morala začeti delovati po velikonočnih praznikih. Verjetno je, da anketa ne bo izvršila svojega dela prej, dokler se Pašić ne bo odločil za politični pravec v bodočnosti. To dvoje je v najtesnejši zvezi za Pašića.

Ker je tudi drugi ustavni faktor odpo-toval, je nastalo tukaj popolno politično mrtvilo. Tudi široka javnost se ne zanima več dosti za politični položaj, ker ni nastopil noben nov politični moment. Malo živahnosti v političnem življenju utegne nastopiti šele po pravoslavnih velikonočnih praznikih, ko se bodo vrnili ministri in bodo začeli prihajati v parlament poslanci.

Avtorsko pravo.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) V načrtu novega tiskovnega zakona se nahajata dva člena o avtorskem pravu, ki ne zadostujeta in ne moreta nadomestiti zakona o avtorskem pravu.

V razpravi o novem tiskovnem zakonu je opozicija ta moment tudi primerno naglašala in posl. Smodej je predlagal, da se ta dva člena črtata in da vlada predloži poseben zakon o avtorskem pravu. Vladna večina na predlog posl. Smodeja ni pristala. Sedaj pa je vlada dobila dopis Društva narodov, s katerim se poziva, da tudi kraljevina SHS pristopi k mednarodni konvenciji o avtorskem pravu. Temu moralnemu pritisku se je vlada morala udati in je naročila ministru za prosveto, da izdela poseben zakonski načrt o avtorskem pravu, ki bo v skladu z mednarodno konvencijo o avtorskih pravicah.

Zvezna pogajanja z Grčijo.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Pogajanja med Grčijo in našo državo za sklenitev zveze se bodo pričela 20. aprila v Belgradu. Grški delegati so Kaklamanos, grški poslanik v Londonu; načelnik odseka za pogajanja v zunanjem ministrstvu in en vojni ataše.

TOŽBA RADI VOLIVNEGA TERORJA.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Iz Velikega Bečkereka poročajo, da je poslanec nemške stranke dr. Viljem Neuner vložil na sodišču tožbo proti tistim, ki so med volitvami ovirali nemške volivce pri izvrševanju volivne pravice. Tožba je podprta z mnogimi podatki, ki dokazujejo volivni teror. Enako tožbo bo vložil tudi v Kikindi.

NOV DŽEMIJETSKI LIST.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Skupina muslimanskih mladincev namerava v Skoplju začeti z izdajanjem novega lista »Vazifac« (Dolžnost). Zastopal bo smernice džemijetske politike.

SEATON WATSON PRIDE NA BALKAN.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) V kratkem pride v Jugoslavijo znani angleški publicist Seaton Watson, da prouči naše razmere. Iz Jugoslavije bo odšel v Bolgarijo in Romunijo.

KOMITSKI VOJVODA CEKOV UBIT.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Iz Sofije poročajo, da je bil ubit znani komitski vojvoda Jefim Cekov. Ubili so ga najbrž pristaši Panče Mihajlova.

DELEGACIJA ZA DONAVSKO VPRAŠANJE.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Začetkom maja se prično seje delegacije za donavska vprašanja v Temešvaru.

POGAJANJA Z ROMUNJO.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Začetkom maja se bodo pričela pogajanja med Romunijo in našo državo radi ureditve Džerdapskega vprašanja.

tično in socialno delo mora biti pozitivno in ustvarjajoče; katoliški Slovenci moramo biti najbolj napredni in najbolj izobraženi Slovenci! Zapomni si mladina! In prihodnje Vstajenje bo še slavnijeje nego je današnje.

Zaupnica Herriotovi vladi

Pariz, 10. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji parlamenta je Herriot jako temperamnetno branil svojo politiko. Izjavil je, da on prevzema vso odgovornost za finančno politiko njegove vlade. Finančni položaj Francije nikakor ni tako obupen, kakor ga predstavljajo opozicija. Povojni izdatki znašajo 165 milijard, vojna je pa vzelala 145 milijard frankov. Guverner državne banke zasluži vso pohvalo. Herriot je rekel dalje, da je vse storil, kar je bilo mogoče za stabilizacijo franka. Prihodnje leto mora Francija plačati Ameriki 59 milijonov dolarjev, Angliji 11 milijonov funtov, nekaterim drugim državam pa manjše vsote. Svoj govor je končal Herriot z besedami: »Mi nočemo inflacijo, ampak hočemo zvišanje vrednosti bankovcev.« — Po končani razpravi je zbornica izrekla vladi zaupanje z 291 proti 242 glasovom.

Pariz, 10. aprila. (Izv.) Po končani razpravi o finančnem položaju je zbornica sprejela sledeči dnevni red: »Zbornica je pripravljena z vlado sodelovati, da najde najučinkovitejša sredstva za saniranje državnih financ, in zaupa vladi, da bo vodila politiko miru in nacionalnega napredka. Zbornica pa odklanja politiko inflacije in preide na dnevni red.

PRAVILEN IZKAZ FRANCOSKE DRŽAVNE BANKE.

Pariz, 10. aprila. (Izv.) Današnji tedenski izkaz francoske državne banke izkazuje prvič po treh mesecih pravilne številke. Bankovcev v obtoku izkazuje za 43.400.762.185 frankov, torej za 2.100 mil. 896.650 frankov več kakor v zadnjem izkazu. Državi pa je banka posodila le 100 milijonov frankov več kakor je zadnjič izkazala.

OPOZICIJA GROZI HERRIOTU Z OBTŌZBO.

Pariz, 10. aprila. (Izv.) Opozicija je sklenila parlamentu predlagati, da se postavi Herriot pred državno sodišče, ker je on odgovoren za izdajo 2 milijard frankov v bankovcih brez odobritve parlamenta.

MINISTRSTVO PAINLEVÉ-BRIAND.

London, 10. aprila. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da računajo angleški vodilni politični krogi v kratkem z novo vlado v Franciji. Ministrski predsednik bi postal Painlevé, minister za zunanje zadeve Briand, Herriot pa bi postal predsednik parlamenta.

Herriot odstopi.

Berlin, 10. aprila. (Izv.) Wolfvov urad je dobil iz Pariza poročilo, da je sklenil Herriotov kabinet odstopiti.

POČITNICE ANGLEŠKEGA PARLAMENTA.

London, 10. aprila. (Izv.) Parlamentarne počitnice trajajo do 28. aprila.

BREZPOSELNOST NA ČESKEM.

Praga, 10. aprila. (Izv.) Na Českem bodo odpuštili z dela 14.000 rudarjev. V Ostravi jih bodo odpuštili okoli 5000.

POTRES NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Rim, 10. aprila. (Izv.) V okolici Ortlerja so čutili včeraj zvečer več sekund trajajoč potres.

Hindenburgova kandidatura.

Berlin, 10. aprila. (Izv.) Hindenburg je kandidaturu za mesto predsednika nemške republike končnoveljavno sprejel. Prejšnji kandidat desničarskih strank dr. Jarres se je kandidaturi odrekel in pozivlje v desničarskem časopisu vse pristaše desničarskih strank, naj glasujejo za Hindenburga. Kakor poročajo listi, se je Hindenburg obrnil tudi na bivšega cesarja za nasvet, ali naj kandidaturu sprejme ali ne. Sebe po odobritvi eks-kaiserjevi se je odločil, da kandidaturu sprejme.

Berlin, 10. aprila. (Izv.) S kandidatu-ro Hindenburgovo se obirno bavijo vsi nemški listi. »Germania«, glasilo centruma, piše, da bo Hindenburgova kandidatura izzvala nepričakovano oster boj med desničarji in pristaši weimarske ustave, kar bo nemškemu gospodarstvu silno škodovalo. Socialistični »Vorwärts« smatra Hindenburgovo kandidaturu kot zadnji obupen poskus reakcionarnih strank, da pridejo do vladne moči. Če bo Hindenburg dosegel uspeh, je državni udar na pol dovršen, če pa mu spodleti, bodo republikanske stranke korakale preko ruševin padle trdnjave. »Socialdemokratischer Pressedienst« pa pravi: »Hindenburgova kandidatura pomeni v vnanjepolitičnem oziru katastrofo, v notranjepolitičnem pa dobo najtežjih političnih potresov. Njegova kandidatura je afirmacija monarhije in vojne in ves svet jo bo kot tako smatral. Vsak za Hindenburga oddan glas bo štel svet kot za monarhijo in za revanšno vojno oddan glas. V notranjepolitičnem oziru se bo bil boj med monarhijo in republiko. Če bo Hindenburg izvoljen, moramo z meščansko vojno računati že v najbližji bodočnosti.«

LUDENDORFF ZA HINDENBURGA.

Monakovo, 10. aprila. (Izv.) V Monakovem je imel general Ludendorff govor, v katerem roti svoje pristaše in vse nacionalno čuteče Nemce, naj glasujejo 26. aprila za Hindenburga.

DESNIČARSKI REPUBLIKANSKI GLASOVI V NEMČIJL.

Berlin, 10. aprila. (Izv.) Za Hindenburgovo kandidaturu so se odločile doslej bavarska ljudska stranka in bavarska kmečka zveza poleg nemških nacionalcev in nemške ljudske stranke. Ker so pri zadnjih volitvah dobili desničarji 11 milijonov glasov, Marx-ovi pristaši pa 13 milijonov, bo boj jako hud. Odločilni utegnejo postati glasovi komunistov in pa glasovi onih volivcev, ki se zadnjič niso udeležili volitev.

HINDENBURG GOVORI.

London, 10. aprila. (Izv.) Londonski listi priobčujejo vsebino nekega Hindenburgovega govora, v katerem je baje rekel, da bo pri volitvah zmagal duh pruske garde.

London, 10. aprila. (Izv.) Na london-ski borzi so vesti o Hindenburgovi kandidaturi vplivale neugodno na vrednost nemških papirjev.

ANGLEŠKI IN FRANCOSKI GLASOVI O HINDENBURGOVI KANDIDATURI.

Pariz, 10. aprila. (Izv.) »Journal« piše, da bi pomenila izvolitev Hindenburga za predsednika nemške republike novo vojno. »Gaulois« imenuje Hindenburgovo kandidaturu izzivanje. Drugi listi pa imenujejo Hindenburga namestnika Hohen-zollerjev.

London, 10. aprila. (Izv.) »Daily Mail« smatra Hindenburgovo kandidaturu nevarnost za mir, njega pa imenuje zastopnika bivšega cesarja.

BOLEZEN ROMUNSKEGA KRALJA.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Kakor poročajo iz Bukarešte, se zdravstveno stanje romunskega kralja boljša. Zdravniki upajo, da bo do konca junija toliko okreval, da bo lahko odpotoval v francosko kopališče Bag-nole sur Orle.

DE STEFANI ODSTOPI?

Rim, 10. aprila. Agencija »Informatore della stampa« poroča, da je padec finančnega ministra De Stefani gotova stvar. Proti njemu delajo z vso silo borzijski krogi, ki ga dolže, da je edinole njegova kaotična finančna politika zakrivila nazadovanje italijanske valute.

DON STURZO O FAŠIZMU IN KATOLICIZMU V ITALIJI.

Pariz, 10. aprila. Don Sturzo je včeraj v dvorani Demokracije predaval o italijanskem fašizmu. Med drugim se je dotaknil vprašanja o odnosih med fašizmom in sv. stolico. Ugotovil je, da cerkev ne podpira Mussolinijeve vlade, kakor ni podpirala nobene vlade; sploh pa cerkev ne bi mogla podpirati nauka, ki je evangeliju popolnoma nasproten. Nekateri katoličani, ki so pristaši konservativne vlade, morejo pač podpirati fašizem; toda to delajo pred vsem individualno, drugič je pa res, da privilegija revolucije niso nikoli priznali. Kar se tiče ljudske stranke, je don Sturzo pripomnil, da tvorijo cerkev le pravi katoličani, ne pa tisti, ki so zabredli.

POBOJL

Rim, 10. aprila. (Izv.) V Faenzi je neki komunist ubil dva fašista. — V Capui so umorili nekoga vojaka železniške straže. — V Bari so se stekli borci in fašisti. En fašist je ubit.

NOVA VLADA V BELGIJI.

Bruselj, 10. aprila. (Izv.) Nova vlada v Belgiji bo sestavljena šele po praznikih. Verjetno je, da bo novo vlado sestavil Vanderwelde.

Alojzij Stroj:

Versko in kulturno delo Slovencev v Ameriki.

O slovenskem nabožnem slovstvu je izrekel Matija Čop pred 92 leti jako laskavo sodbo. Pri poročilu o »Kranjski Čebelici« in o kritiki, ki jo je napisal češki pesnik Čelakovsky, pravi, da je izšlo slovenskih nabožnih knjig z ozirom na prejšnji čas zelo veliko in da so med njimi vsega uvaževanja vredna dela (Illyrisches Blatt 1833, gl. Grafenauer, Slov. št. III. 56). Med pisatelji, ki so se v času, ko je Matija Čop zapisal te besede, posebno odlikovali, je bil v prvi vrsti Friderik Baraga. Njegova »Dušna paša« (izšla prvič l. 1830) je bila tedaj razširjena med ljudstvom že v dveh izdajah in v 5500 izvodih (P. J. Šafařík, Gesch. d. Südsl. L. I. 148). Po sv. Alf. Ligvoriju prirejena »Odlikovanja Jezusa Kristusa v sv. R. T.« (izšla l. 1832) so vnela ljudstvo za češčenje Najsvetejšega, knjiga o počenjenju in posnemanju Matere božje (leta 1830) pa je budila vernike k pobožnosti do nebeske Kraljice.

Ko je šel Friderik Baraga oznanjati sv. vero v Ameriko in je pri svojem misijonskem opravilu Indijanom pisal knjige v njih jeziku, ni pozabil Slovencev. V misijonu sv. Jožefa na otoku Gorenjega Jezera v Ameriki je leta 1840 spisal dragoceno nabožno knjigo »Zlata jabolka« (izšla l. 1844) in leta 1843 »Nebeske rože« (izšle l. 1846). Te knjige so bile spisane v zelo lepem in čistem jeziku (Levstik v Ljubljanskem zvonu l. 1881, str. 774); razširile so se povsod med Slovenci — Levstik pravi na navedenem mestu, da jih »vrlo dobro in že dolgo poznajo slovenski težaki in kmetje« — in so zamorile zadnje sledi janzenizma med našim ljudstvom.

Misijonsko delo dobre knjige, ki ga je posvetilo Friderik Baragovo pero, nadaljujejo naši misijonarji v Ameriki. Od časa, odkar so jeli Slovenci v obilnejšem številu zahajati v

Združene ameriške države, so naši misijonarji poleg oznanjevanja božje besede pridno rabili tudi tisk, časnike in knjige v korist tamošnjih Slovencev. Že »Amerikanski Slovenec«, ki ga je ustanovil mgr. J. Buh l. 1891, je prinašal takoj od pričetka veliko nabožnega besedila. Navadno je bil objavljen v vsaki številki kratek verski pouk z ozirom na evangelij dotedne nedelje. Taki spisi so dobro došli vsem Slovincem, ki so živeli raztreseni po širni Ameriki in niso imeli prilike poslušati besede božje v njim razumljivem jeziku. Kolikor bolj pa se je množilo število slovenskih naseljenecv v Ameriki, toliko lepše se je razcvetalo tudi njim potrebno nabožno slovstvo. Dobili so svoje katekizme, molitvenike in druge knjige. Pa ne samo strogo nabožne knjige prihajajo o uspešnem delu naših misijonarjev, ampak tudi njih koledarji, leposlovni in družinski listi kažejo, da se naši kulturni delavci v Ameriki živo zavedajo čudotvorne moči, ki jo ima povdaranje verskih resnic v spisih. Zlasti nam o tem priča list »Ave Marija«, ki izhaja že 17. leto (Chicago III. 1852 West 22nd Place) in koledar »Ave Marije« (za l. 1925 že dvanajsti letnik). List »Ave Marija« je ustanovil Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M. Zadnja leta ga je urejeval Rev. Hugo Hren O. F. M., letos pa je zopet prevzel uredništvo njegov ustanovitelj. List prinaša pesmi (sodelujeta Mater Elizabeta in Rev. P. Evstahij Berlec O. F. M.), povesti, poučne spise in oddelek »na razgledu«, ki obsega zanimivo kroniko katoliškega sveta. Obenem služi tudi kot glasnik raznim moškim in ženskim verskim društvom, zlasti zelo razširjenemu društvu sv. Imena Jezusovega (Holy Name Society), ki je zelo podobno našemu »apostolstvu mož«. Kar je Rev. Kazimir Zakrajšek v kroniki lista »Ave Marija« izrekel o dosedanjem uredniku »Bogoljubu«, o konz. svetniku Janezu Kalanu, to velja tudi o uredniku »Ave Marija« samem: »Rev. Kaz. Zakrajšek je izvrsten urednik, krepko in spretno suče svoje uredniško pero in silno veliko dobrega stori za svoj narod.«

Še bolj kot list »Ave Marija« se odlikuje koledar »Ave Marija«. V njem je dr. Iv. Pregljava povest »Božji mlinci«, razni Rev. Hugo Brenovi spisi, obširen članek o glasbi p. Hugolina Sattnerja, življenjepis misijonarja Leona Osredkarja (rojen l. 1811. v Češnici pri Želez-

nikih na Gorenjskem, umrl leta 1882.) in več spisov prof. Fr. Pengova.

Želja naših rojakov v Ameriki, da bi to, kar so tedaj za tednom čitali v »Amerikanskem Slovincu«, tudi slišali v svojih cerkvah, je mnogo pripomogla k razširjanju cerkvene organizacije med njimi. Vzporedno s cerkveno organizacijo se pa širila slovenska podpora društva.

L. 1903. so imeli Slovenci v Ameriki 17 svojih župnij in cerkev (gl. »Poduk rojakom Slovincem«, spisal Rev. F. S. Šušteršič, str. 36), sedaj imajo 30 popolnoma slovenskih župnij in 15 župnij, ki imajo slovenskega duhovnika, v katere pa spadajo tudi druge narodnosti. Čudovito je blagoslovil Bog delo naših duhovnikov in vernega slovenskega ljudstva v Ameriki. Ves njih trud mora poplačati že zavest, da pozlati jutranje solnce daritvenih kelih v 45 cerkvah v Ameriki, kjer se zbirajo naši rojaki. In od sv. daritve prihaja blagoslov na vse naselbine in dannadan so zopet posvečena vsa teža dela naših rojakov Bogu. Večinoma vse župnije imajo poleg lepo urejenega dušnega pastirstva tudi svoje katoliške angleško-slovenske šole. Posamezne župnije izdajajo zanimiva letna poročila. V rokah imamo letno poročilo župnije sv. Cirila in Metoda v Newyorku, ki ga je svojim župljanom podal župnik Rev. P. Benigen Snaj O. F. M. V prepričevalnih iskrenih besedah polaga svojim vernikom na srce njih glavne verske dolžnosti. Prav tako pristrčno je pisano vabilo, ki kliče na delo za katoliško slovensko šolo v Newyorku.

O lepem napredku katoliške zavesti med slovenskimi Amerikanci pričajo zlasti njih dobro uspehi katoliški shodi. O sijajni udeležbi pričajo tudi podobe o teh slovenskih, n. pr. v koledarju »Ave Marija« fotografija njujorških Slovencev v narodni noši o priliki katoliškega shoda.

Posebno važna za ohranitev in povzdigo katoliškega življenja so katoliška dobrodelna društva. Ta društva utrjujejo in oživljajo v svojih članih sveto vero s tem, da zahtevajo od njih natančno izpolnjevanje verskih dolžnosti in čednostno krščansko življenje. Člani se shajajo po enkrat ali večkrat na mesec k sejam, kjer se posvetujejo o vsem, kar je v njihov telesni in dušni blagor. Večkrat med letom pristopajo skupno k sv. obhajilu s svo-

jimi znaki; v uniformah in z zastavami se udeležujejo cerkvenih slovesnosti, javnih obhodov, procesij in tako drug drugega vzdobujajo k dobremu in očitno spoznavajo svojo vero. Društva pa negujejo tudi bratovsko ljubezen v dejanju ter izkazujejo svojim članom pomoč, ko so je najbolj potrebni: v nesreči, boleznih, smrti. Razvoj društev najbolj pospešujejo zveze društev, med njimi zlasti »Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota« s sedežem v: Jolief, Ill. U. S. A. Zaslugi za ustanovitev prve in največje zveze slovenskih katoliških društev imata pokojni Rev. F. S. Šušteršič in sedanji dekan v Shakopee, Minn., Very Rev. Matija Šava. On je pazno zasledoval razmere Slovencev v Ameriki in je v »Amerikanskem Slovincu« napisal več navduševalnih člankov, ki so pripomogli, da se je »Kranjska Slovenska Katoliška Jednota« krepila in je danes najmočnejša in res častna zveza slovenskega delavstva v Ameriki. Dne 30. junija 1924 je bilo v njej včlanjenih 147 društev, imela je 22.409 članov in 1.223.941 dolarjev premoženja. Do l. 1914. je bilo njeno glasilo »Amerikanski Slovenec« od tedaj pa izdaja svoje lastno »Glasilo K. S. K. Jednote«. Ob 30letnici 1924 je izdala velekrasno Spominsko knjigo (323 strani velike oblike).

Ognjišče ameriškega slovenstva je bilo katoliško semenišče v St. Pavlu v Minnesoti. Tu se je izsolalo skoro dve tretjini slovenskih duhovnikov v Ameriki. L. 1903. je bilo izmed 160 dijakov v šentpavelskem semenišču 26 slovenskih bogoslovcev. Zato ne bo v naši zgodovini nikdar pozabljeno ime apostolskega moža, ki jim je odprl vrata v hram, posvečen čednosti in vedam, in ki jim je bil ves čas najboljši voditelj. To je bil nadškof John Ireland, rojen dne 11. septembra 1838 na Irskem, umrl dne 25. septembra 1918. Gotovo bo šentpavelsko semenišče, kjer sta poleg rektorja (Very Rev. J. Šušteršič) še dva slovenska profesorja (Rev. I. Gruden in Rev. F. Missia), vzgojilo še mnogo slovenskih duhovnikov.

Božja previdnost je pa poskrbela, da se bo to delo nadaljevalo tudi v kolegiju svetega Frančiška v Lemontu Ill. Blagopokojni p. Placid je kot provincijal poslal v Ameriko p. Kazimirja Zakrajška, ki si je, kakor smo slišali, pridobil s svojim slovenstvenim delovanjem neveljnih zaslug za Slovence v Ameriki, ki je svoje redovne tovariše organiziral v redovno celoto: Komisarjat sv. Križa in ki bo z njimi postavil svojemu delu krono z ustanovitvijo slovenskega kolegija, gimnazije in semenišča za duhovnike v Ameriki. Slovenska knjiga bo imela v tem zavodu vedno svoje varno zavetje. Zato je ena najvažnejših nalog Slovencev sploh, da oskrbe zavodu potrebno slovensko knjižnico. Bil je že tozadeven poziv pozno objavljen v listih, a našel je premalo odziva. (Knjige naj se pošiljajo predstojništvu frančiškanskega samostana v Ljubljani, da jih odpošlje v Ameriko.) Prav misijonsko delo bo, poskrbeti, da zavod dobi v kolikor mogoče obilem številu vse naše najboljše knjige. Te knjige bodo služile, da se izobrazijo prihodnji delavci med ameriškimi Slovenci v slovenski govorici in se navdušijo za narodno in versko delovanje med našimi ondnotnimi rojaki. Prepričan sem, da bo tudi domovina dobila od mož, ki se bodo izobrazili v slovenskem kolegiju in s pomočjo slovenske knjižnice, veliko korist. Saj bo kulturnim delavcem, vzgojenim v tem zavodu, odprta vsa bogata angleška književnost in z njo bodo opolodili svoje slovenske spise. Ze sedaj opazujemo, koliko koristi slovenskim katoliškim časnikom v Ameriki angleški »Sunday Visitor«, izborni urejevan apologetični list, ki se prodaja vsako nedeljo pri cerkvenih vratih v vseh katoliških cerkvah v Ameriki. Tudi v Nemčiji so živahni verski pokret, ki se kaže zadnji čas, pospešili spisi angleških katoliških pisateljev Wisemana, Newmana, Manninga in William Fabra.

Ivan Pregelj:

»Bog je umrl.«

(Dnevna balada.)

Če bi še enkrat v sebi in drugih obuditi mogel tisto sveto otroško žalost velikega tedna, žalost oči in src ob božjem grobu:

»Bog je umrl!«

Če bi obuditi mogel sveto otroško usmiljenje, ki se čudi, kako neki more solnce sijati, kadar Bog v grobu spi.

Če bi mi vsaj deca obudili iz žalosti, ki je v raglji, iz žalosti, ki je v temno-zolthih voščenkah, iz žalosti privezanih zvonov, iz žalosti pesmi, otroški duši temnih...

»Bog je umrl!«

Saj sem hotel kakor lani imeti žalost in usmiljenje oči in src pred božjim grobom:

»Bog je umrl!«

Pa so moji dijaki deca. In sto in petincedemdesetkrat so mi pisali v nalogi:

»Piruhi, pomaranče, potica in gnjat.«

In eden je pisal »gnad« in ne eden ni pisal, da je Bog umrl in da se čudi, kako more solnce na nebu sijati, ko Bog v grobu spi...

»Piruhi, pomaranče, potica in gnjat!«

Gabijo se mi piruhi, pomaranče, potica in gnjat!...

Giovanni Papini:

Ni ga tu.

Solnce še ni vželo na dan, ki je za nas nedelja, ko se žene napoté h grobu. A za vzhodnimi jeruzalemskimi griči se že svetlika, se že počasi dviga izza njih bela nada, lahna liki odsev daljne dežele, odeve in lilije in srebro, rase med migljanjem zvezd in bolj in bolj zmaguje blesk in sijaj noči. To je tisti jutranji svet, ki nam vzbuja misli na speče nedolžne duše in na lepe, sladke obljube, in ko se zdi, da so čisto in milo ozračje pravkar vzvalovile angelske peruti. To so deviški dnevi, ki se pripravljajo z bledim svetlikanjem, s sramežljivo vedrino, z osvežujočo sapico in s pristrčno jasnino.

Žene, ki jih žalost žene, gredo v jutranjem vetriču kakor bi jih bilo očaralo neko navdihnenje, ki ne vedo prav, odkod je. Ali se vračajo jokati h kamenitemu grobu? Ali da bi še enkrat videle, kdo jim je osvojil srce, ne da bi je ugonobil? Ali da bi položile okoli žrtve dišav, močnejših od Nikodemovih? Govoreč med sabo pravijo:

»Kdo nam odvali grobni kamen?«

Štiri so, a ženske, oslabele od velike žalosti.

Ko dospejo do pečine, se začudene vstavijo. Temni vhod v votlino jim v mraku zija nasproti. Ne zaupajoč očem potipa najpogumnejša s trepetajočo roko obod. Pri dnevi svetlobi, ki se jači z vsakim hipom,

opazijo tam poleg kameniti pokrov, prislonjen na skalovje.

Žene umolknejo od strahu in se ozro, kakor bi čakale, da pride nepričakovano kdo in pove, kaj se je zgodilo tisti dve noči, ko so bile daleč. Marija iz Magdale brž misli, da so Judje med tem dali ukrasti telo Krista, kot da še niso sili tega, kar je moral po njih trpeti, ko je bil še živ. Ali pa so ga dali, nevoljni nad prečastnim pogrebom za takega »krivoverca«, vreči v sramotni grob za kamenjane in križane.

A to je le slutnja. Morda počiva Jezus še tam notri. Da bi vstopile, nimajo poguma; da bi odšle, ne da bi bile kaj izvedele, se pa tudi ne morejo odločiti. Šele ko solnce, ki se je končno pokazalo iznad gričev, razsvetli odprtino, se opogumijo in vstopijo. Prvi hip ne vidijo ničesar, le nov strah jih pretrese. Na desni sedi belo oblečen mladenič — njegova obleka je v tem mračnem prostoru jasna in se blešči ko sneg — kakor da čaka nanje.

»Ne bojte se. Tistega, ki ga iščete, ni tu: je vstal. Kaj iščete živega med mrtvimi? Ali se ne spominjate, kaj je rekel v Galileji, da se bo dal v roke grešnikom in da bo tretji dan vstal?«

Žene osuple in v strahu poslušajo, ne da bi mogle odgovoriti. Mladenič pa nadaljuje:

»Pojdite in povejte njegovim bratom, da je Jezus vstal in da ga bodo kmalu videli.«

Vse štiri gredo iz votline, tresoč se in od strahu in radosti, da bi brž stekle, kamor jim je bilo ukazano. A ko napravijo nekaj korakov, Marija iz Magdale nekoliko postoji, in druge gredo dalje po poti proti mestu, ne da bi jo čakale. Še sama ne ve, zakaj se je ustavila. Morda je besede neznančeve niso prepričale in si ni prav v svesti niti o tem, je li bil grob res prazen; ali ni bil lahko oni tam pristaš velikih duhovnikov, ki jih je hotel le prevarati?

Nenadoma se obrne in zagleda blizu sebe med zelenjem in solnčnimi žarkih človeka. A ga ne spozna, niti tedaj ne, ko spregovori:

»Žena, kaj jokaš? Koga iščeš?«

Marija misli, da je Jožefov vrtnar, ki je prišel delat.

»Jokam, ker so odnesli mojega Gospoda in ne vem, kam so ga položili. Če si ga odnesel ti, povej mi, kam si ga del, da pojdem ponj.«

Neznanec, ganjen po tej goreči odkritosti, po tej otroški preprostosti, izreče v odgovor eno samo besedo, eno samo ime, nje ime, a z otožnim in boleznim naglasom, z genljivim, milim in nepozabnim glasom, ki jo je tolikrat klical:

»Marija!«

Sedaj kot zbujena po prijetnem iznenadenju, obupajoča spet najde svojega izgubljenca-ljubljencega:

»Rabóni! Učitelj!«

In pade mu pred noge v mokro travo.

Ko je »misijonar v misijonu sv. Jožefa«, Friderik Baraga, na otoku Gorenjega Jezera v Ameriki pisal v letih 1844 do 1846 slovenske knjige, pač ni mogel misliti, da bo čez dobrih 80 let v tem jeziku izhajalo v Ameriki 17 slovenskih časnikov in da bo slovenščina v seznamu predavanj na newyorškem vseučilišču. Nastala je na ameriških tleh obširna slovenska literatura. Med vsemi deli se po jezikovni lepoti in po izbrani vsebini najbolj odlikujejo spisi, ki imajo namen ohraniti našim rojakom sv. vero in pospeševati njih socialno povzdigo. Bog daj najobilnejši blagoslov slovenskim kulturnim delavcem v Ameriki. Komur je mogoče, naj jih podpira v njih težkem delu!

Politične vesti.

+ Radikali zanikajo sporazum s frankovci. »Vreme« piše, da so res poskušali »izvesni ljudi iz Beograda« priti v stik s frankovci, toda resni in dobro poučeni radikalni prvaki odločno zanikajo, da bi mogli imeti ti stiki kakšen političen pomen, »prosto zato, što bi bilo smešno pregovarjati sa jednom grupom, koja ne znači nigde ništa u politici i koja je u celoj Hrvatskoj dobila na poslednjim izborima svega 2300 glasova.« Sporazum s frankovci bi radikalom le škodoval, pravi »Vreme«.

+ Radičevski preokret in usoda za prtil radičevcev. Tozadevno piše »Vreme«: »Med preokretom radičevcev in usodo predsedništva HRSS ni in ne more biti nobene zveze. Predsedništvo je obtoženo gotovih dejanj na podlagi zakona o zaščiti države in splošnega kazenskega zakona. Za svoja dejanja se mora zaprto vodstvo HRSS »zagovarjati pred rednim sodiščem. Kako se po proces konča, je odvisno samo od utemeljitve obtožbe. Izid procesa ni niti najmanj odvisen od držanja radičevcev v parlamentu. Radičevci lahko postanejo lepega dne tudi sestavni del vladne večine, a tudi to ne more vplivati na izid procesa, ki ni in ne sme biti v rokah vlade, ampak samo predmet sodniške odločbe. Če pa bi se smel tolmачiti preokret radičevcev kot izraz želje, da bi bili oproščeni zaprti voditelji, bi preokret radičevcev zdaleka ne imel pomena kakor ga ima in ki mu ga mi pripisujemo, ampak bi pomenil popoln moralni polom radičevcev.«

Beleške.

Svoje ignorantstvo pokaže »Jutro« pri vsaki priliki, kadar gre za razmere izven ljubljanskega kroga. Tako n. pr. piše zdaj, da je katoliška stranka v Belgiji po izvršenih volitvah v parlament »bridko razočarana.« Nad čem neki? Ima samo 2 poslance manj nego v pretekli legislaturi, namreč 78 namesto 80, dočim so liberalci prišli v zbornico nazaj za 11 mandatov slabejši. Katoliška stranka je razpustil zbornice sama izzvala, dobro vedoč, da bodo liberalci poraženi in da socialisti narastejo. Katoliška stranka je že precej časa računala na sodelovanje s socialisti, oziroma na delovno večino v parlamentu. In zato ni čisto nič »bridko razočarana«, ampak nasprotno zelo dobre volje.

Zelo kislo je postalo »Jutro« zadnje čase, ko se gospod Pašić zagrinja v tajnstven molk in se minister Žerjav trese za svoj stolček. Izginili so zmagovalni uvodniki, v katerih se je napovedovala smrt »klerikalizma«, in se umaknili drugim premišljevanjem, n. pr. o generalu Hindenburgu. Pri tem pa je organ »sveta slovenske inteligence« pokazal tudi svojo veliko nevednost, piše o dr. Marxu, da je »pred vojsko in med vojsko neznani duhovnik«. Marx pa nikoli ni bil duhovnik, pa tudi neznan

ni bil, marveč je že davnej dobro znan kot eden izmed vodilnih politikov centra. Da naši »svobodomiselnici« tega ne vedo, pa ni čudno, ker so priznani najbolj omejeni na celnem svetu.

Slaba tolažba. Belgrajska »Samouprava« je zadnje čase začela tekmovali s slovenskimi liberalnimi listi v neumnosti. Naši liberalci njene, pravzaprav svoje članke seveda ponatiskujejo, češ, glejte, tudi radikalni so tako pametni kakor mi! 10. aprila na primer modruje »Samouprava« sledeče: »Dr. Korošec ni pravi predstavitelj slovenskega naroda, marveč se mu je samo posrečilo, da se ljudstvu vsili s pomočjo cerkvene hierarhije. Javna tajnost je, da se dr. Korošec silno boji nastopa radičevcev v Sloveniji. Ako se po gotovem času in po izvršenem delu pojavijo v Sloveniji Koroščevi nasprotniki na volišču, bo njegova stranka izginila s površja.« — Cesar torej niso mogli liberalci, to naj zdaj opravijo radičevci, oziroma njih agent g. Prepeluh v Sloveniji. In »Samouprava« si še domišlja, da bodo ti »republikanci«, ki so korajžno zatajili ves svoj program in poklekli pred centralizmom na kolena, dobili za to nagrado pri — Slovencih! »Samouprava« naj si zapomni, da je slovensko ljudstvo še vsakega figarja pošteno nakresalo. »Republikanci« pa naj bodo veseli, če jih Hrvati sami ne bodo primerno potipali.

Kaj pravi »Slovenec«? Dne 7. aprila smo objavili beležko iz »Prag. Tagblatta«, ki ironizira nagli preokret radičevcev. »Samouprava« z dne 9. aprila pa podtika tisto beležko nam, kakor da smo jo mi sami napisali ali jo vsaj po svoje komentirali, in nas dolži zlasti zaradi pikrega konca »podmuklosti in neiskrenosti«. Ugotavljamo, da smo mi celo beležko od začetka do ostrega konca vred prevedli iz »Prager Tagblatta« in to tudi povedali. Očitek »podmuklosti« in »neiskrenosti« naj si torej obdrži pisec »Samoupravine« notice za sebe.

Od stopnje do stopnje pada Prepeluhov »Republikanec« in bo prav v kratkem lahko uspešno tekmoval z Ribnikarjevo »Domovino«. Zadnji uvodnik že ni prav nič drugega nego posnetek »Jutrovi« uvodnikov zadnjih 14 dni. Mi se le čudimo potrpežljivosti njegovih naročnikov in pristašev, da prenašajo to grdo igro. Še pred nekaj tedni je hodil kakor rjoveč lev po deželi in pital vse in vsakogar, ki ni slepo prisegel na Radičeve samohrvaško čudotvorno republiko, z izdajalcem in odkritim ali prikritim velesrbskim petoliznikom, danes po kapitulaciji HRSS pa zopet psuje vse in vsakogar, ki noče z njim vred v Kanoso in na kolena pred g. Pašića. Ne, ne, g. Prepeluh, naše ljudstvo ni zabito, kot si mislite, in tudi sedanjí vaši demagogiji ne bo nasledlo.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi vsem cenjenim naročnikom ter se priporoča za blagohotna naročila graverski zavod

Sitar & Svetek

LJUBLJANA : Sv. Petra cesta št. 13.

Dopisi.

Iz Francije. Rudarski pozdrav. V Creutwaldu-Mosselle na Francoskem nas je mnogo Slovencev. Zaslužimo različno. Minimalna plača za kopače je 18 frankov in 6 frankov doklade. Na akordu se zasluži tudi več. Življenje je bolj drago, pa vseeno je še boljše kot v Jugoslaviji. Slovenski fantje rudarji pošiljamo »Jugoslovanski strokovni zvezici in »Orlovski zvezi«, posebno pa našim vnetim poslancem, ki so po svoji neustrašenosti za našo svobodo naš ponos v tujini, pristržene pozdrave ter želimo vsem skupaj vesele velikonočne praznike! — Ivan Vodušek, Sv. Lovrenc na

V tem nepričakovano vsa razburjena prisopiha Marija Magdalena: Kar so povedale druge, je res, vse. A še več: ona sama ga je videla s temile očmi, in jo nagovoril, in koj ga ne prepozna, a brž, ko jo pokliče po imenu, ga spozna; dotakne se njegovih nog. Bil je On, živ, kakor prej! In ji naroči, kakor oni neznanec, naj gre povedat bratom, da bodo vedeli, da je vstal, kot je obljubil.

Simon in Janez, ki ju je to končno le pretreslo, planeta iz hiše in stečeta proti Jožefovemu vrtu. Janez, ki je mlajši, prehiti tovariša in dospe prvi h grobu. In pomoliviš glavo skozi vhod, vidi na tleh poveze, a ne vstopi. Simon ga zasopljeno dohiti in s silo vdre v votlino. Oboji so raztreseni po tleh, potni prt pa, ki je pokrival glavo mrljica, je lepo zranjen in spravljen na strani. Vstopi tudi Janez in vidi in veruje. In brez besedice se naglo vrmeta proti domu, neprenehoma tekaje, kot bi pričakovala, da dobita Vstalega v sredi drugih, ki sta jih bila pustila.

A Jezus se je, zapustivši Marijo, oddaljil od Jeruzalema.

Ravnokar sem prejel

ново pošiljatev dežnih plaščev. Za praznike si ga lahko kupite. Izredno ugodno!

Drago Schwab v Ljubljani.

Dravskem polju; Jože Kozole, Franc Kozole, Jožef Božič, Martin Slivšek, Anton Zvegljič, Avgust Klun, Karol Cerjak, Ivan Pišanc, vsi iz Rajhenburga, Franc Rajh iz Sv. Lovrenca na Drav. polju in Anton Skaza iz Hajdine pri Ptuj. — Vesele, zadovoljne in srečne velikonočne praznike iz srca želimo vsem našim starišem, bratom, sestram, prijateljem in prijateljicam tu v Lenu, Franciji, se nahajajoči Slovenci. — Ignac Zupan, St. Janž n. D., Karel Kolman, Sevnica ob Savi, Jožef Noroglav, Trbovlje, Jakob Gorjanc, Jožef Novak, Franc Martinčič, Martin Zahrovnjak, Gabrijel Strniša, vsi iz Radeč pri Zidanem mostu.

Zaborjet ob Savi. (Orjunska prireditel v senci bajonetov in strojnih pušk.) »Jutro« preveč proslavlja pohod Orjume v Zagorje dne 5. aprila t. l.; zato smo dolžni dati javnosti pravo poročilo o tem dogodku. Že lani meseca septembra je nameravala Orjuna razviti svoj prapor v Zagorju, a je okrajni glavar to prepovedal iz razumljivih vzrokov, ker Zagorjani Orjuni nismo ravno preveč prijazni in ker je bil v Trbovljah umorjeni Fakin Franc doma »Zagorju«. Pod PP režimom se seveda Orjuni prepovedi ni bilo treba več bati, zato je določila, da se vrši razvitje prapora dne 5. aprila 1925. Po razglasitvi »Jutru« sodeči, smo mislili, da bo prišlo Orjuncem v Zagorje, da bo vse črno, zato smo vsi protiorjunski Zagorjani sklenili, da gremo ta dan iz Zagorja na izlete v sosedne kraje, ker ne bi rad še kdo od Zagorjanov postal deležen usode Fr. Fakina. Ponoči že je prišlo nekaj oboroženih »patralje«, ki so zasedle griče krog in krog Zagorja. Na hrib ob poti iz Trbovelj so postavili celo strojnice za vsak slučaj! Orožniki, ki so bili ta dan pomnoženi za 60 mož, so morali zjutraj ob 4. aretirati več domačinov in jih držati cel dan v ječi, menda kot talec! Ob pol 12. je bilo razvitje prapora pred cerkvijo. Točno 160 orjuncem v krogih je prisostvovalo slovesnosti. Govoril je Kranjec. Po razvitju, ki je trajalo do tridesetih na 12. je odkorakalo vseh 200 po daljši poti v Sokolski dom, iz Sokolskega doma pa ob pol 5. in 7. zvečer na kolodvor. Zanimivo je to, da so Orjuncem bojkotirali celo pristaši »narodnega bloka«. Tako smo videli izobešene samo 5 zastav: 2 v Sokolskem domu, pri Weinbergerju, Korberju in Poljšku. Koliko je domačinov nastopilo v orjunskem kroju, se ni dalo natančno ugotoviti; preveč so tiskali kape na nos. Nekateri so spoznali v cellem sprevodu le 3 domačine, drugi 5; učitelj Pliv pa itak ni Zagorjan. Pri razvitju prapora je paslo radovednost izredno malo ljudi, čeprav je bilo

pred cerkvijo in je pravkar minula služba božja; niti edeu od gledalcev pa ni zavlpl živijo ali zdravo ne pred cerkvijo, ne pri obhodu. Še otrok ni bilo ob cesti, kjer se je vršil sprevod. Orjunaši sami so bili v Sokolskem domu kakor zaprti, nikjer ni bilo po obhodu nobenega videti — odšli so, kakor so prišli, tiho. Sele na kolodvoru pri dohodu večernega vlaka so začeli izzivajoče vpiti. Tako je torej kazalo — v senci bajonetov ob aretaciji več domačinov — 200 tujcev svojo »nacijo« po Zagorju.

Smlednik. Kmetiska zveza za Smlednik priredi celodnevni sadjarski in cepilni tečaj v Hrašah v četrtak, dne 1. 6. t. m. Prične se točno ob 7. zjutraj. Ker je sadjereja zelo važna gospodarska panoga, se iz okolja vabite, da se tega tečaja v obilnem številu udeležite, posebno še mlajši posejavniki in mladeniči. Po možnosti prinesite s seboj tudi cepilne preprave.

Zakot pri Brezicah. Dne 27. decembra 1924 je umrla Marija Černetič iz Zverinjaka št. 37. Mrliškega oglednika je obvestil oče Rudolf Černele, toda mrliški oglednik je rekel, da ne more s kolesom ter da naj mu preskrbi voz. Černele je izjavil, da je siromašen, ter da tega ne zmore. Ker tudi drugi dan ni bilo nikogar in ni mrliški oglednik prišel, je Černetič najel voznika, da bi obenem org. Brložnika pripeljal, ki naj bi hčerko del na pare. Brložnik pa je imel ukaz, da naj mrljica v raket položil in ga v farno cerkev prepelje, da ga tam ogleda mrliški oglednik. Ker je po § 11. mrliškega oglednega reda nedopustno mrljica samo v rakvi ogledati, kakor tudi po ukazu okr. gl. št. 88/1 Zdr. ni dovoljeno drugemu, pred prisego mrljica ogledovati, vprašamo, od kdaj je običaj, da se nam jemlje naše najsvetejše in se obnavljajo ogledi v cerkvi, to je na prostoru, posvečenemu molitvi. Gospodje, pustite nam cerkev v miru in ne opravljajte v njih takih poslov! Merodajne oblasti pa pozivljamo, naj nam poskrbe zadoščenje. Zakaj pa od prejšnjega ogleda ni bilo kaj takega slišati? Upamo, da ne ostanejo te besede glas vpijočega v puščavi.

Begunje. Gor. Dne 7. aprila je umrla gospa Marija Domnik, žena orožnikova, za jetic, zapustivša več otrok, izmed katerih je najmlajši star 2 leti. Ob plebiscitu je morala družina bežati iz Koroške in se je naselila v Poljšah. G. Karol Domnik je bil nekaj let orožnik v Begunjah, l. 1924. pa so ga prestavili v Radovljico, tako da ne more skupaj živeti z družino. Družini naše sožalje.

Dnevne novice.

Blagoslovljene velikonočne praznike!

— Naročnikom tedenske (nedeljske) izdaje sporoča uprava, da znaša celoletna naročnina 60 Din, ki se lahko plačuje tudi v polletnih ali četrtletnih obrokih. Manjših obrokov pa za tedensko izdajo ne moremo sprejemati.

— Nuncij Pelegrinetti se je 8. t. mes. oglašil v zunanjem ministrstvu, kjer je imel pogovor s pomočnikom zunanjega ministra Markovičem.

— Za piruhe se priporoča tudi odbor za napravo novih šmarogorskih zvonov. Spomnite se jih vsaj z malim darom, da se ob letu izpolni vroča želja tolikih Marjinih častilcev.

— Sprejem pri velikem županu dr. Baltiču. Prejeli smo: Ponovno se zopet objavlja, da sprejema veliki župan ljubljanske oblasti stranke in deputacije samo ob torkih in petkih in to med 10. in 13. uro. Ker je veliki župan z reševanjem tekočih upravnih poslov preobložen, strank druge dneve in med drugim časom nikakor ne more sprejemati. V svojem lastnem interesu, kakor tudi z ozirom na splošne interese se vse stranke opozarjajo, da se držijo objavljenih sprejemnih dnevov. Sploh naj se pa stranke v svojih zadevah obračajo tudi na pristojne oblastne referente.

— Vseučiliški zakon. Od 27. marca do 7. aprila je v Belgradu po naročilu ministrstva prosvete zborovala komisija za končno redakcijo vseučiliškega zakona, veljavnega za vse univerze v državi. V komisiji so sodelovali naslednji vseučiliški profesorji: Svetolik Radovanović in Stanoje Stanojević (Belgrad), M. Kostrenčić in J. Belobrč (Zagreb), M. Dolenc in F. Grivec (Ljubljana); predsednik je bil univ. profesor Bogdan Gavrilović, predsednik prosvetnega odbora. Prvi načrt skupnega vseučiliškega zakona je bil prirejen že leta 1921. Ker pa zakon doslej še ni prišel na dnevni red narodne skupščine, je bilo treba besedilo zakona pregledati in predelati z ozirom na nove razmere in z ozirom na zakon o državnih uradnikih. Pričakuje se, da bo zakon v kratkem predložen narodni skupščini in da bo stopil v veljavo že 1. oktobra t. l. Ko bo skupščina sprejela ta zakon, potem se bo končno določilo tudi besedilo obšne univerzitetne uredbe in fakultetskimi uredbi, ki so bile sporazumno sestavljene že pred štirimi leti. Novi vseučiliški zakon, sestavljen po kolegialnem sodelovanju vseh treh univerz v naši kraljevini, bo ugodno pospeševal napredek naše znanosti, ako bodo merodajni krogi pokazali zadosti razumavanja za predloženi načrt.

— Občni zbor Okrajne Obrtne zveze v Novem mestu se vrši v nedeljo 26. t. m. ob deseti dopoldne v Rokodelskem domu v Novem mestu. Poroča predsednik J. O. Z. g. Ogrin. Obrtniki, pridite.

— Ravnateljstvo zavoda sv. Jeronima v Rimu nas prosi, da objavimo sledeče njegovo pojasnilo: Po dogovoru med našo državo in Italijo z dne 27. januarja 1924 velja zavod sv. Jeronima kot naš narodni zavod in se mora urediti po načelih papeževga breva »Sla-vorum gentem«. Ko se je pa lanskega leta zavod otvoril, smo ga uredili po zgoraj navedenem brevu in poznejših odredbah najvišje cerkvene oblasti kot čisto cerkveni kolegij, v katerega ne more biti sprejet nobeden drug kakor samo gojenci iz prizadetih škofij in tuji ti samo tedaj, ako redno obiskujejo papeška vseučilišča ali druge visoke cerkvene šole v Rimu. Potemtakem ne more nihče dobiti dovoljenja za bivanje v zavodu, ako je prišel v Rim s kakim drugim namenom. Prosimo, da upoštevajo to obiskovalci Rima, ki upajo dobiti stanovanje v zavodu, ker ne poznajo razmer in dejanskih prilik.

— Velikonočne pozdrave pošiljajo Slovincem v domovini fantje-vojaki iz naslednjih posadk: Negotin 20 peš. polk. 5., 6., 7. in 8. četa; Maurovi hanovi (Macedonija) 21. peš. polk. 9. četa; Kragujevac 19. peš. p. 1. bata; Valjevo, topniški polk; Priština, kosovska pekovska četa; Zagreb, zrakoplovni oddelek; Šibenik, mornariška podčastniška šola stalnega kadra; Gjenović, mornarica; Subotica, 1. divizija konjeniškega topništva; Novi sad, zrakoplovni polk; Karlovec, 4. pion. bat., 3. četa; Ptuj, 4. pontonski bat.; Ljubljana, bolniška četa.

— Pri gradbeni direkciji v Ljubljani je razpisanih več inženjerskih mest gradbene stroke. Pogoji so razvidni iz tozadevnega razpisa v Uradnem listu z dne 7. aprila 1925.

— Iz diplomatske službe. Praški poslanik Ljuba Nešić je stavljen na razpoloženje vladi; Zdravko Vigela, tajnik v zunanjem ministrstvu, je izstopil iz državne službe.

— Za pomočnika ministru za narodno zdravje je namesto dr. Dobre Popovića, ki je bil izvoljen za poslanca, imenovan dr. Vlasta Janković.

— Obnova samostana sv. Naudia v Ohridu. Ministrski svet je odobril kredit 1 milijon dinarjev za obnovo samostana sv. Naudia in cerkve sv. Sofije v Ohridu, ki je ena najstarejših cerkev v naši državi.

— Pomiloščenje. Kralj je pomiloštil na smrt obsojenega zločinca, Muhameda Tjanića iz Bijeline na 20letno ječo.

— Nova finančna uprava. Finančni minister je odredil, da se osnuje nova finančna uprava v Sremskih Karlovcih.

in mu stisne v rokah te boste, nežne noge, ki kažejo še dvojni rdeč madež od žrebljev.

A Jezus pravi:

»Ne dotikaj se me, ker še nisem šel k Očetu, ampak pojdi k mojim bratom in jim povej, da pojdem k Bogu svojemu in vašemu. In povej jim, da pojdem pred njimi v Galilejo.«

In brž se odtrga od klečeče in se oddalji med grmovje, s solncem venčani.

Marija ga gleda, dokler ne zgine; potem vstane iz trave, v obraz spremenjena, nekam izgubljena, slepa od veselja, in hiti za tovarišicami.

Te so pravkar dospele v hišo, kjer so se učenci skrivali, in so pripovedovale naglo in vse razburjene neverjetni dogodek: grob odprt; kaj je povedal belo oblečeni mladenič; Učitelj vstal; kaj sporoča bratom.

A ti ljudje, — še vsi poparjeni po katastrofi, ki so se v dneh nevarnosti izkazali bolj topi in neprevdarni od ubogih ženic, — nočejo verjeti teh nenavadnih novic. Halucinacije, prazne (babje) čenče, pravijo. Kako je mogel vstati že po dveh dneh? Povedal je, da se vrne, a ne brž; toliko strašnih reči bo treba videti, preden pride tisti dan!

Vrnejo, da vstane Učitelj, ko vstanejo vsi mrtvi, da pride v slavi tedaj. A ne sedaj; prekmalu je, ne more biti res — jutranje sanje razburjenih žena, namišljena pri-kazen.

— **Odkopavanje groba carja Dušana.** V ministru za vere se vrše priprave za odkopavanje groba carja Dušana v cerkvi sv. Arhangela pri Prizrenu.

— **Efektne loterije v št. Vidu pri Stični.** V korist novega katoliškega doma v št. Vidu pri Stični, ki se gradi, je namenjen čisti dobiček efektne loterije, ki se bo vršila 8. septembra. Glavni dobiček bo: 1 konj ali 1 krava ali fin voz na vmeteh. Drugi dobitki so: fino kolo, šivalni stroj, lepa obleka, dobri čevlji, klobuki, razno orodje itd. Srečke so po 5 Din. V Ljubljani jih je dobiti v prodajalni Kat. tisk. društva pri Ničmanu, Kopitarjeva ulica 2. Ta del naše Dolenjske je pogrešal kakor nikjer drugod, takega doma, ki bi bil ognjišče kulturne organizacije. Veliki požrtvovalnosti domače duhovščine in ljudstva se je posrečilo lansko leto dvigniti lep, prostoren katoliški dom, ki pa čaka še dograditve. Da se popolnoma dogradi, temu naj služi efektne loterije. Zato posegajte po srečkah in jih kupujte. S tem si ustvarjate možnost, da dobite lepe dobitke, in da obenem pomagate prepotrebni kulturni potrebi naše lepe Dolenjske do ureditve.

— **Napredovanja, imenovanja in premeštanja v politično-upravni službi.** Povišani so za vladne tajnike v 7. skupini I. kategorije okrajni komisarji Milan Makar pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, dr. Anton Farčnik v Šmarju, dr. Leon Brunčič v Celju, Ivan Milač na Prevaljah, dr. Ivan Vrečer v Slovenjgradcu, dr. Mirko Potočnik v Mariboru in dr. Vladimir Fon v Radovljici. Imenovana sta: Ivan Legat za okrajnega komisarja pri velikem županu v Ljubljani in Fran Znidaršič pri okrajnem glavarstvu v Črnomlju. Premeščeni so: Dr. Ivan Zobec od velikega župana v Ljubljani na okr. glavarstvo v Kranju, dr. Karel Tekavčič iz Kranja v Radovljico, okrajni tajnik Milan Pleteršnik iz Slovenjgradca k velikemu županu v Mariboru.

— **V »Ilustriranem Slovencu«, ki je priložen današnji številki, je žal več neprijetnih tiskovnih pomot.** Na 3. strani v 3. vrsti člančica o potresu je izpadlo kar 6 besed in bi se moral stavek glasiti: »Komaj so se pa podali drugi dan, na velikonočno nedeljo zvečer ljudje k počitku itd.« Na 2. strani mora stati pod sliko sarajevskega reis ul uleme Čaušević in ne Čanšević, dalje pod sliko poševnega zvonika »v Pizic in ne »v Pizic, na 3. strani pod sliko Slonove ulice »v smeric in ne »v smeric, na 4. strani pod sliko tekaške telme »Country in ne »County«.

— **Kongres javnih nameščenec.** Kakor že sporočeno se bo vršil v dne 19. in 20. aprila 1925 kongres združenih državnih uradnikov v Ljubljani. Temu kongresu bodo prisostvovali najvišji funkcionarji uradniške hierarhije, v splošnem pa obeta biti obisk iz vse države precej obilen. Ljubljanska OZ. (Osrednja Zveza) se trudi, da bi pokazala belo Ljubljano svojim gostom v čim najlepši luči. Sodelovanje je obljubila tudi »Zveza za tujski promet«. Ker je napovedan po končanem kongresu skupen izlet na Bled, odločila se je »Zveza za tujski promet«, da razdeli zadostno število izvodov propagandnega spisa o naši lepi Gorenjski brezplačno za izletnike-goste. Zanimanje za ta kongres je med drž. nameščenci v obče zelo veliko.

— **Najnovejšje izkopine v postojnski jami,** je ravnatelj postojnske jame Andrej Perko popisal dopisniku lista »Prager Presse« takole: »Takoj smo sprevidel, da gre za prazgodovinske predmete, ki nas izdatno pouče o živalstvu na sedaj tako golem Krasu v prazgodovinski dobi. Najvažnejša najdba je glava bijene, ki je tako velika, da nima v teh krajih vrstnice. Hiensko glavo so našli pred leti na Furlanskem blizu Vidma, toda zaostaja glede velikosti in ohranjenosti daleč za pravkar najdeno. Nadalje smo našli plošče slovnih zob, ki jih sedaj sestavljamo. Pomembni sta tudi glavi jelena-velikana in janskega medveda. Glave jamskih medvedov so našli že preje v postojnski jami in v drugih jamah na Krasu. Postojnska jama z vsemi postranskimi jamami je dolga 25 km. Trajalo bo pa desetletja, preden bo omogočeno ljudstvu, da si ogleda vse postranske jame, ki se v lepoti prav lahko merijo z glavno jamo. Raziskovanja v tem bajeslovnem svetu prav pridno nadaljujemo.«

— **Smrt nesrečnega starca.** V belgrajskih mestnih zaporih je umrl te dni sam samcat 84letni prosjak Stefan Maksimović, po rodu iz Grocke. Mož se je bil zadnja leta prehranjal v Belgradu kot prosjak. Minuli teden ga je neki policijski agent odvedel na policijo, češ, da nima v redu svojih dokumentov. Mož je bil ves sestradan in bolan; policijski uradnik je videl bedo in je poslal moža v mestni ambulatorij. Toda tu so rekli, da niso »pristojni« in so poslali berača na mestni fizikat. Mestni fizikat pa tudi ni bil »pristojen« in je zato vrnil starca policiji. Ta je sedaj moža poslala na brezdomno »pristojno« mesto: v njegovo domovinsko občino Grocko. Ob desetih zvečer je orožnik spremil nesrečnega starca na vlak in sedel z njim v voz. Tu je pa prišel sprevodnik in zahteval, da se starac odstrani iz vlaka, ker da je umazan in smrdljiv in da se sopotniki pritožujejo. Orožnik se je upiral, a sprevodnik je rekel, da vlak ne odpelje, dokler se starac ne odstrani. In starček je moral nazaj v belgrajski mestni zapor. Mestna uprava je hotela prevestnega sprevodnika ovaditi, starega Maksimovića pa naslednji dan brez drugega odpraviti z železnico

v Grocko. Ko so pa prišli naslednji dan ob 11 dopoldne moža klicat, se za njihov poziv ni nič zmenil — ležal je tih in miren: usmili se ga je smrt, ker se ga ljudje niso. Ampak »pristojnosti« je treba zadostiti in tako je oblast odpravila mrtvo starčovo truplo po edgonu v Grocko. Upajmo, da mu je domovinska občina brez nadaljnjih ovir dovolila jama in da je mož končno našel mir. — Maksimović ni bil od rojstva berač. Bil je sin bogatih staršev, ki je podedoval premoženje potem z lastno pridnostjo še znatno povečal. Bil je eden največjih mož v svojem mestecu. Udeležil se je bil vojn s Turčijo in Bolgarijo in bil večkrat ranjen. Ko mu je bilo nekaj nad petdeset let, se je nenadoma zgrnila nanj nesreča: V teku nekaj dni mu je umrlo vseh šest otrok in nato že žena. Maksimović se je zaprl v svojo hišo in ni govoril z nikomur niti se briga za gospodarstvo. Tako so minula leta in premoženje je propadlo. Prodali so mu vse in s par sto dinarji je mož odšel po svetu. Obhodil je vse srbske kraje, preživljal se z delom svojih rok. Po svetovni vojni se je ustavil v Belgradu in beračil, ker delati ni več mogel. In bi bil morda živel kak dan več in umrl v kakem blagu, ako ne bi bil padel nanj pogled policije in ne bi bilo treba rešiti vprašanja »pristojnosti«. Sam Bog ve, kje so ob takih in podobnih prilikah človekoljubna društva, ki jih drugače tudi v Belgradu menda ni malo.

— **Smrtna obletnica plemenite srbske žene.** Dne 4. t. m. je minilo deset let, odkar je umrla občudovanja vredna srbska žena in odlična slikarica Nadežda Petrović. Rojena je bila v Čačku l. 1874 kot hči tamkajšnjega učitelja in predsednika davčne uprave Mite Petrovića. Od njega je podedovala brezskrajno deloljubnost in odločnost ter slikarski talent. Na njeno željo jo je dal oče v šolo slikarju Krstiću, nato jo pa — dvajsetletno poslal v München. Profesor ji je bil Exter. Njena umetnost je bila vseskozi zvest izraz njenega značaja: krepka in iskreno neposredna. Dovršilvi študije v Münchenu, je potovala po Italiji in ostali Evropi. V Parizu je bila kakor domačinka in je razstavljala v družbi z najboljšimi tamkajšnjimi slikarji. Korakala je vedno v prvih vrstah umetniškega gibanja in se tudi s peresom borila za zmago najmlajših struj. Bila je nesebična in neumorna propagatorica za uveljavljanje jugoslovanskih tovarišev: Groharja, Meštovića, Rosandića, Krizmanja i dr. Ustanovila je prvo jugoslovansko slikarsko šolo in prvo jugoslovansko slikarsko društvo »Lada«; na njeno pobudo se je priredila prva jugoslovanska umetnostna razstava. Tačas je v Macedoniji položaj dozoroval do nezmožnosti, teror je bil strašen. Nadežda je osnovala v pomoč četašem in preganjanemu prebivalstvu Kolo srbskih sester in prezirajoč smrtno nevarnost sama odšla v Macedonijo. Ko je potem zaplenela balkanska vojna, je pohitela Nadežda s četami na bojišče in na obvezovališčih pri Prizrenu, Vezirovem Mostu in na bregalniki frontni stregla ranjenecem. Obbolela je na koleri in nato še na trebušnem legarju. Ni še popolnoma okrevala, ko je planila svetovna vojna. Takoj je odšla na fronto in v bitki na Mačkovem Kamnu nudila ranjenecem prvo pomoč. Ko je zašel v srbski vojski razsajati tifus, je ostala nekoč Nadežda z ranjenecem in bolniki popolnoma sama, ker so pomrli vsi zdravniki. Žrtvovala se je do smrti, ki ni bila več daleč, misleč vedno le na druge in nikdar nase. Spomladi l. 1915. je znova obbolela na tifusu in dne 4. aprila istega leta umrla v Valjevu, kjer je še danes njen grob.

— **Delavsko starostno zavarovanje od 1. julija t. l.** Ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je na svoji zadnji seji sklenilo, da se s 1. julijem t. l. oživotvori zavarovanje delavcev za starost, smrt in onemoglost. Kakor znano, sa se ta panoga delavskega zavarovanja uzakonila s splošnim zakonom o delavskem zavarovanju, a se je izvedba iz tehnično-organizacijskih razlogov odgodila najkasneje do 1. jul. 1925. Ta rok se sedaj približuje, zato je OUZD ukrenil vse potrebno, da se more določeni dan brez ovir začeti z zavarovanjem. — Ravnateljstvo osrednjega urada je dalje na svoji zadnji seji odobrilo proračune posameznih krajevnih organov in izvedlo končno teritorialno razdelitev teh organov. — Eno izmed izpraznjenih ravnateljskih mest v osrednjem uradu je podeljeno dosedanjemu načelniku Viljemu Helebrantu.

— **Arhiv dalmatinskih katastrálnih map v Splitu.** Te dni začne v Splitu poslovati arhiv dalmatinskih katastrálnih map, ki so ga iz Zadra prenesli v Split. Za upravitelja arhiva je imenovan inž. K. Ivo.

— **Konjske dirke v Osijeku.** Kolo slavonskih jahačev Knez Pavle v Osijeku priredi dne 17. in 24. maja t. l. konjske dirke. Meseca avgusta pa priredi ista organizacija mednarodno nagradno dirko; nagrade bodo znašale 118.000 Din.

— **Nasilna smrt nevarnega zagrebskega vlomilca.** Dne 8. t. m. zvečer je naletel eden zagrebskih detektivov v žganjarni Kovačić na Savski cesti v Zagrebu na znanega nevarnega vlomilca Jurija Lončarja. Lončar je doma iz Like, orjaške postave in star šele 26 let. Bil je že opetovano kaznovan, enkrat s petimi leti ječe. Zadnji čas je bil zopet izvršil celo vrsto vlomov in policija mu je bila za

petami. Detektiv ga je našel v navedeni žganjarni pri steklenici ruma. Z naperjenim revolverjem ga je pozval, naj dvigne roke. Lončar je izjavil, da se živ ne da prijeti. Detektiv se je polagoma umaknil iz žganjarne in zaklenil za seboj vrata. Nato je s strelj pozval pomoč. Toda takoj nato se je prikazal Lončar z revolverjem v roki in streljal proti detektivu. Razvilo se je streljanje, v katerem se je zgrudil Lončar smrtno ranjen in je kmalu izdihnil. Ko so ga preiskali, so našli pri njem močan železen drog, ki mu je služil pri vlomih, in več drugega vlomilskega orodja, dalje sedem moških in ženskih ur z verižicami, mnogo cigaret, 400 Din gotovine in razne druge ukradene predmete. V žganjarni so pa našli usnja v vrednosti nad 50.000 Din, ki ga je bil Lončar te dni ukradel tvrdki Preis, kjer je bil vlomil. Lastnika žganjarne Kovačića so zaprli.

— **Velike poverebe invalidskega denarja v Zagrebu.** Začetkom marca je pobegnil iz Zagreba računski revident Dragotin Horvat, čim je bil poveril 120.000 Din, ki so bili namenjeni nekemu dobrodušnemu zavodu. Minolo nedeljo pa je izginil njegov brat Vekoslav Horvat, računski revident na delegaciji finančnega ministarstva v Zagrebu. Ko so pregledali njegov oddelek, so dognali, da je Horvat poveril pol milijona dinarjev invalidskih denarjev. Horvata je policija izsledila na njegovem domu in ga aretirala; poverjenje je že priznal.

— **Polizkusiti in prepričati se, je nujna stvar.** Veliko naših gospodinj je še, katere zadnji čas še niso polizkusile naše prave »Kolinke cikorijske«, ki je zelo izboren primatek h kavi. Priporočamo vsem, da polizkusijo in zahtevajo izrecno »Kolinke cikorijske«, ki je vrlo dobra, štedljiva in zdrava. Ta domači izdelek naj ne primanjkuje v nobeni naši rodbini. 2130

— **Pri negovanju z »Neosan«-kremo dobi Vaša obutev elegantno lice.**

— **Bluze najnovejše priporočila tvrdka Kristoflič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 1447**

— **Ugoden nakup vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v razni kakovosti za gospode, dečke in otroke Vam nudi edinole Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana.** Priporočamo se o nizkih cenah ter si oglejte bogato zalogo na Erjavčevi cesti 2 (nasproti Dramskega gledališča v neposredni bližini Nunske cerkve). 2108

— **Našim rodbinam priporočamo našo domačo Kolinsko cikorijo, izvrsten primatek za kavo.**

— **PROTI ODEBELOSTI deluje s kolosalnim uspehom samo »Villanov čaj«.** Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. — Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Villan, Zagreb, Prilaz 71. 1591

Iz štajerske.

— **Okrajni zbori zaupnikov SLS v Mariboru se vršijo:** v torek, 14. aprila ob 7. uri zvečer za mesto Maribor, v sredo 15. aprila ob 9. uri za sodni okraj Maribor levi in desni breg; v četrtek 16. aprila ob 9. uri v št. Lenartu za sodni okraj Sv. Lenart v Slov. goricah. Na shodih poročajo poslanec Fr. Zebot o političnem položaju.

— **Umrla je v št. Ilju v Slov. goricah 76-letna Terezija Polak,** znana po celih Slov. goricah. Pokojnica je bila že od mladih let iskrena rodoljubinja. V njeni hiši so se že pred mnogimi desetletji zbirali narodni borci na meji. Pri veliki borbi za naš št. Ilj je sodelovala rajna Terezika tudi kot agitatorica in volilka. V mladosti je sodelovala pri mnogih cerkvenih in naših prosvetnih organizacijah. Z njo je padel zopet star in kremenit steber našega obmejnega Slovenstva. Rajna je bila teta č. g. Franca Polak, župnika pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Pogreb se je vršil na veliki petek. Svetila vrli Slovenki nebeška luč!

— **Ljudski oder v Mariboru nas je s svojo predstavo »Sv. Janez in ropar«, dne 5. aprila t. l. jako zadovoljil.** Bila je to prva prireditev take vrste na novem oderu v Zadrugi gosp. banki. Javnost je lahko spoznala, da je Ljudski oder v času, ko se je preurejal oder v bančnem poslopu, intenzivno vežbal in gojil dram. umetnost. Prireditve v nedeljo je bila nekaj izraz notranjega dela v Ljudskem oderu, predvsem v dramatični šoli pozimi. Dasi ravno ni opaziti v tej igri velikih dramatičnih efektov, vendar je bila podana s tako vestnostjo in iskrenostjo, kakor jo pač želimo vedno od igralcev-diletantov. Pohvalo zasluži predvsem režiser g. Dragorad, ki je igro popolnoma domel in nam pripravil zares lep užitek. Lepa razsvetljava na oderu je veliko pripomogla k hvalvrednemu uspehu. Posebno učinkovita in pestra je bila scena v četrtjem dejanju. Petje zbora je bilo pri razmeroma težki kompoziciji na višku, enako tudi solospjev. Igrin in času primerni sta bili deklamaciji škender: »Getzamani in XV. psalm«. Oboje je bilo dobro prednašano. Kar pa ne smemo prezreti je, da je orkester Ljudskega odra znan že po svojih nastopih pri

Kolesa J. Gorec

kupite najbolje in najcenejše pri tvrdki palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospo-svetska cesta 14.

Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi!

»Prosvetnih večerih«, tokrat izvajal lepe in obenem težke glasbene komade. Od leta do leta se orkester izpopolnjuje in zahvala za to gre predvsem vztrajnemu in agilnemu dirigentu g. Drag. Gračnerju. Sicer pa je to salonski orkester, ki ga ima v Mariboru izmed kršč. soc. organizaciji edinole Ljudski oder in na katerega je lahko ponosen. Upamo, da nas bo odslej Ljudski oder pogostje razveselil in nam nudil dramsko umetnost v duhu krščanstva. Obisk prireditve je bil lep. Krogu idealistov pri Ljudskem oderu kličemo: na svidenje v čim krajšem času!

— **Štavnena podjetnost v Mariboru.** Goštinčar in posestnik Spaček postavlja novo kavarniško poslopje tik Zadrugne palače. Na Aleksandrovi cesti št. 25, nekdanj hotel Stadt Wien, se je po dolgi pavzi zopet pričelo s prezidavo stavbe. Kakor izgleda je lastnik precej vztrajen, baje so mu kljubovali najemniki. Priporočati bi bilo, že zavoljo ugleda, da mestna občina in stavbeni urad v vsakem oziru podpira podjetnost, da se čimprej izvede še pričeto delo.

— **Mariborska carinarnica je predmet različnih govoric.** Pri licitacijah razne robe, ki se vsak mesec prodaja pri carinarnici, da se godijo zanimive reči. Za danes konstatiramo samo suho dejstvo, da krožijo raznolike govorice.

— **Kaj bo z regulacijo reke Mure v Apaški kotlini?** Mura dan za dnem trga rodovitne njive in travnike. Škoda je že ogromna. Uboga Avstrija sproti vsako leto temeljito izvršuje regulacijska dela, a na jugoslovanski strani se živ krst ne zmeni, da bi se zajezilo valovanje Mure. Veliki župan Pirkmajer je pred volitvami obiskoval te kraje, a sedaj o obljubljenih podporah in delih ni ne duha ne sluha.

— **V preteklem tednu so umrli v Celju:** Ignac Korže, dninar iz Konjic, 55 let; Andrej Perc, bivši tajnik okoliške občine celjske, 75 let; Martin Zupanc, delavec na Sp. Hudinji, 68 let; Silva Gobec, hči narednika 39. pp., tri mesece; Marija Mastnak, obč. uboga, 73 let; Jožef Strmšek, brezposelni, 23 let; Anton Črnoča, hlapec v Gaberju, 24 let; Marija Magdič, dninarica iz Vitanja, 52 let; Marija Ružič, hči polic. stražnika, 5 mesecev; Desanka Brzić, hči trgovca v Celju, 2 meseca; Marija Mirnik, prevzitatkarica v Medlogu, 75 let; Helena Jeretin, hči delavke iz Golul. Od navedenih jih je 7 umrlo v celjski javni bolnišnici.

— **Klobučevinaste podloge za pisalne stroje.**

— **FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5**

Iz Primorske.

— **Smrtna kosa.** V Dekanah v Istri je umrl tamkajšnji vaški načelnik Anton Gregorič. Pokojnik je bil vzoren družinski oče, mož poštenjak, ki se tudi v novih razmerah ni dal ukloniti vesti. — V Števerjanu je umrla ga. Marija Ciglič, stara 64 let. Pokojnica je bila mati gostilničarja na »dvoru«, blaga in dobra žena.

— **Novo protikulturno nasilje.** Didaktični ravnatelj v Kopru je razposlal šolam okrožnico z dne 31. marca 1925, s katero strogo prepoveduje mladinski list »Novi rod«. Učitelj, ki bi se tej prepovedi ne pokoril, se prijavi oblastem za event. disciplinarno postopanje, pravi okrožnica. »Novi rod« se seveda niti od daleč ne peča s kako politiko, saj je namenjen ljudskošolski mladini in pisan v vzgojnem in izobraževalnem duhu. Po vsem kulturnem svetu se izdajajo mladinski listi kot važen vzgojni in izobraževalni pripomoček in težko si je misliti tako zapuščenemu šolsko dečo, ki ne bi se mogla radovati nad lastnim mladinskim listom, pisanim v njenem materinem jeziku. Te radosti veliki italijanski narod slovenski deci ne privoščiti, ker se boji — bogve česa? Ali v Italiji na merodajnih mestih res ni najmanjšega zmisla za meje med politiko in kulturo?

— **Zgodovinski in umetnostni muzej v Trstu.** Dne 21. t. m. otvorijo v Trstu v palači škofijskega konvikta pri sv. Justu mestni zgodovinski in umetnostni muzej.

— **Užvati nasladi ni Slovenka znala, d kler čokolade »Mirim« ni poznala.**

Iz Ljubljane.

— **Ij Prihodnja številka »Slovenca« izide radi praznikov v sredo, 15. aprila.**

— **Ij Velikonočne procesije bodo šle iz posameznih cerkva v naslednjem redu:** V stolnici ob 4. v Trnovem ob pol 5., pri sv. Petru ob pol 6., pri sv. Jakobu in oo. frančiškanih ob 6., pri sv. Jožefu in v križevniški cerkvi ob pol 8. Jutri zjutraj bo vstajenje ob 4. pri oo. lazaristih (cerkev presv. srca Jezusovega) in ob pol 6. v Spodnji Šiški.

— **Ij Potresna procesija stolne župnije odide na Veliko nedeljo ob tričetrt na 3 iz stolnice po Poljanski in Zrinjskega cesti v cerkev sv. Jožefa.** Tam bodo slovesne litanije Matere božje in običajne potresne molitve. Iz drugih ljub-

ljanskih župnij odidejo procesije tako, da bodo ob 3. v cerkvi sv. Jožefa. Procesija stolne župnije se vrne po opravljenih molitvah po isti poti v stolnico, kjer bodo litanije presv. srca Jezusovega in blagoslov.

Ij Birmovanje v Ljubli. stolnici leta 1925. Zaradi romanja v Rim, ki bo za Slovence ravno o Binkošti, se bo letos birmovanje v stolnici vršilo na Vnebohod, v četrtek 21. majnika dopoldne in popoldne, ter v nedeljo dne 24. majnika samo dopoldne.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo se udeleži velikonočne procesije pri farni cerkvi sv. Petra. Zberemo se ob pol 6. pod zastavo ob vrtu gospe Jegličeve. — Odbor.

Ij Božji grob v Trnovem (delo slikarja Wolfa) je dobil letos nov okras: pod menzo res grob in v njem telo Gospodovo. Kip je izvršen v naravni velikosti in se ubrano prilaga času in zgradbi Wolfovega božjega groba. Čudoviti, tajni mir seva z Zveličarjevega obraza, bolj sen — kot smrt, in vendar resnična smrt zmucenega telesa. Delo je izvršil Fr. Kraji.

Ij Razstava francoske grafike XIX. stol. v Jakopičevem paviljonu ostane odprta le še do velikonočnega ponedeljka (13. t. m.) zvečer. Razstavljenih je čez sedemdeset del najznamenitejših francoskih mojstrov. Dela so vsa na prodaj in jih je že nekaj prodanih. Sodeč po doseganju obisku, še mnogo ljubiteljev umetnosti ni posvetilo potrebne pozornosti redki priliki, ko se je moglo v Ljubljani seznaniti s tujimi originali izredne umetniške vrednosti. Zato pozivamo ponovno, naj noben kulturen Slovenec ne zamudi obiskati razstave, ki je odprta vsak dan od 9.30—1 in od 2—6. Skupine dijakov uživajo popust.

Ij Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani (Mestni trg 8-I) razpošilja pravkar letno poročilo o svojem delovanju v letu 1924. Iz istega se vsakdo lahko prepriča, kako obsežno in uspešno delo vrši to društvo v prid sirotnim, revnim in zapuščenim otročičem. — Vsled tega priporočamo, da č. župnijski uradi, županstva, Marijine družbe in druge organizacije, gospodarski in denarni zavodi ter posamezni mladinsko ljubiti društveno delovanje podpirajo ter za potrebe društva obilno prispevajo.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Smolič, kočijaž, 41 let. — Anton Pungartnik, delavec sin, 17 mesecev. — Marija Hočvar, bivša branjka, hiralka, 74 let. — Helena Anžič, pleškarjeva žena, 37 let. — Blaž Rupnik, železn. čuvaj, 74 let. — Josip Bartol, natakar, 30 let. — Ana Nosan, posestnikova žena, 50 let. — Ernest Kveder, trgovec, 49 let. — Marija Pivk, delavčeva žena, 46 let. — Ivana Herman, vdova rudn. blagin. kontrolorja, 84 let. — Katarina Sovinc, uradnica, 30 let. — Uršula Robida, tobačna delavka v pok., 80 let. — Martin Javornik, hlapec, 32 let. — Marija Petrič, mesarjeva vdova, 59 let. — Pavla Lenarčič, posestnikova hči, 10 let.

Ij Odlikovanje zaslužnega kmetijskega strokovnjaka. Minulo soboto dne 4. aprila t. l. se je vršila v sejni dvorani Kmetijske družbe za Slovenijo majhna, a lepa slavnost. Predsednik družbe, šef odseka za kmetijstvo, gospod Ivo Sancin je namreč ta dan v navzočnosti polnoštevilno zbranega uradništva Kmetijske družbe pripeljal na imenu Nj. Velikanstva kralja Aleksandra na prvi tajnik družbe g. inž. Rado Lah-u odlikovanje, red sv. Save V. razreda. Po lepem nagovoru in čestitkah gospoda predsednika se je slavljeneč ginfeno zahvalil povdarjajoč, da hoče tudi v bodoče vstrajno posvetiti vse svoje moči napredku našega kmetijstva in procvitu naše Kmetijske družbe za Slovenijo. Prosil je gospoda predsednika, da potom g. velikega župana sporoči njegovo globoko udano zahvalo Nj. Velikanstvu kralju Aleksandru. Lepa slavnost se je dovršila, ko so se čestitkam g. predsednika pridružile še čestitke uradništva.

Ij Naša čestitka g. Josipu Turku k njegovi 60 letnici »Jutra« ni bila všeč. Vsekako, pravi namo, je lepša »Jutrova« čestitka, ki pravi v svoji plemeniti dostojnosti: »Josip Turk je pristna ljubljanska srajca.«

Ij »Belokranjski dan«. To bo velika tombola z obhodom belokranjskih narodnih noš v skupini belokranjske svatbe po mestu dne 3. maja v prid zgradbe planinskega doma na Mirni gori. Mirna gora je znana pod imenom Sv. Frančišek, vendar je nastalo prvo ime prej nego drugo. Pravljica pripoveduje: Na mestu današnje cerkve sv. Frančiška je bila nekoč velika votlina. Iz te globine se je vzdigoval od časa do časa gosta megla, ki je legla nad celo Belokrajino; slišalo se je bobnenje podzemeljskih sil. Iz megle je pogostokrat padala tudi debela toča, ki je uničila vse pridelke pridnih belokranjskih kmetov. Nekoč vidi domači župnik, da hodijo okrog brezdna ovce, ki so se pasle po gori, po kolenih. Pobožni župnik takoj ugane rešitev ter v pravem trenutku potkna na dobra srca Belokranjcev, da zgrade kapelico nad duplino. In res! Kapelica je bila hitro pozidana in posvečena sv. Frančišku. Od tega dne je prešla gosta megla in tudi toča je prenehala. Nastal je na gori »mir«. Od tedaj se naziva ta gora »Mirna gora«. Iz kapelice je vzrasla današnja velika cerkev, obiskana letno od tisočev pobožnih romarjev. Po vojni je romanje več ali manj izostalo. Planinska koča na tej gori bo pa zopet privabila nekdanje čestilce sv. Frančiška. Ljubljancem, pomagajmo Belokranjcem, da zgrade to prvo planinsko postojanko v Belokrajini!

Ij Poziv meščanstvu. Kakor že javljeno, se vrši 19. in 20. t. m. v Ljubljani kongres jav-

nih nameščencev, ki se ga udeležijo številni gostje iz vseh krajev domovine. Stanovanjski odsek rabi veliko sob in postelj, da došle goste dostojno nastani. Vabimo someščane, ki razpolagajo s sobo ali posteljo, naj to prijavijo do vstetega 17. t. m. ustmeno ali pismeno načelniku tega odseka fin. rač. nadsvetniku Mirku Česniku, in sicer dopoldne na Krekov trg 10-II, popoldne pa v Gorupovo ulico 3-III, z navedbo cene. Zahteve naj z ozirom na neugoden gnetni položaj državnih nameščencev ter v interesu dobrega slovesa našega mesta ne bodo pretirane.

Ij Mestni stanovanjski urad radi značenja svojih uradnih prostorov v dneh 14. in 15. aprila 1925 ne posluje.

Ij Promenadni koncert muzike Dravske diviz. obl. v »Zvezdi« v nedeljo 12. t. m. ob enajstih (kapelnik dr. Jos. Čerin). Spored: 1. Jakl: »Kranjski Janezi«, marš. 2. Suppe: Ouvertura k opti: Lepa galateja. 3. Smetana: Fantazija iz opere »Prodana nevesta«. 4. Pahor: »Svita« — venec šaljivih in veselih narodnih pesmi. 5. Parma: »Pozdrav z Gorenjske«, valček.

Ij Vojnim invalidom! Namerava se ustanoviti nova tobačna trafika v Ljubljani, Dovožna cesta za juž. žel. in sicer na prostoru med prvim objektom in odhodnim tirom v smeri od Dunajske proti Martinovi cesti. Reflektanti, ki razpolagajo z lokalom na prometnem kraju in potrebnim kapitalom, naj se javijo tekom 8 dni v pisarni Udruž. voj. inv. podružnice v Ljubljani. — Odbor.

Ij Ljubljanska šetališča so zadnje dni izredno oživila. Ljubljanski grad, ki je dobil nov buffet in kjer se toči dobra in nepredraga kapljica, je od jutra do večera živahen. Zdi se pa, da se magistrat premalo briga za nasade v parku in pušča posebno prostor, kjer je stal bivši spomenik avstrijskega cesarja, zanemarjen. Podstani kamen je prazen, prej je stala na njem vsaj lesena vaza. Tudi zvezdičasti prostor ni ograjen in daje v celoti vtis karikature nekdanje skrbne roke. Tudi pota na grad so zelo v razsulu, posebno ograje, najsibo v rebri, ali na ovinkih. Železne ograje, koder so že, še niso bile nikdar prepleskane in se je bati, da zdaj in zdaj ne razpadejo. Tudi betonske stene se tu in tam rušijo v vedno večjem obsegu ip je popravilo nujno potrebno. Ker stanuje na gradu okrog 500 prebivalcev, bi bila skrb za grad in za njegova pota lahko večja. Sicer pa zahteva že ugled Ljubljane, da da gradu vsaj zunanje lice nekoliko lepše: pota, drevored itd.

Ij Pozor! V kavarni in gostilni »Leon« se dobi občasno znani »Leon golaš« v nedeljo ob 4. zjutraj. Točijo se pristna štajerska in dolnjska vina. Vsak dan koncert. 2435

Ij Opozorjamo na brezplačen Singerjev učni tečaj za šivanje in umetno vezenje v obrtni šoli na Mirju od 16. aprila do 15. maja t. l. Poučevala se bodo vsa tehnična in moderna dela na tako razumljiv način, da učenke že po osmih dneh delajo popolnoma samostojno. Nadalje se bo nudil na tem tečaju skrbno pripravljen poduk v šivanju z osobito pažnjo upotrebe vseh aparatov, pridejanih obiljnim skrim Singer šivalnim strojem. Točne informacije daje in prijave sprejema vsak dan podpisana podružnica, odnosno njeni zastopniki do 15. aprila t. l. — Singer šivalni stroji Bourne in Co., Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. 2350

Ij Opozorjamo na današnji oglas novoizšle knjige Rud. Badjura: Pohorje.

Ij Svetlo-likanje ovratnikov ter likanje perila se najlepše izvršuje le v higienični pralnici F. Simenca, Kolodvorska c. 8. Izvršuje tudi popravila perila. 1864

Ij 14 dni dajem brezplačno 10 gramov parfuma ali 50 gramov francoske kolonjske vode onim, kateri kupijo tri kose toaletnega mila. Uran Parfumerija, Mestni trg 11. Stekle-nice prinesite s seboj.

PREMOG-ČEBIN

Opozorjamo na d. našnj oglas te trditve, ki poleg inozemskih, dobavlja tudi najboljši trbov. premog. — NAJCENEJE!

Cerkveni vestnik.

PAPEŽ PIJ XI. IN PROSLAVA 1600-LETNICE NICEJSKEGA CERKVENEGA ZBORA.

Sv. oče želi, da se letos slovesno proslavi 1600-letnica nicejskega cerkvenega zbora; v ta namen je poslal 4. t. m. tajniku vzhodne kongregacije, kardinalu Tacciju, pismo sledeče vsebine: Ko smo pred kratkim v tajnem konzistoriju kardinalom razodeli, da je naša želja, naj se 1600-letnica nicejskega cerkvenega zbora slovesno proslavi v Rimu, smo tudi napovedali, da bomo v ta namen poslali tebi posebno pismo. Primerno se nam zdi, da priprave za proslavo tega znamenitega dogodka vodiš ti, ki ti je poverjena skrb za vzhodne cerkvene zadeve.

Kako je ta proslava na sru nam in sv. stolici, razume vsakdo, ki vsaj nekoliko pozna cerkveno zgodovino. Ohranjene listine pričajo, da se je nicejski zbor, ki naj bi obsodil arijansko zmoto in njene povzročitelje, sklical z odobrenjem papeža Silvestra; slednji je bil na zboru zastopan po dveh odposlancih, ki sta kot papeževa legata prva podpisala sklepe zbora, dasi sta bila samo navadna duhovnika.

Ne sme se pozabiti, da so navzoči škofje izrekli anatem nad arijanci v imenu svete, katoliške in apostolske Cerkve in da je apostolska stolica nauk nicejskega zbora odobrila

ter branila kot svoj nauk. Nicejski koncil je sklenil in proglasil še mnogo drugih koristnih stvari o veri in cerkvenem življenju, n. pr. glede velike noči, da naj se obhaja povsod na isti dan, glede melecianskega razkola, glede valesianizma, novicianizma in pavlinianizma, glede izvolitve in posvetitve škofov, glede javne pokore, katehumenov, glede obresti. Vsi ti sklepi so mnogo pripomogli, da se je utrdila edinstvo v Cerkvi in zboljšalo cerkveno življenje.

Prepričeni smo, da je prav, ako se vse to pojasni ljudstvu, ker se bo tako samo povečala čast Kristusa Gospoda in stolice sv. Petra. Zato prični čimprej s pripravi.

Obrni se na prve strokovnjake v splošni cerkveni zgodovini in v zgodovini vzhodne cerkve in se posvetuj z njimi, kako bi se dostojno proslavila ta 1600-letnica. Izmed njih izberi nekaj takih, ki so spretni v govoru in pismu in jim naroči, naj z govori in spisi opozorijo javnost na velik pomen tega stoletnega slavlja.

Naša iskrena želja je, da bi 1600-letni spomin nicejskega zbora pripomogel k temu, da bi vzhodni narodi, ki so po razkolu še ločeni od rimske Cerkve, pozabili na vse, kar jih loči od nas, in bi zahrepeneli po verski edinstvi z nami.

BIRMOVANJE V LETU 1925.

Dekanija Moravče:

1. Brdo na belo nedeljo, 19. aprila.
2. Št. Vid v ponedeljek, 20. aprila.
3. Dol v torek, 21. aprila.
4. Sv. Helena v sredo, 22. aprila.
5. Vače v četrtek, 23. aprila.
6. Sv. Gora v petek, 24. aprila.
7. Vrhopolje v soboto, 6. junija.
8. Moravče v nedeljo, 7. junija.
9. Peče v ponedeljek, 8. junija.
10. Kolovrat v torek, 9. junija.
11. Krašnja v nedeljo, 14. junija.
12. Zlato polje v ponedeljek, 15. junija.
13. Čejnice v torek, 16. junija.
14. Blagovica v sredo, 17. junija.
15. Št. Ožbalt v četrtek, 18. junija.
16. Št. Gotard v petek, 19. junija.
17. Čemšenik v soboto, 20. junija.
18. Št. Jurij v nedeljo, 21. junija.
19. Ihan v torek, 23. junija.

Dekanija Loka:

20. Stara Loka v torek, 28. aprila.
21. Reteče v sredo, 29. aprila.
22. Zabnica v četrtek, 30. aprila.
23. Sv. Lenart v petek, 1. majnika.
24. Škofja Loka v nedeljo, 3. majnika.
25. Poljane v ponedeljek, 4. majnika.
26. Javorje v torek, 5. majnika.
27. Trata v sredo, 6. majnika.
28. Lucine v četrtek, 7. majnika.
29. Stara Oselica v petek, 8. majnika.
30. Nova Oselica v soboto, 9. majnika.
31. Žiri v nedeljo, 10. majnika.
32. Leskovača v ponedeljek, 11. majnika.
33. Zalilog v četrtek, 14. majnika.
34. Sorica v soboto, 16. majnika.
35. Železniki v nedeljo, 17. majnika.
36. Dražgoše v ponedeljek, 18. majnika.
37. Bukovšica v torek, 19. majnika.
38. Davča v nedeljo, 5. julija.

Dekanija Žužemberk:

39. Žužemberk v nedeljo, 20. septembra.
40. Ajdovec v pond., 21. septembra.
41. Šmihel v torek, 22. septembra.
42. Sela v sredo, 23. septembra.
43. Zagradec v četrtek, 24. septembra.
44. Krka v petek, 25. septembra.
45. Ambrus v soboto, 26. septembra.
46. Hinje v nedeljo, 27. septembra.

c **Važno za rimske romarje!** Vsem, ki so se oglasili za romanje v Rim, se sporoča sledeče: 1. Ministrstvo železnic je dovolilo na državnih železnicah za vse romarje od postaje kjer vstopijo, do Rakeka polovično vožnjo. 2. Romarji, ki potujejo v Rim in nazaj skupno, ne potrebujejo potnega lista. Tisti romarji pa, ki hočejo nazaj iz Rima potovati ločeno, sami za se, pa morajo imeti posebno izkaznico s fotografijo, ki jim jo izda pripravljalni odbor. Kdor se torej v Rimu loči od romarjev in potuje sam domov, naj pošlje odboru vsaj do 20. aprila svojo fotografijo. Opozorjamo tudi na to, da imajo tisti romarji, ki se v Rimu ločijo od drugih, pri vožnji po italijanskih železnicah v Rim in nazaj samo 30 odstot. popusta, medtem ko imajo drugi 50 odstot. 3. Kdor bi hotel iti v Neapol, bo za ta izlet lahko porabil en dan iz Rima in se bo lahko zopet vrnil v Rim, ter se pridružil drugim romarjem in z njimi vrnil domov. Vožnja iz Rima v Neapol in nazaj stane danes v tretjem razredu 78 lir, to je 190 dinarjev. Vsi stroški za obisk Neapola bodo znašali po našem mnenju okroglo 400 Din. Te stroške plača vsak romar sam. Vsak si lahko še v Rimu premisli, ali gre v Neapol ali ne. 4. Za skupni potni list potrebujemo od vsakega romarja te-le podatke: Ime romarja, ime njegovega očeta, rojstni dan, mesec in leto ter bivališče romarja, kakor tudi lastnorčni njegov podpis. Da dobimo te podatke skupaj, bomo poslali gosp. župnikom posebne tiskovine, na katere nam bodo vpisali gori zahtevane podatke. Prosimo torej vse romarje, da gredo k g. župniku in tam dajo potrebna pojasnila in se podpisajo na omenjene tiskovine. To je nujno. Mi moramo dotične tiskovine zopet imeti v rokah najpozneje do 20. aprila. Romarji, ki so se priglasili v Ljubljani, naj se oglase v stol-

nem župnem uradu v uradnih urah v dneh od 16. do 18. aprila. 5. Romarje tudi opozarjamo, da se bodo baje italijanske železnice s 15. aprilom za 10 odstot. podražile. Upamo, da zaradi tega nobenemu romarju ne bo treba še doplačevati k tisti vsoti, ki jo je poslal. 6. Romarji bodo v Italiji rabili tudi italijanski denar. Plačati si bodo morali hrano med potjo od Postojne do Rima in na potovanju iz Rima v domovino. Istotako bodo rabili italijanski denar, če si kupijo kake spominke, mogoče bodo imeli kake izdatke za tramvaj in drugo. Ako bodo romarji skromni, jim bo za vse to 100 do 150 lir zadostovalo. Romarjem svetujemo, da si torej potrebni italijanski denar že zdaj oskrbijo, kjer le morejo. Pripravljeni odbor je tudi pripravljen, romarjem oskrbeti italijanski denar in jim ga izročiti na železnici. Ako kateri romar želi, da mu odbor oskrbi laški denar, naj pošlje toliko našega denarja, za koliko želi imeti laškega po položnici, ki jo bo dobil pri svojem g. župniku, ko se bo šel podpisat. Pripomimo, da stane danes ena laška lira s stroški zamenjave okroglo 2.60 Din, mogoče tudi nekoliko več, ker se to vsak dan izpreminja in lahko tudi naglo in zelo visoko poskoči. Ako bi romarji še le na laškem menjavali denar, se lahko zgodi, da bodo za eno liro dali po 3 Din in še več in da bodo obetno ogoljufani. 7. Do konca tega meseca dobi vsak romar priposlano knjižico, ki bo vsebovala potrebna navodila za romarje, ter popis rimskih svetišč. 8. Vseh župnijskih romarjev je prigašenih 595, od teh iz ljubljanske škofije 355, iz mariborske pa 240. Glede obleke veljajo za romarje sledeči predpisi: Duhovniki morajo imeti seboj talar, ker drugače ne morejo maševati. Drugi romarji naj imajo obleko bolj temne barve; ženska obleka mora biti dostojna, da v resnici pokriva život. 10. Tisti romarji, ki hočejo nazaj iz Rima iti ločeno od drugih romarjev sami za-se, si morajo za jugoslovansko policijo na Rakeku oskrbeti pravi potni list, ki ga dobijo pri srezkem glavarstvu. Italijanskega vizuma za ta potni list ni treba. Z romarskim pozdravom — odbor.

c **Cerkvena glasba** v mestni župni cerkvi sv. Jakoba: Vel. sobota: Zvečer ob 6. procesija. Po trikratnem aleluja se poje: Zveličar gre iz groba, Führer; po procesiji: Te Deum (Sattner), Regina coeli (Pichert); Tantum ergo (Foerster); po blagoslovu: Jezus premagavec groba (Premrl) (vse instrumentalno). — Vel. nedelja: ob 10. kratek govor in slovesna maša: Missa Seraphica, Sattner; Grad: Regina coeli, Pichert; Ofert.: Terra tremuit, Foerster; po maši: Jezus premagavec groba, Premrl. — (Vse instrumentalno.)

c **Šiškarji!** Velikonočna procesija bo v šiški v nedeljo zjutraj ob pol šestih. Pred procesijo ob tri četrt na 5 bo tiha sv. maša. Po procesiji pa sv. maša s petjem in godbo na prostem, pred zasilno cerkvijo (barako). Vsi šiškarji ste vljudno vabljeni.

c **Križanska moška Marijina družba** se udeleži velikonočne procesije v Križankah danes ob pol 8. uri zvečer. Svetilec so na razpolago sveče pri križanski cerkvi na dvo-rišču. Člani, udeležite se procesije polnoštevno.

EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana

palata Ljubljanske kreditne banke.

Učiteljski vestnik.

Kako odločuje starost. V Šmihelu pri Novem mestu je imenovan neki gospod Hočvar, ki ima eno tretjino manj službenih let kot g. Stupca iz Mošenj, ki je demokrat in se je potegoval za Šmihel iz družinskih razlogov. Zanimivo je tudi dejstvo, da veliko služb, ki so bile razpisane, ne oddajo vkljub temu, dasi so zanje prosilci — pa niso dovolj glasni kričaji — dasi so tudi UJU-jarji. Le tako dalje, da bode prej jasno in svetlo med učiteljskimi vrstami.

Klobuke, čepice, perilo, kravate

itd. — nudi najceneje

TRGOVINA »PRI AMERIKANCU«
LJUBLJANA, STARI TRG 8T. 10.

Zaloga telovadnih potrebščin!

Umrli nam je naš predobri oče, tast, stric in soprog

Peter Maležič

po kratki in zelo mučni bolezni, predvi-den s sv. zakramenti za umirajočega, danes ob pol šestih zvečer. Pogreb prebalega pokojnika se vrši na Veliko nedeljo popoldne iz hiše žalosti, Gorenja vas 27, na farno pokopališče v Hrovači.

Ribnica - Ljubljana, 10. aprila 1925.

Globoko žalujoče rodbine:

MALEŽIČ, LAVRIČ, OVSEC.

Prosveta.

Ch. Nodier o Slovencih.

(Donesek h kulturni zgodovini Slovencev za Napoleonovo dobo.)

V življenju znamenitega francoskega romantika Nodierja (1780—1844) je bila doba, ko je bil v Ljubljani bibliotekar in predsednik uradnega glasila francoske vlade v ilirskih provincah, »Télégraphe officiel«, več ko samo par mesecev trajajoča epizoda njegovega burnega in raznih peripetij polnega kolovratnega po svetu. Toda ravno ta doba Francozom, ki so se za tega svojega člana prvega francoskega romantičnega »cenakla« vedno zanimali, ni bila dobro znana, ker jim je za njo manjkala glavni vir, list, ki ga je Nodier urejeval. Edini popolni izvod se nahaja namreč v licejski knjižnici v Ljubljani, v Parizu se nahaja samo 5 števil letnika 1813. Zato je bila srečna misel, da je R. Maixner Francozom v zadnji številki »Revue des études slaves« opisal baš na podlagi eksperimentov iz tega lista Francozom to epizodo Nodierjevega življenja.

»Télégraphe officiel« je začel izhajati dne 3. oktobra 1810 in je prenehal 1813 z odhodom Francozov; zadnje številke so se natisnile v Trstu. List ni bil razširjen med občinam, ker je bil slabo urejevan, nad čemer so se Francozi sami spotikali. Bil je po večini sestavljen iz člankov, ki so bili posneti iz drugih francoskih listov, in se izbira teh člankov je bila nerodna. V teku dveh let ni dobil nobenega zunanega naročnika in še domačini so ga naročali samo zaradi uradnih razglasov, ki drugje niso bili natisnjeni. Zato je okupacijska vlada sklenila dati listu za urednika poklicnega žurnalista. Zato so imenovali 20. septembra 1812 Nodierja za ravnatelja licejske knjižnice v Ljubljani; pri tem je posredoval Nodierjev svak de Tercy, ki je bil tajnik generalne intendantice v Ljubljani.

Nodier se je podal 1. dec. 1812 na pot in je prišel v Ljubljano proti koncu meseca. Na potu ga je spremljala žena in 18 mesecev stara hčerka, ki si je baš oni dan, ko so prišli v Ljubljano, zvala roko. To so bila za začetek slaba znamenja za Nodierja, ki je obenem tožil tudi nad svojim špantarskim stanovanjem in nestrpno pričakoval nakazila plače. Dela pri listu pa se je lotil takoj. Prva in najbolj očitna izprememba, v kateri se pokaže smer njegove reforme, je bila v tem, da je uvedel podlistek. Ze v številki 17. januarja se začne njegova »Statistique Illyrienne«, podlistek, v katerem najprej razloži moderni pomen besede »statistique« in poziva domače učenjake, naj začnejo pošiljati listu prispevke za tak splošni opis Ilirije. Vse take prispevke bo list hvaležno sprejemal in jih priobčeval ali v celoti ali v izvlečkih. V sledeči številki poroča pod naslovom »Bibliographie o Scopoliju in o njegovih spisih. V številki z dne 28. januarja poroča o glavnih virih za zgodovino Ilirije; članek je posvečen v prvi vrsti Schönlebnovi »Carniolic«. V tem članku se nahaja tudi značilen odstavek (ki ga je Maixner prebral), ki kaže, da se je Nodier v teh novih razmerah kmalu počutil domačega. Tukaj, komaj mesec po svojem prihodu, pravi: »Ne verujem, da bi se našel kak Francoz, ki bi prišel iz Francije v Ilirijo, pa bi takoj ne bil prepričan, da vidi svojo domovino v onem trenutku, kakor hitro pride v Julijske alpe. V obrazih, v šegah, v vsem značaju naroda je nekaka sorodnost, ki človeka presene; in če je slučajno rojen ob vnožju švicarskih alp (Nodier je bil rojen v Besanconu!), postaja ta sorodnost še bolj frapantna, nahaja se tudi v pokrajini, nebu, zraku, ki ga diha, in širi okoli njega vse harmonije njegovega lastnega rojstnega kraja. Ničesar ne bo srečal, kar bi mu ne klicalo v spomin kakkega običaja, čustva ali občutka; in, dasi je daleč od svoje rodne zemlje, bo ob vsakem koraku mislil, da gleda svoje gozdove, svoja sela, svoje rojake, svoje brate!«

Knjižnico je pohvalil, da je sicer manjša ko v Besanconu, toda lepa in da se neprestano množi. Ker je imel z listom, ki je izhajal dvakrat na teden, mnogo opravka, knjižničarskih poslov sploh ni vršil, ampak je ključke kar prepustil svojemu pomočniku Agapitu. V listu samem pa se je trudil, da bi ustvaril nekako »svobodno akademijo«; še leta 1815. je tožil, da se v Iliriji nahaja mnogo učenjakov, da pa med njimi ni nobenih pravih stikov. To zvezo med posameznimi učenjaki bi naj ustvaril baš njegov list; ta načrt je poznal in odobral sam guverner general Bertrand. Sotrudnikov je sicer nekaj dobil, cel projekt pa je bil onemogočen, ko so Francozi odšli. Pozval je sicer sotrudnike, naj mu pošiljajo prispevke v latinskem, nemškem ali francoskem jeziku, večino dela pa je vendarle moral opraviti sam. Povrh tega je list izhajal še v drugih jezikih; znana je nemška in italijanska izdaja. Težave pa so s hrvaško in slovensko. O hrvaški se govori v listu samem v letu 1810. in 1811., izhajala bi naj bila deset mesecev. Za slovensko izdajo pa je edina priča Nodier sam, ta priča pa je znana po svoji — romantični fantaziji. V svojih »Spominih« pripoveduje, da je izdajal list dva meseca tudi v slovenskem jeziku, proti njemu pa gromko priča soglasni molk takih sodobnih slovenskih interesentov, kakor so Vodnik, Cojz in Kopitar. Zadnje številke svojega lista je urejeval

Nodier v Trstu in s svojim spretnim žurnalističnim peresom kril umikanje Francozov, dokler se je dalo. V novembru 1813. pa je bil že član redakcije »Journala des débats«. Ljubljane in Slovencev pa tudi po svojem odhodu ni pozabil. Ko se je vršil v Ljubljani znameniti kongres, je mestu v svojem listu »La Quotidienne« posvetil poseben članek, v katerem pravi med drugim: »Ljubljana šteje kakih 20.000 duš. Njih jezik je slovensčina (le slave-vindique), nekoliko različna od hrvaščine in prave istrijanske; toda skoro ni človeka, ki bi poleg tega ne znal tudi ali nemščine, ali italijanščine, ali nove grščine, ali vseh teh jezikov. Francoska okupacija je zelo razširila tudi francoski jezik, tako da je kak preprost meščan lahko oborožen z znanjem, ki bi ga sicer po nepotrebnem iskali v kaki akademiji; kajti neglede na prej omenjene jezike in razne aslovenske narečja je znanje latinščine in stare grščine tam mnogo bolj razširjeno ko pri nas med izobraženci. Kar se tiče aravstvenosti naroda, mu v človeštvu ni primere. Trzai, pobožni, gostoljubni, marljivi, v vseh svojih nagnjenjih zmerni Kranjci se zdi v očeh prebivalstva vzhodne Ilirije samo zato zvijačen, ker ga v civilizaciji nekoliko prekaša. Zgodovina tega naroda ne pozna nobene revolucije, nobenih političnih viharjev, niti trestnih zmešnjave ne; in kar je najbolj čudno, ljudje, ki so živeli leta v Ljubljani, se ne spominjajo, da bi čuli govoriti o kakem zločinu... 1812. leta je bilo preteklo že 51 let, odkar je bila v Ljubljani izvršena smrtna kazen, tudi niti ne poznajo oblike niti rabe orožja, ki je drugod po Evropi namenjeno zločincem, obsojenim na smrt... Dasi nudi narava Kranjem vse, vendar se zdi, da prezirajo udobnost luksusa in umetnosti. Ko so Francozi prišli v te kraje, so morali dati mobilije poslati za seboj. Postelje so ozke, hazardne igre so bile, vkljub bližini Benetk, do prihoda Francozov neznane.«

Tako je pisal o nas francoski romantik, ki se je pred svojimi rojaki lahko postavil kot poznavatelj teh za njih dovolj oddaljenih in eksotičnih krajev.

»Dom in Svet«

Ko je izšla zadnja številka 37. letnika, je tega in onega iznenadila: proti navadi ni uredništvo črhnilo niti besedice, ki bi posvetila v 38. listovo leto in dala vsaj malo videti, kaj in kako bo ž njim.

Pravzaprav je bilo to prav, ker odkar je prenehal Dom in Svet biti družinski list, je njegov program jasen in bilo je odveč, ko je uredništvo v našem listu in v letaku, priloženem prvi številki, povdarilo: Tak mora Dom in Svet postati in leposlovnem delu glasilo etično poglavljenega umetniškega ustvarjanja, v prosvetnem delu pošten in načelen, zlasti pa odkritosrčen glasnik, neizprosno in dosleden do sebe in do drugih.

Dom in Svet je vendar od omenjenega razdobja že vse to bil in žalostno bi bilo; če bi šele v osemindesetem letu svoje starosti hotel to postati! Prav zato, ker je bil tako glasilo in tak glasnik, je pomemben in potreben in smo ga veseli od številke do številke le še želeč, da bi dočakali čas, ko bo točno mesečno izhajal.

Doslej imamo pred seboj dva zvezka obsegajoča tri številke, kar pomeni prvo četrtletje. Priznati moramo, list je oblikovno in vsebinsko na taki višini, da nam more delati čast pred vsem kulturnim svetom. Ko je nekdo tam v Italiji pokazal in tolmačil prvo številko Papiniju, slovitemu piscu Stora di Christo, je vzkliknil: »Doselej sem res mislil, da ste še barbarsko ljudstvo, zdaj pa vidim, da ste visoko kulturni.«

Listaj po tej ali oni reviji, težko boš našel na tako izbranost. Le beri Finžgarjevega »Gospoda«, ki je kot »lit iz bron« — spomenik prošlosti in klic novega časa, pomudi se ob Pregljevem jedrovitem drobižu in njegovi baročni noveli (Runje), ki jih je cepil Anton Muznik, goriški proto-medicus, sicer že znan iz lepih »Zgodeb«, — vesel boš. Tudi Bevkica, ki je iz črtice vrstela v celoletno povest »Muka gospe Vere, in se je predstavil obenem s svojo tridejanko »Kajne«, zajeto iz goriških Brd. V priprosto prisrčnem pripovedovanju ti slika Velikonja »Sirota«, s katerimi sočustvuješ kljub starosti motiva. Jalenovo »Obletenje« in »Nov ogenj« sta prozaična prvenca, a pričata, da se bo dramatik lahko uveljavil tudi v pripovedništvu. Bogomir Magajna je prešel iz »Mladike« prvič v Dom in Svet s črtico »Starec Miha«.

To je lepa proza v teh dveh zvezkih Dom in sveta. Pesmi, ki jih bereš med njo, so, a vendar ne take, da bi te zadovoljile. Pa kar ni, mogoče še bo! Saj je Pregelj povedal, kaj in kako na strani četrti. Kdor še ni prišel do take ugotovitve, bo, kajpa tudi s priobčenimi pesmimi zadovoljen. Debečev prevod »Divine Comedie« se bliža koncu.

Ni manj kot leposlovnih del ni tehten in pisan prosvetni del s članki in zapiski. Urednik Stele piše k ilustracijam »Troje uredničenj mističizma v umetnosti« v avtoriziranem Resovem prevodu beremo prvotno analizo »Sodobnega ruskega slovstva«, ki jo je podal v predavanju v Rimu oktobra 1923 Boris Konstantinovič Zajcev, eden najodličnejših sodobnih ruskih pisateljev. Dr. Fr. Čibej priobče za akribijo poklicnega znanstvenika »Doneske k utemeljitvi socio-

logije umetnosti«, dr. A. D(ebelja)k nam je pokazal ob svežem grobu Anatola Francea njegov religiozni obraz, dr. J. Lovrenčič se je pa spomnil 50 letnika J. Abrama znanega prevajavca Ševčenka. V »zapiskih« poroča večino Pregelj o novitetah, urednik Koblar pa o treh knjigah Cvetka Golarja in še o dram; odmev lanskih ocen Veronike Deseniške je »Pravda« o njej (Vidmar, Koblar). Dobro je tudi, da je reproduciral Stele iz ameriškega hrvaškega lista »Kolo« Meštrovičeve izjave o njegovi umetnosti.

Ilustracije v prvi številki: ikone, slike beuronske šole in kitajski tuš. V drugi številki reprodukcije Španca Fr. de Goya. (Škoda, da je članek o njem prišel na platnico. Nov dokaz, da je listov obseg pretesno odmerjen!) Platnice, izpolnjene z beleškami »Iz naše dnevne kulture« in registracijo doposlanih knjig so tudi zajemljive. »Beležke« nudijo ogledalo, iz katerega gleda spačeni obraz naših nezdravih tjavendanskih razmer, ob registraciji pa vidiš, kako naša knjiga raste.

Ali naj povsem tem Dom in svet še posebej priporočamo? Kdor ne čuti potrebe po njem, si je izrekel sodbo in obsodbo!

Slovenski biografski leksikon.

To monumentalno delo, ki bo obsegalo do 1000 strani leksikalnega formata in izide v 6 šestih, vsebuje življenjepisov vseh nekdanjih in živčih slovstvenikov, umetnikov, glasbenikov, znanstvenikov vseh panog, šolnikov, politikov, narodnih gospodarjev, podjetnikov, izumiteljev in vseh osebnosti, ki so za razvoj kulture v Sloveniji kakorkoli pomembne, bodisi da so slovenskega rodu in so sodelovale doma ali v tujini, bodisi da so tujega rodu a so s svojim delom med Slovenci trajno vplivale na slovensko kulturno življenje.

Slovenski biografski leksikon prinaša biografije s točnimi življenjskimi podatki, z opisom dela in pomena posameznih osebnosti za razvoj Slovencev z navedbo vse literature, ki se na posameznike nanaša in z opozorilom, kje je najti njih slike.

Slovenski biografski leksikon ni samo popolna zbirka življenjepisov marveč obsega v njih vse zgodovino slovenske književnosti, umetnosti, glasbe, politike, vseh panog znanosti (bogoslovja, prava, zdravstva, prirodoslovja, tehničnih in drugih ved), šolstva, industrije, trgovstva in ostalih delov narodnega gospodarstva.

Slovenski biografski leksikon je neobhodno potreben vsaki zasebni in javni knjižnici, je pomočnik umetniku, znanstveniku, politiku, časnika in praktičnemu delavcu katerekoli vrste.

Slovenski biografski leksikon je uredil Izidor Cankar s sodelovanjem Jože Glonarja, Franca Kidriča in Janka Šlebingerja. V prvem sešitku so sodelovali: dr. Izidor Cankar, univ. prof. v Ljubljani; dr. Lambert Ehrlich, univ. prof. v Ljubljani; dr. Jože Glonar, bibliotekar licealne biblioteke v Ljubljani; dr. Ivan Grafenauer, profesor v Ljubljani; dr. Franc Kidrič, univ. prof. v Ljubljani; dr. Fr. Kimovec, glasbenik v Ljubljani; dr. Franc Kos; dr. Milko Kos, docent v Beogradu; dr. Franc Kotnik, prof. v Ptuj; dr. Franc Kovačič, prof. bogoslovja v Mariboru; dr. Jožef Lesar, prof. bogoslovja v Ljubljani; dr. Dragotin Lončar, prof. v Ljubljani; dr. Jože Lovrenčič, prof. v Ljubljani; dr. Franc Lukman, univ. prof. v Ljubljani; dr. Josip Mal, ravnatelj muzeja v Ljubljani; dr. Josip Mantuani, ravnatelj muzeja v Ljubljani; dr. Franc Mesesnel, asistent umetnostno-zgodovinskega seminarja na univerzi v Ljubljani; Josip Mulaček, pisatelj v Ljubljani; dr. Rajko Nahtigal, univ. profesor v Ljubljani; dr. Karel Osvald, univ. profesor v Ljubljani; dr. Ivan Pintar, zdravnik v Ljubljani; dr. Avgust Pirjevec, bibliotekar licealne knjižnice v Ljubljani; Jože Okoren, čebelarški strokovnjak v Ljubljani; dr. Janko Polec, hon. univ. prof. v Ljubljani; Stanko Premrl, hon. univ. prof. v Ljubljani; Adolf Robida, prof. v Ljubljani; dr. France Stele, konservator v Ljubljani; msgr. Viktor Steska, referent pri Pokrajinski upravi v Ljubljani; dr. Janko Šlebingar, prof. v Ljubljani; dr. Fran Veber, univ. prof. v Ljubljani.

Slovenski biografski leksikon je založila Zadruga gospodarska banka.

V subskripciji stane celo delo, ako se takoj plača, Din 500.—, posamezni sešitki Din 55.—.

Izven subskripcije stane vsak sešitek Din 60.—.

Naročila sprejema Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, kjer se dobi tudi že prvi sešitek.

• • •

pr R. Badjura: Pohorje. Praktični vodnik po Pohorju, Kozjaku, Plešivcu, po Dravski, Mislinjski, Mežiški, Dravinjski dolini in drugih krajih v Podravju. 124 str., 19 slik, 3 zemljevidi (pregledna karta Slovenije, talni načrt mariborske in generalna karta Podravja. Izdala in založila Ig. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Ljubljani. — To je že peto delo marljivega turistovskega pisatelja R. Badjura, ki ga je poklonil naši javnosti. Turisti in vsi ljubitelji narave bodo pisatelju tudi za to delo hvaležni. Zlasti lepo so izdelani zemljevidi. Knjigo toplo priporočamo.

pr »Vigrede« ((deklisli list) ima v aprilski številki sledečo vsebino: Mir. — Iz deklis-

Timotej:

Velika noč v modernem in antičnem svetu.

Na velikonočno jutro se beró v cerkvi iz 1. lista sv. Pavla do Korinčanov besede: »Bratje! Postrgajte stari kvas... Obhajajmo torej veliko noč ne v starem kvasu... itd.« Te besede vzbujajo, mislim, v vsakem izmed nas najrazličnejša čustva, ki jih nikakor ne bo mogoče točno izraziti, vzbujajo nam opomine na našo prvo mladost, ko smo bili morda vprav za veliko noč prvič v cerkvi z dedom ali z materjo; spominjajo nas tistih nepozabnih trenutkov, ko smo po jutranji službi božji bili deležni skupnega kosila, blagoslovljenih jedil, kolačev, pirhov itd. In kako smo potem dopoldne, ko je takó krasno sijalo solnce, »sekalice« pirhe in so bili povsod samo veseli obrazi, sama velikonočna radost... Le kako je moglo vse to miniti, in tako hitro, tako bežno miniti?

Pa pustimo te podobe, ki se nam, starim, ne vrnejo več; privoščimo jih deci, nežni mladini! Naj bi jim bila velika noč lepa, kakor je bila nekdaš nam! Mi, ki smo pozneje prišli v šole, se v teh dneh v duhu rado mudimo tam na vzhodu, pod žarkim solncem Palestine, Male Azije, Grčije. V letošnji Mohorjevi knjigi »Apostoli Gospodovi« čitamo (str. 52), da je bil sv. Pavel, ko je pisal 2. list do Korinčanov, v Efezu, in da je bilo to o veliki noči 1. 57. po Kr. Kakšni občutki bi nas pač prešinjali, ako bi tudi nam bilo dano, da bi nekoč veliko noč obhajali kje v Efezu in gledali grške kraje, ki jih je gledal sv. Pavel! Ali da bi vsaj tako-le neko lepo velikonočno jutro stali na razvalinah starega gradu nad Korintom in gledali v duhu doli prvo krščansko občino, ki je poslušala sv. Pavla!

Saj to ne bi bilo tako nemogoče. Za letošnjo veliko noč so napravili dunajski srednješolski profesorji s svojimi dijaki izlet v Grčijo (cena: 2500 Din za enega!) in so morda ravno danes v Korintu. Koliko bližje bi imeli mi, ki smo sosedje! Ne dvomim prav nič, da prejalstej napravimo tak skupni izlet doli k zibelki naše svetne kulture. V tem trenutku sicer naša učna oblast ni naklonjena starogrškim modricam; toda prišla bo uvidevnost. Medtem pa nemimo, da zasluži društvo, ki skuša v tej prehodni dobi ohraniti zanimanje in veselje za antiko, našo podporo.

Društvo Prijateljev humanistične gimnazije v Ljubljani je razposlalo te dni več vabil za pristop. Naj navedemo besedilo oklica:

P. n. gospodi! Kulturna zgodovina vseh evropskih narodov nam kaže, da je bil duševni nivo vsakega naroda vedno v najtesnejši zvezi z gojitvijo klasične izobrazbe. Vzrokov za ta presenetljivi pojav je več. Gojitev predvsem latinščine dá bodočemu znanstveniku tisto potrebno formalno izobrazbo, podlago za uspešen študij vsake panoge znanosti. Prav tako važna je vsebinska plat študija antike. Naša kultura se je — opozarjamo predvsem na slovstvo in jezik sam — razvila tako neposredno pod vplivom antike, da je proučevanje grške in rimske kulture potrebno za vsakega, kdor hoče razumeti kulturno stanje naše dobe. (V T. Zie-linskega knjigi: »Antični in moderni svet«, poslovenil dr. Jože Glonar, Splošna knjižnica, 1925, imamo sedaj vzorno apologijo študija antike.)

Zato mora vsak narod imeti plast izobrazbenec, ki so se podrobneje bavili z antiko, ne samo radi tega, da bodo gojili med nami umevanje kulturne kontinuitete, ampak tudi zato, da bodo našemu kulturnemu življenju dovajali vedno in vedno novih sokov iz intenzivnega proučevanja starega veka; študij grškega in rimskega življenja ni bil bržčas danjosti, kakor je baš v naši dobi, ko nam je še nikdar tako plodonosen za umevanje seantika postala še umljivejša zaradi sličnosti političnih razmer. (Val, ki je v 6. stoletju pred Kr. prvič pljusnil čez grški in italjski svet, gre danes drugič čez ves svet!)

Zalibog so pa povojne razmere povzročile, da se je študij antike pri nas močno okrnil; če pojde v sedanjem pravcu tako naprej, potem čez nekaj let skoro ne bomo več mogli govoriti o pomladku inteligence, ki bi se imel vpogled v kontinuiteto evropskega kulturnega življenja. Zato se je ustanovilo (leta 1920.) v Ljubljani društvo Prijateljev humanistične gimnazije, ki hoče proučavati vsa vprašanja, tičočna se študija antike, in delovati v tem zmislu, da se humanistična izobrazba naše mladine razvija in izpopolnjuje tako, kakor zahteva naša doba. Društvo računa pri tem na moralno in gnotno pomoč vseh, ki se zavedajo pomena klasične izobrazbe za naš narod, in vrljudno vabi vse in vsakega, da pristopijo kot redni člani. (Članarina znaša za leto 1925. 5 Din. Preplačila se seveda hvaležno sprejmo!)

Kdor želi biti član društva, pa po pomoti ni prejel vabila in položnice, prosimo, naj kar po dopisnici javi odboru (I. dr. gimnazija v Ljubljani) svojo željo in z veseljem ga bo društvo sprejelo.

Peri s »Samobelin« automatom!

2000 »Samobelinov« v rabi in na stotine hvalnih pisem jamči, da je »SAMOBELIN« najboljši pralni aparat. Gospodinja, ne trudite se z ročnim pranjem in šedite z dragim perilom! Proti do-bremu jamstvu tudi na obroke. — Naročila na: »VAK«, d. z. o. z. v Ljubljani, Šelenburgova ul. 2.

ške skrinjice (Učiteljica). — Vsakdanja povest brez konca (Martina). — Gadja gnezda v dekliških srcih (Učiteljica). — Od srca do srca. (Pomenki to gospe Selmo). — Umetnik in narava (Slavko Savinšek). — Pasijonka (Franca G.). — Ave Marija. (Pesem. Kamilo Krišper). — Zadnje zarje (Simona). — Dahni mi veselja. (Pesem. Vita). — Brez zajetka (šaloigra). — Sledi oddelek z naslovom Rožni dom: Kako postaneš dobra gospodinja? (Angela). — Drobci iz gospodinjstva. (Vrt itd.). — Za oči in roke. (Vzorec za ročna dela in navodila). — Oddelek Organizacija: † Jelica Dežman. — Devica Orleanska. (Deklamacija. P. Krizostom). — Zbudi se, dekle! (Pesem. Tončka Petan). — Iz zgodovine dekliške telovadbe. (Historicus). — Iz orliške centrale. — Sestre onstran. (Dopisi). — Oddelek Drobiz: Zrna in pleve. — Uredniška molčečnost. Prejeli smo in priporočamo. — Vsebinska je torej silno bogata in pestra. Naš dekliški list z vsako številko več obeta. Naroča se pri upravi v Ljudskem domu in stane letno 25 Din. Dobe se še vse številke tekočega letnika. — Priporočamo, da neka nova založba »Vigred« ki razpečava roman »Amadis« itd. nima z našim listom nič skupnega.

pr Univ. prof. Dr. Metod Dolenc: Dušanov zakonik, primerjalni prikaz pravnih razmer po Dušanovem zakoniku in po istodobnem germanskem pravu, s posebnim ozrom na Slovence. — Splošna knjižnica — znanstvena zbirka zvezek VIII. V Ljubljani 1923. Založba Zvezne tiskarne in knjigarne. 216 strani. Cena broš. Din 75.—, vez. Din 85.— Slovesni inteligent se je šolal pred vojno z večine na avstrijskih šolah. Tam pa niso ničesar hoteli vedeti o Jugoslovanih in njihovi zgodovini. Tako pride, da od sedanjih generacij inteligentov, ki so zasedli svoja uradna mesta ali privatne poklice, pred svetovno vojno ni do malega ničesar izvedela o velpomembnem spomeniku jugoslovanske pravne zgodovine, o zakoniku carja Dušana Silnega iz leta 1349 in 1354. Šele odkar imamo lastno vseučilišče, se je pričela oficijelno gojiti tudi pravna zgodovina južnih Slovencev. Ali tudi to so bile težave, ker slušatelji na naših univerzah niso imeli nobene knjige, ki bi jim stvar sistematično prikazala. Kajti srbska izdaja Dušanovega zakonika je le komentar splošnega historika Stojana Novakovića in je mogla dobro služiti le tistim, ki so že dovršili pravne študije. G. univ. prof. dr. Metod Dolenc je v oznanjeni knjigi kot prvi jugoslovanski pravnik podal sistematični prikaz pravnih razmer za časa carja Dušana. Knjiga obsega poleg obrisa zakonodavstva do konca 14. stoletja sistematično obdelano javno (državno) in pa zasebno pravo, a za dodatek prinaša slovenski prevod Dušanovega zakonika. Prevod se drži tesno izvirnika, hoče zadeti predvsem pravni smisel določil, pri tem pa vendarle ohraniti zunanjo arhaično obliko. Kar pa bo naše slovenske inteligente prav posebno zanimalo, je okolnost, da podaja knjiga tudi komparativno sliko pravnih razmer, ki so istodobno veljale po germanskem pravu osobito med Slovenci. G. pisatelj je napisal že nekaj razprav, ki so vzbudile med znanstvenim svetom pri nas in v tujini veliko pozornost, ker je odkril iz arhivnega materiala vse polno pravnih institutov, ki morajo veljati za sestavni del naše slovenske pravne zgodovine. Povzel je iz starih slovenskih prevodov nemških zakonikov nekatere pravne izraze in jih — dasi davno pozabljene — uvedel na novo v znanstveno terminologijo. V pogledu komparativnega prikazovanja srbskih in slovenskih pravnih razmer je nedvomno oral ledino. Tako bo pisateljevo delo zelo važen pripomoček za študij jugoslovanske pravne zgodovine poznega srednjega veka, in to ne samo za slušatelje na univerzi, katerim je kot učbenik juridične fakultete namenjeno, ampak tudi vsakemu, ki se želi informirati o davnih koreninah, iz katerih je današnja pravna miselnost izrasla tako pri Srbih, kakor pri nas Slovenceh. — Zanimiva in pomembna knjiga je pravkar izšla v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne in se dobiva pri založnici in vseh drugih knjigarnah.

pr Brata Milan Jovanović in Dušan Jovanović, mlada violinska in klavirska virtuoz, sta dospela iz Pariza v Ljubljano. Slovensko koncertno občinstvo se še spominja, s kako velikanskim navdušenjem sta bila pred šestimi leti v unijskem koncertu sprejeta. V zadnjih šestih letih sta koncertovala na Angleskem, v Londonu, v Ameriki, na Španskem, v Avstraliji, v Novi Zelandiji z največjimi uspehi. Zadnjo soboto sta koncertirala v Parizu. Po veliki noči priredila v Ljubljani koncert z veleznanimim sporedom svetovne glasbe. Mogoče priredita tudi koncert v Mariboru in Celju. Na idealno lep užitek koncerta že danes opozarjamo.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Nedelja, 12. aprila: »Golgot«. Izven.
Ponedeljek, 13. aprila: »Lizistrata«. Izven.
Torek, 14. aprila: Zaprta.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Nedelja, 12. aprila: »Don Juan«. Izven.
Ponedeljek, 13. aprila: »Carmen«. Izven.
Torek, 14. aprila: Zaprta.

IZJAVA.

Podpisani glasbeniki slovenski izjavljamo, da tudi danes še odklanjamo opernega ravnatelja g. Rukavino smatrajoč, da je njegovo udejstvovanje škodljivo naši jugoslovanski glasbeni kulturi, kot smo to že ponovno javno izjavili.

Upravnika naših gledališč g. Hubada prosimo, da z ozirom na iznešena javna očitavanja javno pojasni resnično stanje naših gledališč.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1925.

Adamič Emil m. p., Kumar Srečko m. p., La-jovic Anton m. p., Pavčič Josip m. p., Prele-vec Zorko m. p., Škerjanc L. M. m. p.

Nabožno slostvo.

Ant. Čadež:

»KNJIGA O MARIJI.«

Pomlad se je povrnila. Vse brsti in zeleni. Vstala narava slavi vstajenje Zveličarjevo. Kmalu se bo razvila v cvetlični raj Kraljici majnika na čast. Če se veseli Marijinega meseca ves katoliški svet, ga pozdravlja z isto iskreno radostjo tudi naš slovenski narod, ki mu zgodovina spleta častno nazvanje »Marijin narod«. Da zasluži to odliko — je naše ljudstvo izpričalo lani, 7. in 8. septembra, na sijajno obiskanem in srečno izvršenem Marijinem kongresu. Naj se tudi vbodoče izkazuje kot elitni Marijin narod!

V bodrilo in pomoč bo izvrstno služila nova, pravkar doiskana »Knjiga o Mariji«. To dovršeno in času kar najbolj primerno književno delo je najlepši spomin na tako veličastni I. Marijin kongres; hkrati bo pa stalna in bogata zakladnica jedrnatih in temeljitih razprav, ki proslavljajo in razkazujejo moč in slavo, lepoto in veličino, dobrotljivost in ljubezen, sploh vse vrline in kreposti nebeske Matere z raznih sodobnih vidikov. Vse vrste naših kulturnih vprašanj in socialnih zadev, vsi važnejši problemi, ki so aktualni v verstvenem razvoju, v cerkvenem in družabnem življenju — so dobili v knjigi pod vidikom Marije srečno rešitev.

Naj navedemo samo nekaj takih referatov, ki so v — petero poglavij in 16 pol obsegajoči — knjigi med drugimi umno in spretno spleteni in razvrščeni:

»Marija in spoštovanje do avtoritet«;
»Marija in delo ljubeznice«;
»Marija in delo Evharistije«;
»Marija in vzor življenja«;
»Marija in mladinske organizacije«;
»Marija in Vzhod«;
»Marija in sv. Frančišek Asiški«;
»Marija in socialna obnova«;
»Marija in žena v družini«;
»Marija in žena v javnosti«;
»Marija in apostolstvo moč«... itd.

»Knjiga o Mariji« je prav iz tega ozira res nova in obenem zanimiva ter praktična. Zarezana je z njo nova pot. Ker nudi 31, lepo zaokroženih, s primernimi svetopisemskimi citati in s sklepnimi liturgičnimi molitvami opremljenih selavkov, kakor so jih zamislili odlični referenti in govorniki na Marijinem kongresu, bo »Knjiga o Mariji« — kar je umevno — kaj prikladna za šmarnične govore, ali za berilo pri majniški pobožnosti.

»Knjigo o Mariji« je skrbno uredil predsednik odbora za prireditve I. Marijinega kongresa, kanonik dr. Al. Merhar, ki se je karmoč potrudil, da je mikavna po vsebini, kakor tudi po opremlitvi in obliki. Jugoslovanska tiskarna je tudi storila svoje, da je zlato jedro dobilo lično in prikupljivo vnanjost.

»Knjiga o Mariji« poklanja nebeski Materi — kakor pravi avtor — cvet in sad njenega prvega slovenskega kongresa in z njim vse njeno občestvo naših davnih in današnjih rodov.

Prevzvišeni knezoškof ljubljanski je dal g. avtorju tole — v knjigi natisnjeno — pohvalno spremstvo:

»Prvi splošni Marijin shod nas je vse prevzel v sveti navdušenosti. Žal, da se pri človeku še tako globoki vtisi le prehitro izgubljajo.

Kako dobro ste torej zadeli, da ste v trafen spomin divnega Marijinega shoda priredili knjigo, ki bo vse Marijine častice nanj spominjala.

Radi bomo segli po njej.

Kopališče LIPIK

je otvorilo svoje sezono. Uspešno zdravljenje, moderno urejeno — jako nizke cene. Popolni penziji vključno dobra oskrba, kopelji in stanovanje z vsemi takami — stane v času glavne sezone za uradnike in druge upravičence do popusta Din 50.— do 90.—, a za vse ostale Din 60.— do 105.— dnevno. — Natančnejše informacije daj.

UPRAVA KOPALIŠČA »LIPIK«

Turistika in sport.

Sportni teden.

Holandce je le sram, ker ne morejo spraviti skupaj potrebnih sredstev za olimpiado. In silno hitro se bliža majski kongres v Pragi, ko bodo morali izjaviti, ali bodo olimpiado priredili ali ne. Danes beremo, da bo velike vloge dal amsterdamski občinski svet, da bodo vlado še enkrat zaprosili za milijon goldinarjev in da bodo z nabiranjem spravili skupaj 200 do 300 tisoč goldinarjev. — Portugaleci bodo preskusili svoje olimpske zastopnike letos v juniju na predolimpiadi v Lizboni; povabili bodo tudi druge narode. Tekmovali bodo lahki atleti, plavalci, sabljači, nogometaši, jahači in igrarji tenisa. Če so vsi taki kakor smo poročali zadnjič o portugalskih težkih atletih, potem tužna jim majka.

Češkim nogometašem se pa zadnji čas res ne godi dobro. Prejšnji teden poročanim neuspehom se je pridružil poraz Slavije proti dunajski Hakoah 3 : 5 in pa neodločena igra Sparte proti dunajski Vienni 1 : 1. — Omenimo še učinkujočo zmago Škotske proti Angliji 2 : 0; lahko zmago Urugvajcev nad moštvom Genove 3 : 0.

Zanimiv lahkoatletski boj se je vršil v Atenah v starem olimpskem stadiju med zastopstvom Aten in Pariza. Zmagali so Parizani s 126 točkami proti 107. Rezultati: 400 m Miropoulos, Atene, 59.6 sek.; 800 m Paillard, Pariz, 2:06.2; 5000 m Kranis, Atene, 16:28; 4 krat 100 m štafeta Pariz 45.2; skok v višino z zaletom Lewden, Pariz, 1.35 m; met kopja Zaccaropoulos, Atene, 54.60; skok s palico Caragiassis, Atene, 3.40. V Ameriki ali na Finskem bi ti rezultati ne imponirali tako kakor so v Atenah.

Rigoulot hoče postati profesional. Enkrat smo že brali to novico, a nismo mogli prav verjeti. Sedaj bo pa menda stvar postala resna, in težka atletika bo zgubila svojega najboljšega moža. Isto pot je šel Cadine, zmagovalac na antverpski olimpiadi; a profesionalstvo se mu ni dopadlo in prosil je, da dvakrat za zopetni sprejem v amaterstvo, pa mu ga niso dovolili. Zelo škoda za Rigoulota. Leta 1906. je bil svetovni težkoatletski mojster Steinbach; postal je profesional, pa ni dosegel tistih uspehov kakor jih je imel prej. Kajti amaterju gre za čisto moč, profesional si mora pa izmisljati trike in zvijače, sicer ne uspe, in če si ni izmislil kaj posebno dobrega, mu huda konkurenca brž spodkopije tla.

Ce bi nam kdo za deset do dvajsetminutni boj ponudil 750.000 kron, bi bili seveda veseli; če bi bili dinarji, še bolj; če bi bili dolarji, pa spet ne, ker bi se nam v glavi zvrtelo in bi tega bogastva ne mogli več pojmiti. Kajti 750 tisoč dolarjev je nad 45 milijonov dinarjev ali nad 180 milijonov kron. Zaslužil jih bo pa bokser Dempsey v septembru, ko se bo boril proti črncu Willsu. Wills bo zaslužil samo 2250 tisoč dolarjev. To imajo že vse naprej zgovorjeno. Pridejo pa zraven še filmi, fotografije itd. Pa je popolnoma vseeno, ali bo Dempsey zmagal ali ne, označena svota je njegova. Kot nekaka predigra za la gigantski boj se nam zdi boj Gibbonsa s Tunneyem, ki se bo vršil 12. junija. Med junijem in septembrom hočejo spraviti v boj še Willsa in zmagovalca iz boja Tunney-Gibbons.

V Leipzigu so priredili veliko rekordno plavanje in so res več svetlovnim rekordom uplnili luč. Zlasti sta se odlikovala znani plavalci Rademacher in Guč. Erna Murray. Ko bodo rezultati kontrolirani, jih bomo zapisali. Tudi o ameriški turneji Arne Borga dosti beremo, a to, kar so včeraj poročali, danes že preklicujejo. Treba čakati na natančne vesti.

Kolesarji so pridno začeli. Mednarodno občinstvo je zanimalo zlasti ravnokar končano šestdnevno dirkanje v Parizu. Se zadnji dan je bila borba ljuta. Tekma se je končala z zmago holandskega para van Kempen-Beyl, 1057 točk in 3535.6 km.

Prav veliko se govori v zadnjem času o novih načrtih v aviatiki. Poleg Amundsen-a hočejo leteti na severni tečaj tudi drugi, z aeroplani ali pa z zračnimi ladjami. Vsak dan bolj se razmišlja vprašanje zračne zveze med Evropo in Japonsko preko severnega tečaja i. t. d.

Svetovni seznam najboljših desetih igravcev tenisa se glasi: Filden (Amerika), Richards (Amerika), Anderson (Avstralija), Johnston (Amerika), Lacoste (Francija), Borotra (Francija), Kinsley (Amerika), Patterson (Avstralija), Cochet (Francija), Alonso (Španja).

V nemškem državnem zboru je bil vložen predlog, naj se prepusti k državnim in akademskim zaključnim skušnjam na vseh nemških visokih šolah samo tisti, ki se bodo izkazali s potrdilom o telesni sportni sposobnosti.

Sport in srce.

Od notranjih organov trpi pri gojitvi sporta srce gotovo največ. Zato je medicinska veda zmeraj tudi predvsem preiskovala spremembe srca. Najprvo so mislili, da so najbolj merodajni pojavi tisti, ki nastopijo takoj po končani tekmi. Takrat so srce navadno nekoliko skrčilo, a ne za dolgo. Ker je to le trenutno, se kmalu za take pojave niso več zmenili in so iskali le trane spremembe. Tako so že pred svetov-

no vojsko ugotovili, da imajo kolesarji nekoliko razširjeno srce.

Preiskovanja naših dni se poslužujejo röntgeniziranja. Pa tudi Röntgenovi žarki ti ne pokažejo pravega srca, temveč le njegovo senco; in samo to moremo meriti. In celo, če je senca izmerjena, ne sme biti ona za nas edino merilo; vzeli moramo celo telo; saj mora imeti človek večje teže drugačno srce kakor lažja oseba.

Do zadnjega časa niso prav nič vedeli, kako posamezne sportne panoge vplivajo na srce. Vedeli so le, da imajo tisti, ki težko delajo, razširjeno srce, a natančnega nam ni znal nihče povedati. Najbolj razkricana je bila težka atletika, težki atlet je bil nekaj primer za človeka slabega srca. Prav nič ni nihče mislil, da je napor samo trenuten, videli so samo težko delo. Kako drugače mislimo danes! Če bi nam bil kdo rekel, da imajo veslači bolj razširjeno srce kakor težki atleti, v obraz bi se mu bili smejali. V zadnjih letih so preiskovanja v tej smeri pokazala nekaj čisto drugega in imamo sedaj že dosti pregleda. V prvi vrsti omenimo Nemca Herzheima ter dunajski zdravnik Deutscha in Kleina. Herzheimer je preiskoval srca izbornih treniranih in nalašč za ta namen izbranih sportnikov, Dunajčana sta pa brez izbire preiskala okoli 4000 sportnikov, dobro in slabo treniranih. Kljub različni metodi je rezultat v obeh slučajih precej isti.

Najprvo je nekaj sportnih panog, ki v primeri s splošnim telesnim razvojem ne povzročijo nobenega bistvenega razširjenja srca. Sem spada večina iger, tako tenis, nogomet in hokej, pa tudi tek na kratke razdalje, lahkoatletski mnogoboj, težka atletika in najbrž tudi plavanje na kratke in srednje razdalje. Morabiti je v tej veliki skupini tudi orodna telovadba. Mala skupina bokserjev in sabljačev se je odlikovala celo po razmeroma majhnih srcih, pa seveda ne čez mejo normalnega razvoja. Nalaho razširjenje so opazovali pri turistih in tekačih na srednje razdalje. Razložna in deloma prav izdatno razširjenje so ugotovili pri maratonskih tekačih, veslačih, smučarjih in kolesarskih dirkačih. Marsikdo se bo temu čudil, saj nam govorijo nestrokovnjaki zmeraj o svežem zdravem zraku pri smučanju itd. A ravno te vrste so med najbolj utrudljivimi trajnostnimi vajami, dočim je vse drugo samo hitrosna vaja s presledki odpočitka vmes. Preiskovanja so potrdila staro skušnjo o zmognosti prilagoditve telesnih organov zunanjim zahtevam, in sicer v prav veliki izmeri. Tudi razširjenje srca pri gotovih sportnih vrstah je samo prilagoditev, ki pa nima slabih posledic. To se vidi zopet iz skušnje, da dobi srce spet svojo prvotno obliko, če daj časa nismo trenirali.

Internacionalne nogometne tekme. SK Hiriya je pridobil za dve tekmi na Velikonočno nedeljo in ponedeljek »Ostmark«, enega najboljših profesionalnih moštev na Dunaju, ki ima tudi v Jugoslaviji velik renome. Pričetek tekem je določen oba dni na 16. uro. V ponedeljek se igra ob 14.30 kot predtekma Hiriya rez.: Jadran komb. — Predprodaja vstopnic še danes v trg. J. Gorec, in sicer samo za sedeže in navadna stojšča. Dijaške in mladinske vstopnice se izdajajo samo pri dnevni blagajni. Cene smo že objavili, v predprodaji 20% popusta.

Kolesarske dirke na velikonočno praznike. Danes objavljamo program dirk za ponedeljek: 1. otvoritvena dirka, 5 krogov; 2. dirka v parih (navadnih); 3. dirka, združena s peštekrom, 5 krogov; 4. nasledovalna dirka; 5. dirka najtežjih, 10 krogov. Prosto za dirkače od 90 kg dalje; 6. dirka ciljev, 25 krogov; 7. dirka pomožnih motocikljev (do 150 cilindrske prostornine), 30 krogov; 8. štafeta dirka, 40 krogov; 9. tolažilna dirka, 5 krogov. Dirke se vrše oba dni na dirkališču SK Primorje, Dunajska cesta, ter prično vsakokrat ob 14.30. Prijave sprejema do danes zvečer do osmih kolesarska sekcija SK Primorje, Narodna kavarna. — Predprodaja vstopnic za kolesarske in motociklistične dirke za 12. in 13. aprila v trafiki Sever, Šelenburgova ulica.

SK Hiriya sporoča svojemu članstvu sledeče sklepe radi vstopnine k prireditvam. Podporno članstvo proti predložitvi klubske legitimacije za l. 1925., dijaki in vojniki do narednika imajo pravico do znižanega stojšča. Redno članstvo nogometne, lahkoatletske, plavalne in damske sekcije ima pa pravico do nakupa mladinske vstopnice. V to potrebne izkaznice dobe člani pri svojih sekcijah načetnih proti predložitvi klubske legitimacije za l. 1925. Nadalje ima pravico do mladinskih vstopnic mladina do 14. leta. Novi podporni člani se sprejemajo pri vsaki prireditvi pri blagajni. Istotam se tudi prodajajo klubski znaki. — Odbor.

VELECENJENA!

Gotovo so Vam ostali v dobrem spominu krepki trotirji in etamini, katero ste kupili v lanskim letni sezoni pri »OBLAČILNICI« po izredno nizkih cenah. Tudi letos si lahko nabavite v najmodernejši vzorcih

perlini krep	meter 12.50	Din
perlini trotir, 105 cm širok	meter 35.—	Din
perlini trotir, 70 cm širok	meter 22.50	Din
perlini etamin	meter 30.—	Din
volneni delen	meter 40.—	Din

samo pri »Oblačilnici«

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Gospodarstvo.

Naša produkcija premoga 1919—1923.

I.

Izmed vseh listov v državi je imel »Slovenec« edini podatke o rudarski in toplotni produkciji v celi državi in posebno v Sloveniji. Kakor objavljamo redno mesečne podatke o rudarstvu in toplotni v Sloveniji, priobčujemo natančen pregled o naši produkciji premoga v letih 1919 do 1923 in bomo, kakor hitro bo izdelana statistika za celo leto 1924, kar bo koncem 3. tromesečja t. l., priobčili tudi to.

1. Črni premog.

Produkcija je znašala: v l. 1919. 20.674 ton v vrednosti 2.180.215 dinarjev; v letu 1920. 65.885 ton v vrednosti 10.614.950 dinarjev; v letu 1921. 77.599 ton (74.916 ton v Srbiji in 2.683 ton v Bosni) v vrednosti 16.346.298 Din (15.743.283 Din Srbija in 603.015 Din Bosna); v letu 1922. 101.861 ton (96.014 ton v Srbiji, 5.847 ton v Bosni) v skupni vrednosti 27.682.999

	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
1. Srbija	35.637	176.817	231.681	309.304	375.747
2. Hrvatska in Slavonija	68.057	128.782	148.974	154.897	190.960
3. Bosna Hercegovina	483.807	598.734	667.897	714.628	815.116
4. Slovenija	1.028.216	1.059.786	1.152.314	1.348.275	1.491.850
5. Dalmacija	66.012	112.915	60.898	91.275	98.591
	1.681.729	2.071.034	2.281.764	2.616.317	2.972.264

Vrednost produkcije rjavega premoga je bila:

v letu 1919. 49.535.706 Din (od tega: Slovenija 27.780.830 Din, Bosna in Hercegovina 12.119.394 Din, Hrv. in Slav. 5.067.509 Din, Dalmacija 2.475.543 Din in Srbija 2.092.430 dinarjev);

v letu 1920. 208.538.049 Din (od tega: Slovenija 104.441.103, Bosna 48.830.533, Hrvatska 19.868.177, Dalmacija 19.609.941 in Srbija 15.787.995 Din);

v letu 1921. 266.858.867 Din (Slovenija 134.608.616, Bosna 74.582.884, Srbija 26.764.537,

dinarjev (Srbija 26.087.004 dinarjev, Bosna 1.595.995 dinarjev); v letu 1923. 136.267 ton (v Srbiji 134.644 ton, v Bosni 1.623 ton) v skupni vrednosti 48.034.704 Din (Srbija 47.389.302 dinarja, Bosna 645.402 Din.

Razen tega se je produciralo v teku leta 1919. še 310.770 ton črnega premoga v Pečuju, ki je bil takrat še pod našo upravo. V letu 1920. je znašala produkcija v Pečuju 473.850, v prvih 9 mesecih 1921 pa 343.760 ton.

O oddaji črnega kakor tudi rjavega premoga in lignita so nam na razpolago samo podatki z let 1922. in 1923. V letu 1922. se je oddalo od produkcije v celi državi: železnicam 23.525 ton, brodarstvu 20.144 ton, industriji 53.196 ton in raznim 2.296 ton. V letu 1923. pa je bila sledeča oddaja: železnicam 38.593 ton, brodarstvu 40.334 ton, industriji 52.302 toni ter raznim 1700 ton.

2. Rjavi premog.

Produkcija (v tonah):

	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
Hrvatska	19.127.272	11.775.558			
Slovenija	245.735.793	100.021.510	63.348.552		
Hrvatska	35.469.345	Dalmacija 15.457.921			
Slovenija	347.419.899	Bosna 189.066.156	Srbija 116.079.521		
Hrvatska	69.217.271	Dalmacija 17.648.563			
Oddalo se je rjavega premoga sledeče množine v letu 1922: železnicam 1.099.162 ton, brodarstvu 124.577 ton, industriji 915.473 ton ter raznim 236.992 ton.					

3. Lignit.

Produkcija (v tonah).

	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
1. Srbija	32.383	92.068	31.445	162.551	224.844
2. Hrvatska in Slavonija	183.239	351.945	222.785	291.190	211.578
3. Bosna Hercegovina	180.061	243.702	272.505	346.494	347.544
4. Slovenija	141.420	156.590	141.710	208.118	205.106
5. Dalmacija	—	379	3.671	2.758	3.101
	537.108	744.680	732.017	1.011.151	992.173

Vrednost produkcije lignita je bila: v letu 1919. 16.977.246 Din (Hrvatska 8.585.579, Bosna 4.838.700, Slovenija 2.905.946 in Srbija 647.003);

v letu 1920. 56.678.371 Din (Hrvatska 24.077.583, Bosna 17.718.738, Slovenija 10.119.740, Srbija 4.725.110 in Dalmacija 37.200);

v letu 1921. 61.447.329 dinarjev (Bosna 22.280.751, Hrvatska 21.491.262, Slovenija 21.287.942, Srbija 11.963.754 in Dalmacija 279.797);

v letu 1923. 141.544.952 Din (Bosna 50.119.320, Hrvatska 36.038.881, Slovenija 29.159.778, Srbija 25.906.526 ter Dalmacija 320.447 Din).

Oddaja lignita je bila: v letu 1922: železnicam 231.664 ton, brodarstvu 12.364 ton, industriji 507.676 ton in raznim 115.371 ton;

v letu 1923: železnicam 236.895 ton, brodarstvu 32.082 ton, industriji 471.111 ton ter raznim 188.745 ton.

Ljubljanska borza za blago in vrednote.

Promet od 18. avgusta 1924 do 31. marca 1925.

Podatki o prometu ljubljanske borze od njene ustanovitve pa do danes izkazujejo prav lepe rezultate. Posebno moramo omeniti blagovno poslovanje borze, ki je pritegnilo že široko klijentelo, zlasti iz krogov lesnih trgovcev. Na drugi strani pa prilike na efektivnem tržišču preprečujejo ugodnejši razvoj efektivnega poslovanja. Borzna uprava se že dolgo časa trudi, da izposluje od ministrstva finančne odobrenje za trgovanje z devizami in valutami, kar bi nas gospodarsko še bolj osamosvojilo. Tega pa na žalost radi smerne sedanje finančne politike, ki gleda na Slovenijo s krivim očesom, ni mogoče doseči, čeprav so dani vsi predpogoji za uspešen razvoj deviznega in valutnega poslovanja. Gospodarski krogi brez razlike strank so si edini v tem, da Slovenija potrebuje to in da pravzaprav ni zaprek za to.

Sedaj so nam na razpolago podatki o prometu v lanskem letu in v prvih treh mesecih t. l.

Celokupni promet na blagovni borzi je dosegel v dobi od 18. avgusta lani, odkar je borza začela poslovati, pa do 31. decembra lani, 536,5 vagona v vrednosti 7.680.345 Din, medtem ko izkazuje efektivna borza za lansko leto prometa v višini 486.101,50 Din. Kakor smo že v uvodu omenili, je efektivno tržišče trpelo pod splošno deruto na vseh efektivnih tržiščih.

Za primerjanje naj bo naveden promet na zagrebški blagovni borzi, ki je znašal lani 15.007.345 dinarjev. Če preračunamo promet ljubljanske blagovne borze na celo leto 1924, znašal nad 19 milijonov dinarjev; torej smo že v prvem letu obstoja ljubljanske borze presegli zagrebško blagovno borzo, kar je dokaz življenjske zmoglosti ljubljanske borze.

Kako se je razvijal promet v posameznih mesecih lani in letos, kažejo naslednji podatki:

1924	Blago	Vrednote
avgust	1.239.350 Din	30.625—Din
september	2.032.155 "	68.735— "
oktober	1.625.800 "	99.212—50 "

november	1.068.250	213.654—
december	1.714.790	73.475—

1925.

januar	547.980	365.850—
februar	475.590	1.514.262—50
marec	2.792.950	347.442—

Iz teh števil je razvidno, da blagovni promet narašča in da zlasti efektivni oddelek izkazuje letos živahnijo tendenco. Vedno bolj ugodnejši postajajo rezultati prometa.

Največ se je lani trgovalo na blagovni borzi: les 416 vagonov — 3.917.200 Din, laneno seme 16 vag. — 1.099.400 Din, koruza 55 vagonov — 1.000.750 Din, fižol 13 vag. — 664.750 Din, krompir 23 vag. — 270.125 Din, orehi dva vagona — 172.000 Din, ječmen tri vagona — 123.500 Din, otrobi 5 vagonov — 119.500 Din, pšenica 2 vag. — 70.000 Din, pšenična moka 1 vag. — 54.000 Din, grahovica 1½ vag. — 45.000 Din, jabolka 3 vag. — 38.000 dinarjev, oves 1 vag. — 38.000 Din, ogleje 4 vag. — 35.600 Din in prosa 1 vag. — 32.500 dinarjev. Efektivni: Trbovelj. premog. družba 139.000 Din, 2½% renta za vojno škodo 81.735 Din, Celjska posojilnica 64.050 Din itd.

Tudi tečajnica borze postaja raznovrstnejša. Vendar je še veliko podjetij, ki ne smatrajo vrednim, da kotirajo svoje delnice na ljubljanski borzi. Ravnotako notira še cela vrsta papirjev naših podjetij na inozemskih borzah, ker se ta podjetja faktično dosedaj niso prenesla v državo SHS.

Na drugi strani postaja promet na ljubljanski borzi vedno večji, tako da bo treba misliti na povečanje števila senzalov. Dosedanje število je n. pr. v primeri z Zagrebom (mišlimo samo na blagovno borzo), premajhno. S tem bi se dal lažje obvladati promet, drugič bi pa s tem promet gotovo narasel.

Posebej moramo omeniti poslovanje borznega razsodišča, kar je za trgovski svet pri sedanjih prilikah v sodstvu velike važnosti. Hitrost reševanja sporov, nižje takse (kolektivna), sploh manjše pristojbine kot na rednem sodišču vse to daje prednost borznemu razsodišču. Zlasti pa je izredno pomembno za trgovstvo, da je dana definitivna rešitev s proglasitvijo sodbe, proti kateri ni priziva. Sodba predstavlja izvršilni naslov, na podlagi katerega se more zaprositi takoj (po preteku 24 ur) eksekucijo oziroma pravilnejšo izvršbo. Tožb je bilo v letu 1924 pri borznem razsodišču v vrednosti 569.374,96 Din,

J. T.

Francoske banke.

Francoske banke se po svojem značaju delé v dva tipa:

1. Banques des dépôts, ki se pečajo izključno s tekočimi bančnimi kupčijskimi posli, to je z vlogami in diskontiranjem. Vsa svoja velika sredstva uporabljajo po strogih, nenapisanih določbah likvidnosti, tako da jih morejo vsak čas realizirati. Te banke so torej že po naravi take, da morejo pariskemu in mednarodnemu trgu nuditi vedno dovolj denarja. Posebno po vojni so oddajale velik del tega denarja v obliki Bons du trésor državi. Tudi so najvažnejši pripomoček državi pri emisiji in plasiranju državnih posojil ali posojil z državno garancijo. Direktno te vrste banke niso zainteresirane pri industrijskih podjetjih. Samo v slučaju, da jim dovolijo kredit, dajo svojega zastopnika v upravni svet, da si zagotovijo vpogled v gospodarjenje z njihovim denarjem.

2. Banques d'affaires, ki so se pojavile šele v zadnjih desetletjih, se zanimajo predvsem za industrijska podjetja po celotnem svetu.

Najvažnejše Banques des dépôts so: Comptoir National d'Escompte, Crédit Industriel et Commercial, Crédit Lyonnais, Société Générale, Banque Nationale de Crédit, Crédit Commercial de France in Société Marseillaise. Prve štiri banke so pravi štandardni inštituti. Vse te banke so bile ustanovljene po l. 1848 in so edine, ki so preživele finančne katastrofe, ki so v tej dobi uničile mnogo utopičnih podjetij na polju kreditnega gospodarstva.

Comptoir d'Escompte je za Banque de France najstarejša francoska banka. Ustanovljena je bila l. 1848 z dekretom. Tretjino kapitala, ki je znašal 20 milijonov frankov, je dala država, tretjino mesto Pariz in tretjino pariški trgovec. Ta banka je bila v prvi vrsti udeležena pri gospodarski ekspanzivni politiki v dobi drugega cesarstva. L. 1886 je že imela kapital 80.000.000 in rezerve 20.000.000, široko mrežo podružnic po Franciji, agencije po vsem svetu in sorodne inštitute v večini francoskih kolonij. L. 1887 je preživela težko krizo, skoro je grozil konkurz. S pomočjo domačega kapitala se je popravila, dobila ime »Comptoir national d'Escompte de Paris« in od tedaj fungira kot depotna banka. L. 1893 se je etabliровала v Tunisu, njena podružnica v Saigonu je bila temelj za banko Indokine in njene podružnice v Maroku za državno banko Maroka. Tudi je močno zainteresirana pri »Banque de l'Afrique occidentale«. L. 1919 je ustanovila skupno z »National Bank of Commerce of New York« in z »First National Bank of Boston« družbo »French American Banking Corporation«, ki preskrbuje Francijo s surovinami in se bavi predvsem z zunanjo trgovino. Kapital Comptoir d'Escompte znaša sedaj 250.000.000, rezerve 70.000.000 frankov.

Crédit Industriel s polnim imenom »Société Générale de Crédit Industriel Commercial« je bila ustanovljena l. 1859 in že od začetka kot depotna banka po vzoru angleških »joint stock banks« (začetnega kapitala se vplača samo ¼ v gotovini). Kapital 100.000.000. Banka se je omejila na Pariz in bližnjo okolico (53 podružnic in menjalnic), v inozemstvu ima samo v Londonu agencijo. Udeležena je močno s svojim kapitalom pri provincialnih bankah. Združila je v sindikat najvažnejše provincialne bančnike s sedežem v Parizu. 170 članov reprezentira 700 hiš iz vseh delov Francije. Vsi so korespondentje »Crédit Industriel« namesto provincialnih podružnic. Z njihovo pomočjo vrši banka svoje posle v departementih.

Crédit Lyonnais je ustanovil leta 1863 znameniti bančnik Henri Germain, začetkoma z. z. o. z. l. 1872 d. d. Delo Germaina je za zgodovino francoskih bank izredne važnosti, ker ni samo ustvaril tipa depotne banke z mnogimi podružnicami, ampak tudi vse znanstveno tehniko te vrste bank. Bila je izredno pogumna ideja, da je v tistem času kriz ustanovil banko za male trgovce in industrije. Nelizmeren razmah Crédit Lyonnais pa je dal njegovemu ustanovitelju popolnoma prav. Banka je ustanovila l. 1864 podružnico v Parizu (ki naj bi postala pozneje centrala) in v Marseilleu. Njene podružnice so rasle takole: l. 1879 36 podružnic, l. 1889 103, l. 1899 200, l. 1909 314, sedaj 373 podružnic in od teh: 73 v Parizu, centrala in 13 podružnic v Lyonu, 249 v Franciji, 9 v kolonijah in 27 v inozemstvu. Centralizacija vlog pri banki je dovoljevala obrestne mere, ki bi si jih preje ne mogli misliti. Velika baissa kratkoročnega denarja, ki je bila glavni faktor gospodarskega življenja ob prevalu stoletja, je skoro izključno delo Germaina. Sele on je povzročil, da je šel eskomptni stavek Banque de France izredno visoko, ker so se banke le redko posluževale reeskompta. Zadoštuje prenos denarja iz ene podružnice na drugo, da dobi ta depotna banka katexohen denar za vse potrebe.

Kapital je naraščal sledeče: l. 1863 20.000.000 frankov, l. 1872 50.000.000, l. 1879 100.000.000, l. 1894 200.000.000, od l. 1900 250 milijonov frankov. Rezerve znašajo 200 milijonov frankov, vloge in eskomptni portfeli gredo v milijarde.

Société Générale, s polnim ime-

nom »Société Générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France«, je bila ustanovljena l. 1864 po vzoru Crédit Lyonnais. L. 1899 je bila izpremenjena v d. d. Kapital znaša sedaj 500 milijonov, delnice so plačane samo na polovico. Mreža podružnic je še mnogo večja kot Crédit Lyonnais. Podružnice so rasle takole: l. 1869 51 podružnic, l. 1879 130, l. 1889 148, l. 1899 299, l. 1909 772 in sedaj ima 1215 podružnic. Od teh 97 v Parizu, 1100 v provinc in 18 v sev. Afriki. V inozemstvu ima samo v Londonu agencijo, toda mnogo drugih bank je, ki je pri njih Société Générale neposredno udeležena: »Société Générale de Banque pour l'Etranger« na Španskem, »Société Française de Banque« v Bruslju, Antwerpnu, Berlinu, »Banque Française de Syrie« (5 podružnic) in »Société Générale Alsacienne« (36 podružnic). Depoti, ki so znašali l. 1869 52.000.000, gredo danes v milijarde.

Vse te banke razpolagajo stalno s tekočim denarjem tako da nas njihova aktiva osupnejo. Stanje blagajne v gotovini je povprečno 10% vseh njihovih obveznosti, nadaljnih 80% je v eskomptnih portfeljih.

Izmed Banques d'affaires sta najvažnejši: Banque de Paris et des Pays-Bas in v drugem redu Banque de l'Union Parisienne.

Banque de Paris et des Pays-Bas je bila ustanovljena l. 1872. Kapital znaša 200.000.000. Banka (v nasprotju z depotnimi bankami) nima velikega omrežja podružnic, ker so menjalnice in vloge zanjo postranskega pomena. Njene podružnice, ki se nahajajo izključno v inozemstvu, so predvsem eksponenti njenih gospodarskih interesov v dotičnih deželah. Pridružujejo se jim seveda banke, ki so v ozkem sorodu z njo. Tako n. pr. Zentraleuropäische Länderbank. Banque de Paris se je v zadnjem času pečala predvsem s petrolejem. Po ustanovitvi Bedford — petrolejske družbe je v ozki zvezi s Standard Oil. Njen kapital je zastopan na Poljskem in tudi pri nas.

Banque de l'Union Parisienne je banka francoske težke industrije, predvsem skupine Schneider-Creuzot in de Wendel. Pomen ima banka šele iz časa po vojni, ker je francoska težka industrija šele sedaj prišla s svojim vplivom preko mej Francije. V ozkem sorodstvu je z banko »Société de l'Union Européenne«, ki ima večino delnic Škodovih tovarn.

Poleg teh dveh vrst francoskih bank pridejo v poštev še inozemske banke in privatni bančniki.

Med inozemskimi so važne predvsem angleške in ameriške: Lloyds Bank, Barclays Bank, Westminster Bank, Quaranti Trust, Equitable Trust, National City Bank in Bankers' Trust. Ali te banke se pečajo predvsem z inozemskimi opravili.

Mnogo je v Parizu kolonialnih bank in drugih bank, ki pospešujejo bančni promet med Francijo in kakim drugim gospodarskim središčem.

Sorazmerno malo je v Parizu privatnih bančnikov. Večina teh ima samo menjalnico. Velika privatna banka je firma Lazard Frères s podružnicami v Londonu, New Yorku in Madridu. Banka Louis Dreyfus & Cie se je razvila iz bančnega oddelka ene izmed največjih svetovnih žitnih trgovin. Stare hiše, to je ona klasična francoska denarna aristokracija, Rothschild Frères, Mirabeau, Heine, Vernes itd. so postale upraviteljske premoženja svojih lastnikov, tekoče posle pa prepuščajo raznim velebankam, pri katerih so močno zainteresirane.

Orlovski vestnik.

Sv. Trojica v Halozah. Tiho nedeljo je »Orel« razprostrl svoje peroti tudi čez naše prijazne haloške griče. Z velikim navdušenjem je pozdravila tega dne nadebudna trojiška mladina za njo še sicer novo, a v svojih načelih večnolepo orlovsko organizacijo. To veselje naših fantov je pa porok, da bo naš Orel vedno prosteje in mogočnejše širil peruti proti »božjemu solncu« — (neskončni resnici). Trojiški odsek obljublja ob svoji ustanovitvi, da hoče s svojo poštrevnostjo delati čast orlovski misli in kliče ob svojem rojstvu vsem bratskim odsekom v pozdrav prav iskreni: Bog živi!

Naznanila.

Pisarna Ljudskega odra bo do srede 15. t. m. zaprta. Od četrka naprej pa bo zopet redno poslovati vsak dan od 5. do 7. ure pop.

Hitite, da še pravočasno kupite tablice za tombolo dne 19. aprila na Kongresnem trgu Osrednjega društva nižjih poštinih uslužbenec. Prodajajo jih vsi pismonoše in trafike po 2.50 Din. Oglejte si dobrote od 14. t. m. dalje v trgovinah: Gričar in Mejaš, Selenburgova ulica, Elite, Prešernova ulica in T. Gorec, Dunajska cesta 1. — Odbor.

Darovi.

Odbor podpornega društva slepih, tu, Wolfova ul. 12 je prejel 4000 Din, katere je darovala na mesto venca blagopokojne soproge ravnateljice Ivana Rögerja, Gabrijele Röger, tukajšnja podružnica obče zavarovalnice Sava. Za ta plemeniti dar se v imenu odbora kar najlepše zahvaljuje društveni predsednik Gabriel Juršek.

Iz širnega sveta.

Dr. Jehart:

Na Sinaju.

Kairo, 2. marca 1925.

Ko sem prišel dne 15. februarja v Kairo, je bila moja prva pot h Cooku. Poleg hotela Shephard v oddelku bogatih tujcev ima svojo lično palačo. Poprašal sem med drugim tudi zastran potovanja na Sinaj. Izrazil sem željo, da bi potoval najraje sam, brez družbe, in če bi mi mogli poskrbeti zanesljivega dragomana.

Neverno in posmehljivo so gledali moje preprosto zunanost, ki prav nič ni bila podobna bogatim Angležem in Amerikancem, kakršni običajno obiskujejo Cookove prostore, in so me vprašali, ali imam res toliko denarja na razpolago, da bi sam plačal dragomana, šatore, kamele, kuharja, slugo, živila in tako dalje.

Rekel sem, da res nimam. Izbrisal sem iz svojega spomina načrta Sinaj ter se koj drugo jutro užaljen odpeljal v Gornji Egipt, na sudansko mejo.

Čez osem dni sem pripotoval nazaj v Kairo in šel še tisti večer spet v oddelk bogatih tujcev ter poprašal pri Cooku, ali se je morebiti kdo zglasil, ki bi šel na Sinaj. Če bi našel družbo, sem dejal, pa bi se pridružil.

Spet so se smehljali in rekli, da ni zanimanja za Sinaj, da bom težko koga našel itd. Vobče pa, če res hočem Sinaj videti, naj grem k sinajskemu nadškofu v samostan Tor-Sina, Shari'a ed-Daher, tam da bom vse zvedel. Ponudili so mi tudi avto in spremljevalca, pa sem rekel, da pojdem peš. Nakar so se spet smehljali.

Drugo jutro sem šel k sinajskemu (pravoslavnemu) nadškofu. Njega samega sicer nisem videl, govoril sem pa z ekonomom, ki zna izvršiti francoski. Pomenila sva se — in v par dneh sem odpotoval na Sinaj, sam, brez dragomana, brez slug, brez šatorov in brez vse druge navlake, ki jo je Cook priporočal. Le skromen kovček me je spremljal in pa moj stari, neločljivi nahrbtnik — saj sem šel v gore! — oba nabito polna konzerv, kruha, prepečenca, jaje, čokolade, čaja, kave, sladkorja, kuhinjske posode in sto drugih reči, ki jih utegne potrebovati samotni popotnik v puščavi. V žepu sem nosil dve prvovrstni priporočilni pisem sinajskega nadškofa za samostane v Toru in Sinaju, v sru pa zagotovilo obeta ekonomu, da je pot varna, da bom dobro sprejet in da lahko brez skrbi potujem. V Suezu sem si še kupil sirovega masla, soli, konjaka, še več konzerv, kurilnega špirta, sedel 11. februarja zvečer na parnik »Borolose«, odplul v Tor ter se za 14 dni poslovil od sveta in od kulture.

Taka je predzgodovina mojega potovanja na Sinaj.

Potovanje samo se je obneslo nad vse krasno in uspešno, v kljub Cookovemu posmehovanju in brez njegove pomoči. Cook je le za bogate, lene turiste, te poriva in vlačil po Egiptu in po drugod za drag denar, kdor pa zna le nekaj jezikov in se ne boji tujine, lahko sam potuje.

Kako sem potoval, kaj vse sem doživel, videl in gledal, koliko sem vključ vsem pripravam pretrpel, o vsem tem bom drugje podrobneje pripovedoval. Tukaj naj podam le prvo kratko poročilo.

Dne 12. februarja opoldan sem odpotoval iz Tora, neznanega pristanišča ob Rdečem morju, v dvema kamelama in v dvema beduinoma. Prenočili smo v puščavi. Vse življenje mi ostane v spominu ta moja prva noč v puščavi!

Drugi dan smo potovali 8 ur (kamela potuje le 4 km na uro), najprvo po ozkem, slikovitem wadi es-Sle, nato po wadi et-Tarfa, vedno višje in višje, ter prenočili v gorski soleski pod visokimi skalami; spal sem pod milim nebom in pri slabotnem ognju, ki je žarel vso noč. Tretji dan smo lezli strmo navzgor po slabih stazah, par ur smo se trudili in potili, ves čas peš. Končno v višini 1800 m se je začela spet planota, suha puščava. Naprej in naprej, ure in ure je šla pot, sonce me je žgalo, pred očmi se mi je bleščalo, zdelo se mi je, da vidim tam nekje v daljavi kamele, ljudi, vojaške, šatore, palme, ne vem kaj vse, — ko pa sem bliže prišel, je bilo le golo skalovje.

Končno smo se pripehali na visoko sedlo. Čuden, neznan svet se je dvignil pred menoj. Vodnik se je ustavil, pokazal z roko v gore in dejal: »Adi, ja hawāga, el-gebel Musa!« (Tame, gospod, je gora Mojzesova!)

Pa še dobri dve uri smo jездili po širokem, peščenem wadi es-Sebāja med skalnatimi hribovjem. Izza njega pa je rasel in prihajal bliže in bliže gebel Mūsa ter razkazoval svoje silne stene. In poleg njega, bolj na zapadu, se je pojavila druga, še višja gora, gebel Katherin. In drugi vrhovi neznanih imen so pogledovali iz desne in leve na našo skromno karavano, — velik, neznan svet samih golih sten, raztrgan, razsekan, oblit s puščobo, samotno in tiho. Zdelo se mi je, da sem prišel Bog ve kam na kak izgorel planet v vsemirju, tako prav nič zemeljskega ni bilo na tej pokrajini.

Dospeli smo na nizko sedlo. Na levi, skraj nad mojo glavo, so kipele v večerno nebo navpične stene »Mojzesove gore«, na desni enako strme stene gebel Merādža. med njima

je ležala ozka soteska. In ta se je izlivala na širono peščeno planjavo daleč tam zunaj onstran gore Mojzesove.

»Wadi er-Raha!« sem si dejal, ne da bi bil pogledal v Baedekerja. Kraj, kjer so taborili Izraelci, kjer je počivala škrinja zaveze. Oko mi je begalo sem ter tja in iskalo mesta svetopisemskih dogodkov, ves sem se zamislil, šele vodnikov glas me je zbudil: »Poglej, gospod, tole je samostan!«

Pogledal sem za njegovim prstom. Spodaj v večernih sencih soteske je samevalo sivo zidovje, tako visoko, da ni drugo gledalo čez, ko par temnih cipres, — to je bil samostan sv. Katarine.

V pol uri smo bili pri vratih. Knjižničar, oče Joakim, se nam je prijazno prismehljaval naproti. Brzi sel iz Tora je že sinoči naznanil moj prihod. Nad vse gostoljubno so me sprejeli.

Mojemu bivanju na Sinaju je bilo odmerjenih le pet dni. Dne 22. februarja sem moral biti spet v Toru pri parniku, ki pristane v tem zapuščenem pristanišču le vsakih 10 dni. Tako sta mi zapovedovala čas in denar.

Prvi dan, v nedeljo, sem si ogledal samostan. Oče Agapij, Makedonec iz bitoljske okolice, rojak sv. Cirila in Metoda, mi je razkazoval znamenitosti. Govoril dobro srbski, kar mi je zelo koristilo, ker znajo drugi očetje le grški.

Pogledal sem si lepo, bogato okrašeno samostansko cerkev, počastil relikvije sv. Katarine, aleksandrijske mučenice, spoštljivo sezul čevlje na kraju, kjer je videl Mojzes goveči grm, stopil z Agapijem po ozkih hodnikih nekdanje Justinijanove trdnjave, pogledal v skromno obednico menihov; zrl v globine samostanskih vodnjakov in nazadnje obiskal — koliko zadoščenje za ves trud! — svetovno znano, slavno samostansko knjižnico.

Pa tisti dan nisem študiral. Premalo je bilo časa. Knjižničar mi je določil prihodnjo sredo za študij, tisti večer pa smo se sprehajali po vrtu, sedeli v »diwānu« (dvorana, kjer pozdravljajo in sprejemajo tujce) ter se pogovarjali.

Drugi dan, 16. februarja, nepozabnega spomina, sva z očetom Agapijem polezla na goro Mojzesovo.

Samostan sam leži 1528 m nad morjem, gebel Mūsa pa ima 2292 m. Za teh 700 m sva potrebovala tri ure.

Razgled z vrha je nepopisno veličasten in razsežen. Na zapadu sem gledal gorovje afriško in Nubijsko puščavo, na jugu obal Arabije in ves akabski zaliv, na vzhod in sever pa brezkončno puščavo — sinajski polotok, tja gori do peščenih planot Idumeje in Filisteje. Trdo pred menoj na jugozapadu pa je strmel v jasno nebo temni, orjaški gorski masiv gebel Katherin, 2606 m, najvišji vrh sinajskega polotoka. Le ozki wadi el-Ledža loči obe gori. S prostim očesom vidiš vrhu gore cerkev sv. Katarine in zavetišče. Stokrat žal, da nisem imel časa za obisk!

Vtis sinajskega gorovja je tem silnejši, ker je njegov geološki sestav gola prakamenina, granit, tu v rdečih, tam v rjavih plasteh — prav kakršen je prišel iz Stvarnikovih rok. Kupolastih vrhov in vzhodnih reber naših granitnih gor tukaj ne vidiš, prav tako tudi ne koničastih vrhov in od dežja razjedenih ostrih grebenov, kakršne gledamo v solčavskih planinah. Navpične stene se dvigajo iz wadijev 700 m in še več metrov prav do vrha, gladke ko steklo, orjaški skladi mogočne plasti, med njimi ozke, strme soleske, po katerih s trudom lezeš navzgor. In vrh je ena sama živa skala. (Slika 3.)

Omenim še, da sem našel tisti dan, 16. februarja, vključ pekočemu soncu, sneg po sencih sinajskih skal, do kolena globoko. Studonec pod vrhom pa je pokrival — led.

Obiskal sem še kapelico sv. Elije, ki je po ustnem izročilu tu prebival, in par drugih znamenitih mest, pozno zvečer sem pa prišel domov s polnimi žepi kamenja za svojo geološko zbirko in s 24 fotografičnimi posnetki.

V torek, 17. februarja, sem obiskal, spet v spremstvu o. Agapija, oazo Bustan in Arbain v wadi Ledža ob vzhodu gore sv. Katarine. Na skalah in po stenah wadija sem našel mnogo napisov, grških, arabskih v neshi in kufični pisavi, pa tudi nekaj prav starih, nahatajskih, v čudni vijugasti pisavi. Te sem vestno fotografiral. V nekem zatišju sem našel še kratek napis, ki je — vsaj po mojem mnenju — zelo star. Pisava je starejša ko nabatejska in palmirensko pismo. Fotografiral sem ga. Videli bomo, kaj sem našel.

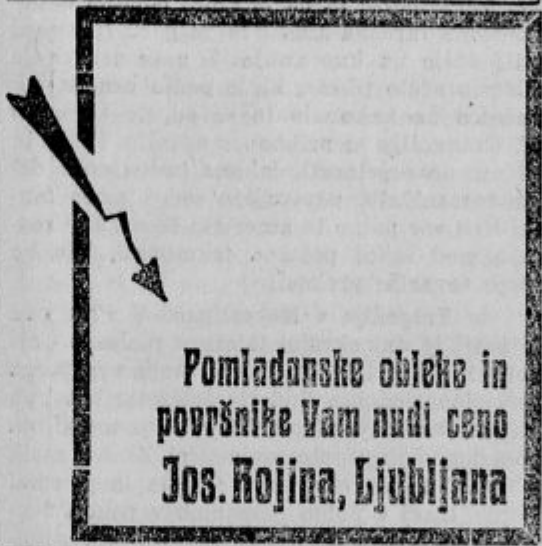
V sredo pa sem študiral v knjižnici. Zanimal sem se predvsem za staroslovenske rokopise. Kaj sem vse našel in izkopal, o tem bo treba govoriti še z našimi slavisti. Točno sem vse popisal in prepisal, kolikor sem smel in mi je čas dopuščal, nazadnje sem še fotografiral knjižnico in knjižničarja. Rokopisov vključ ponovni prošnji nisem smel fotografirati.

V četrtek, zadnji dan, sem pohitel v wadi et-Ile. Pravili so mi, da je tudi tam nekaj starih, »feničanskih« napisov. No, pa so bili le grški, neshi in eden nabatejski. Tega sem posnel. Iz wadi et-Ile sem po izkih dolincah našel pot v široki wadi er-Raha, — na kraj, kjer so taborili Izraelci. Premeril sem wadi križem, podolgem in pored, dve in pol uri sem hodil.

Wadi viši od severa proti jugu. Zadnji, severni konec se nepričakovano in precej strmo nagne v ozko dolinico navzdol. Na straneh stoji nizko, skalnato hribovje, na jugu pa se dviga v ponošne višave, viden od vseh strani, gebel Mūsa. Da, tu so taborili Izraelci, z očmi uprtimi v veličastno sinajsko goro, — ni ga na vsem polotoku kraja, ki bi se bolje ujemal z bibličnim poročilom. (Slika 2.)

Zvečer smo obhajali slovo in drugo jutro ob 6 sem spet zajahal kamelo. Pot gre navzdol in v dveh dneh sem bil v Toru.

V nedeljo, 22. februarja, bi bil moral dospeti parnik »Kenac«. Pa ga ni bilo. Tri dni sem čakal v zapuščenem Toru, zanimiv dogodek sem doživel, ki ga pa drugičkrat opišem, in šele v torek, 24. februarja zvečer sem odplul v Suez.

Pomladanske obleke in
površnike Vam nudi ceno
Jos. Rojina, Ljubljana

A. R.:

Velikonočni »ognjeni voz« v Florenci.

Florencia, Veliki teden 1925.

Eden najznačilnejših in najlepših običajev, kar jih je ohranila Florencia iz srednjega veka, je »lo scoppio del carro« na Veliko soboto zjutraj, ko nadškof zapoje »Gloria in excelsis deo« in zazvone vsi zvonovi neštivilnih florentinskih cerkva ubrano in veličastno pesem Vstajenja.

Daleč v srednji vek se zgublja legenda o tej šegi, v čase prve križarske vojne, ki so se je udeležili mnogi florentinski plemiči, med njimi Pazzo de Pazzi. Bojni klic zoper najhujšega sovražnika je zbral okoli Bogomira Bouillonskega moče vseh krščanskih narodov, ki jih je prevečala ista vera, isto navdušenje, ki jih je bodril isti sveti plamen za boj proti islamu, ki je teptal in mučil krščansko rajo in pustošil šveto deželo. Po nepopisnih naporih dolge poti se je križarska vojska bližala Jeruzalemu in ga po silovitih bojih zavzela. In legenda pravi, da je bil florentinski plemič Pazzo de Pazzi oni, ki je prvi zasadi na jeruzalemsko obzidje prapor krščanstva. Za ta junaški čin mu je grof Bouillonski izročil nekaj kamnov iz sv. groba, ki jih je Pazzo de Pazzi odnesel kot najdražjo svetinjo iz odrešene Svete dežele. Ob povratku ga je pred mestnimi vrati čakalo florentinsko ljudstvo in ga sprejelo z največjimi častmi. Na visokem vozu, s skrinjico kamnov v naročju, s križarskim praporcem v desni, je vkorakal Pazzo de Pazzi v mesto, ob vselem vzklikanju množice, ob pritiskavanju zvonov in grmenju topov. Tako pravi legenda.

In od tedaj so prvorojenci iz družine Pazzi vsako velikonočno soboto vkresali s svetimi kamni ogenj v cerkvi sv. Apostolov, ki ga je nadškof blagoslovil in so ga nato Pazzijevi na bogato okrašenem vozu peljali po ulicah in ga razdeljevali med ljudstvo.

Kako globoko je ta običaj vkoreninjen v florentinskem ljudstvu, priča dejstvo, da se je ohranil dolga stoletja vse do naših dni, tudi potem, ko so Pazzijevi L. 1864. izumrli in je vse stroške za to slovesnost prevzelo mesto.

Leto za letom rano v jutro Velike sobote se pomika po spečih florentinskih ulicah ogromen voz, v katerega je vpreženih šest parov belih volov. Na tem vozu se dviga skoro osem metrov visoko črno ogrodje, ki te spominja na konice baroških zvonikov, vse okrašeno s cvetjem in zelenjem in zastavicami. Pod tem cvetjem in zelenjem se skrivajo žice in papirnati topiči za umetne ognje. Ta »ognjeni voz« se ustavi sredi ulice med glavnimi vhodi stolnice in baptisterija. Iz sredine tega ogromnega voza napeljejo skozi srednjo ladijo stolnice žico do glavnega oltarja in jo pritrdijo tik za Michelangelovo »Pietà«.

Ob osmi uri se duhovščina v procesiji pada v cerkev sv. Apostolov za blagoslovljanje ognja, katerega nato prinese v baptisterij, kjer se izvrši tudi blagoslovljanje vode. Med tem se že zbirajo na stolnem trgu ljudje, posebno domačini iz okolice Florencie in pa pisane mednarodne gruče radovednežev. Okrog enajstih se kardinal pada iz baptisterija v stolnico, ki je natlačena ljudstva, da opravi sveto daritev. Velikonočni psalmi odmevajo od temnih, gotških obokov, pod katerimi šumi kot v panju. S težavo vzdržuje vojaštvo red, tako v cerkvi, kakor na trgu, na katerem že valovi tisočglava množica v nestrpnem pričakovanju. »Ali se bo »gobolica« vžgala?« se vprašujejo zagoreli, močni kmetje z upom in strahom. Zakaj, tako pravijo, če se »colombina« (»gobolica«) je raketa ptičje oblike, ki

jo ob Gloriji vžgo za glavnim oltarjem in katera leti nato po napeljani žici do »ognjenega voza« zunaj stolnice in ga vžge) ne vname, je to slabo znamenje za leto: ali bo suša ali pa nalivi in gorje bo kmetu.

Še nekoliko minut manjka do poldne. Vse stranske ulice trga so že natlačene ljudstva, na vseh oknih se trpajo radovedneži. Ves promet je ustavljen.

Tu se naenkrat zasliši zvončkanje, orglje zabučje, težki zvonovi v Giottovem zvoniku se zamajejo in prasketajo prileti iz cerkve »gobolica« in se plamenčata dotakne voza, ga vžge in odleti nazaj v cerkev h glavnemu oltarju, odkoder je prišla.

Voz pa se začne tresti: topiči pokajo na njem, rakete švigajo kot ognjene kače po njegovem črnem hrbtišču, med rožami in zastavicami, navzgor, počez, okoli robov, da izgleda vse kot ogromna kadeča se grmada, iz katere veselo sikajo plamenčati jeziki.

In ljudstvo, ta večni otrok, vzklika ob tem, le par hipov trajajočemu prizoru, tisoče glav se vzpenja, tisoče rok maha ob vselem navdušenju z robci in klobuki, vse kot lani, predlanskim, pred desetimi leti in pred stoletji. Iz vseh obrazov žari radost, brezskrbnost, prazniško razpoloženje, v katerem so utonile vse skrbi, vsa žalost. Ljudstvo, ta večni, v bistvu povsod isti dobri in brezskrbni otrok, ima svoje čisto veselje, ki kipi v velikonočno nebo. Vsaj enkrat v letu!

Nad vsem tem pa sonce in petje zvonov, zmagoslavno, nesmrtno petje Vstajenja!

Pravkar izšla in težko pričakovana knjiga:

Rud. Badjura: »Pohorje«

Praktičen vodnik po Pohorju, Kozjaku, Plešivcu, po Dravski, Mislinjski, Mežiški, Dravinjski dolini in dr. krajih v Podravju. — 124 str., 19 slik, 3 zemljevidi (pregledna karta Slovenije, talni načrt Maribora, generalna karta Podravja). — Cena za vezan izvod 40 Din, poštnina 1 Din, priporoč. 3 Din več. Naroča se pri založniku, v knjigarni IG. KLEINMAYR & FED. BAMBERG, dr. z. c. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16.

Bogastvo Amerike in Evropa.

Dr. Julij Hirsch, ki je prepotoval Ameriko, popisuje svoja opazovanja tako-le: Evropa se je pobalkanila, Amerika pa v istem času enotno organizirala. Ne morem dovolj glasno povedati: vzroki za gospodarski propad Evrope tiče veliko bolj v povojni dobi, kakor v vojski sami. Dejstvo, da smo osnovali v Evropi približno 17 novih državnih ozemelj, je evropski gospodarski organizaciji morebiti več škodilo, kakor strašno pustošenje in uničevanje blaga v vojski sami. Teh 17 novih držav ima najmanj 7000 km novih meja, torej še enkrat toliko, kakor so bile dolge fronte v vojski. In še sedaj stoje ob obeh straneh teh meja cele armade ljudi, ki imajo nalogo, te meje stražiti, ki so pa vsi popolnoma na novo odtegnjeni ustvarjalnemu delu in pomenijo silno veliko oviro za izbiro najugodnejše lege evropskega gospodarstva in tako tudi za obči gospodarski napredek in za gospodarski obstoj Evrope. V istem času se je Amerika z veliko odločnostjo enotno organizirala. Kako daleč je prišla v tem pogledu in kaj je s tem dosegla, je Amerika sama spoznala šele pred enim letom, ko je morala Evropa ponižno stopiti pred njo in jo prositi, da ji pošlje razsodnika, ki bo s svojo razsodbo razrešil evropske gospodarske homarije. Bogastvo dežele Amerike se spreminja vedno bolj v bogastvo ljudstva, ki ga zavečno uživa. V Ameriki zasluži delavec še enkrat toliko kakor na Nemškem in seveda veliko več kakor v Avstriji. S svojim zaslužkom privoščijo potemtakem lahko ameriški delavci isti način življenja, kakor ga ima nemški delavec, ostane mu pa še cel zaslužek nemškega delavca za boljše uživanje življenja ali za prihranke. In v takem položaju se ne nahaja zgolj delavstvo, ampak večji del vsega ameriškega gospodarstva; samo kmetovalci so malo na slabšem. Ves letni narodni dohodek znaša v Združenih državah 60 milijard dolarjev; na posameznika pride povprečno 550 dolarjev. In če precenimo kupno zmoglost samo s polovico te vsote, je vedno še enkrat tako velika kakor povprečna kupna zmoglost v Evropi. Tega velikega blagostanja pa Amerikanci ne izkoristijo, kakor bi mnogi Evropejci menili, v to, da ustvarijo prosti kapital in podpro ž njim inozemska morebiti pasivna podjetja. Naj se Evropejci nikar v tem pogledu ne vdajajo prevelikim upom in nadam. Ameriško ljudstvo porablja svoje večje blagostanje predvsem po eni polovici za zboljšanje svojega življenja in po drugi za izpopolnitev svojega lastnega jako velikega gospodarskega aparata.

»ZACHERLIN«

svetovnoznano sredstvo proti muham, bolham, škurkom, stenčam itd., edina pomoč proti molom, se zopet dobi v vseh lekarnah in trgovinah. Glavna zaloga za gg. lekarnarje in trgovce: LEKARNA LEUSTEK, Ljubljana.

sv Demonstracije brezposelnih na Dunaju in v Gradcu. V torek, 7. t. m., opoldne, je demonstriralo 3000 brezposelnih pred mestnim magistratom. Policija je vse odredila, da prepreči pohod v notranjost mesta. Množica je hotela odkorakati po Ringstrasse, kar je policija preprečila. Demonstracije so zavzele večji obseg, kakor se je prvotno pričakovalo. Na vogalu Teinfaltstrasse in Ringa se je demonstrantom posrečilo predrati policijski kordon.

Straža na konjih je bila prisiljena potegniti sablje. Več ljudi je bilo ranjenih. Na stražo so metali kamenje. Podobni prizori so se odigravali tudi pri jušni palači in pri parlamentu. Policija je aretirala 20 oseb. Več oseb je bilo ranjenih, dve težko. Rešilno društvo je pomagalo v štirih slučajih. Ob dveh popoldne je bil mir zopet vpostavljen. Demonstracije se niso ponovile in tudi zvečer je bilo vse mirno. Kakor se je izkazalo, je priredil demonstracijo osrednji odbor brezposelnih, ki je hotel povzročiti nemire v notranjem mestu. Pri kavarni Bellaria so šipe pobite. Gremij trgovcev se je pritožil radi škode, ki so jo utrpeli člani na Ringu in na Mariahilferstrasse, ker so morali imeti svoje trgovine zaprte tri ure. — Tudi v Gradcu so v torek zvečer demonstrirali brezposelni.

sv Tomaž A. Edison je obhajal v minulnem mesecu 78letnico rojstva na svojem domu v Fort Meyers, Fla., v polni življenjski čilosti. Pri tej priliki je povedal časnikarjem, da je v zadnjem času odmeril spanju več ur kakor doslej. Zdaj spi dnevno po šest ur, medtem ko je prej spal le po štiri ure na dan in žnu je štiriurno dnevno spanje popolnoma zadostovalo.

sv Stoletnica železne ceste. Letos bo sto let, kar je bila sezidana v Evropi prva železnica s parno lokomotivo. V mislih imamo železno cesto iz Stoktona v Darlington v severni Angliji. Služila je samo za prevažanje tovorov. Za osebni promet je prišla v uporabo tri leta pozneje.

sv Razmerje med SSSR in Romunijo. Kakor javlja iz Bukarešte »Universul«, je došlo 21. marca t. l. v Jampol sovjetsko odposlanstvo pod Bilogorovim, da začne pogajanja z romunskimi odposlanci radi omejitve raznih sporov na meji ob Dniestrju.

sv Zgradba municijske tovarne v Romuniji. Romunski list »Monitorul« je objavil prava družbe za ustanovitev tovarne za izdelovanje municije v Kopju in Kuziru na Sedmograškem. Objavil je tudi že emisijske pogoje za delnice, ki jih nameravajo prevzeti predvsem vlada, aradska tvrda »Rešica« in angleška tvrda Wickers.

sv Iz Rusije. Program III. vseruskega sovjetskega kongresa 8. maja v Moskvi je sledeči: 1. Pristop republik Turkmenov in Ubeikov ob afganski meji k zvezi SSSR; 2. poročilo vlade; 3. položaj industrije v SSSR; 4. presnove v kmetijstvu, v domači industriji in v zadrugetstvu; 5. vprašanje sovjetske organizacije; 6. poročila poverjenstva za finance; 7. poročilo o stanju rdeče armade; 8. volitve v osrednji izvršni odbor. — Novo preganjanje veleposestnikov. Na temelju novega zakona o veleposestvih so do 1. februarja t. l. pregnali z teritorija SSSR 1260 veleposestnikov, ki so doslej ostali na svojih veleposestvih. — Decentralizacija Rusije. Po prevratu so osredotočili vso upravo sovjetske Rusije v Moskvi. Sedaj nameravajo nekatere urade preseliti v Leningrad, kjer ima že posebna delegacija nalogo, da poišče primerne stavbe. — Polet prvega v Rusiji zgrajenega letala. Te dni je preletelo prvo v Rusiji zgrajeno letalo črto med Moskvo in Leningradom, dolgo 200 km, v osmih urah z enim samim preletom.

sv Žalostna smrt inženirja. Pogostokrat se življenju dogodi, da ljudje, ki so s svojimi zumi človeštvu veliko koristili, stradajo in umrjejo v največji bedi, ne da bi dobili za svoje zasluge kakšnega priznanja. Svet je ne-hvaležen. To je moral okusiti zopet mladi francoski inženir Alfonz Guirard, ki je živel s svojo ženo na Angleškem in se tam pečal z novim izumom v mehaniki avtomobila. Inženir je delal vse na svoj račun in napravil pri tem ves svoj imetek ter zabredel v veliko bedo. Pred par meseci je zgotovil svoj izum. Strokovnjaki so bili navdušeni, toda nobena tovarna mu ni hotela zanj ponuditi primerne vsote. Mož je končno obupal in sklenil iti s svojo ženo prostovoljno v smrt. Napisal je pismo, v katerem se pritožuje radi nehvaležnosti sveta in navaja kot vzrok prostovoljne smrti bedo, katere z ženo ne moreta nadalje prenašati. Ponoči je v hišici, kjer sta stanovala in ob kateri je stala tudi mala garaža z njegovim izumom, izbruhnil požar. Ko so prihiteli ljudje, so našli v spalnici ogorke njunih trupel in psa-ljubljence. Pogledati so hoteli tudi v garažo, toda tudi ta je že zgorela in z njo inženirjev izum. Mož je iz maščevanja, preden je zažgal hišo, uničil sad svojega dolgega truda.

sv General Pflanzer-Baltin je umrl v 70 letu svoje starosti na Dunaju. Za časa svetovne vojne je poveljeval najprej v Bukovini, l. 1918 pa je bil poveljnik v Albaniji.

sv Sestanek Masaryka z Briandom. Bivši francoski ministrski predsednik Briand pride meseca junija v Karlove vari, kjer se bo sešel s predsednikom Masarykom. Sestanku pripisujejo politični pomen.

sv Šale, ki jih uganja vihar. Znano je, da strela zadena večših enega človeka, drugemu pa, ki je stal v neposredni bližini pone-srečence, se čisto nič ne pripeti, kakor da se je zgodil čudež. O takih čudežih, ki so se zgodili, ko je nedavno v Ameriki divjal strašni tornado, poročajo sedaj ameriški listi. Tako se je rešil v mestu Murphishborough, katero je silni vihar popolnoma razdejal, neki bankir na ta način, da je zlezel v svojo veliko, težko železno blagajno. Vihar je od-nasel celo poslonje, blagajna pa je ostala

nepoškodovana z bankirjem vred. Neka žena je ležala bolna v postelji. Rešil jo je goli slučaj, da so padli stropni tramovi v sobo samo z enim koncem na tla, na mestu pa, kjer je ležala bolnica, so ostali na zidu, tako da je tramovje napravilo nad ženo varno streho. Zgodilo se je dalje, da je vihar raz-dejal po dve steni kakšne hiše in raztresel vso sobno opremo, ura na steni pa je ostala nepoškodovana. Pripovedujejo pa tudi stvari, kakor si jih niti slavnostni Pavliha ne bi mogel bolje izmisliti. Tako pravijo, da je tornado nekega človeka dvignil visoko v zrak, mn sezul v zraku čevlje in nogavice in ga na to zopet vrnil na tla. Tako se je zgodilo tudi kokošim, ki jih je veter dvignil in nesel daleč po zraku, splošoma pa jim poruval vse perje, da so gladko oskubljene padle na tla. Verjetneje je, da je vihar odnesel iz porušenega farovža klavir in ga postavil nekaj milj dalje na kup gnoja. Z neke cerkve je odneslo sveto pismo, ki je padlo v neko kovačnico na nakovalo in se odprlo slučajno pri evangelijski za prihodnjo nedeljo. Takih in sličnih neverjetnosti, deloma izmišljenih, deloma resničnih, popisujejo sedaj amerikan-ski listi vse polno in ameriški časnikarji mo-rajo med seboj pošteno tekmovali, kdo bo svoje tovariše prekosil.

sv Tragedija v Meyerlingu. V Prostjevu je umrl te dni okrajni tajnik v p. Josep Černousek, ki je bil kot dvorni žandar ranjkega prestolonaslednika Rudolfa priča skrivnostnih dogodkov v Meyerlingu. Obljubiti je moral, da bo o dogodkih popolnoma molčal. Za svoj molk je dobil naslov okrajnega tajnika in je smel stopiti takoj s polno pokojnino v pokoj. Svo-jim sorodnikom je izročil zavoj pisem z na-ročilom, da smejo zavoj odpreti šele po 30 letih.

sv Velike demonstracije brezposelnih v Celovcu. Dne 7. aprila zvečer so priredili brezposelni delavci in delavke v Celovcu viharne demonstracije. V sprevedu so krenili proti deželni vladi, a jim je orožništvo z nasajenimi bajoneti zastavilo pot. Demon-stranti so nato krenili po drugih ulicah in si dajali duška v klicih proti vladi, kapitalizmu itd. Razbili so nekaj šip in imeli na raznih mestih spopade z orožniki in poli-cijo. Končno so se demonstranti razkropili in ob desetih zvečer je bil upostavljen mir.

sv General Brusilov, znan iz svetovne vojne po svoji zmagoviti ofenzivi leta 1916, se te dni mudi v Pragi, kamor je došel v spremstvu svoje soproge. Brusilov je na-menjen v Karlove vari.

sv Poljski cekini in poljski judje. Poljski judje se trumoma izseljujejo v Palestino; vsak mesec se jih izseli nad 2000. Ne-ravno odnašajo s seboj tudi svoje premože-nje v obliki poljskih zlatnikov. Poljakom judov ni žal, pač pa cekinov; javnost se vznemirja in časopisje zahteva, da oblast posveti temu vprašanju svojo pozornost.

sv Poljski romarji v Rimu. Te dni je do-šlo v Rim 800 poljskih romarjev. Sv. oče jim je bral v Vojvodski dvorani sv. mašo, jih ob-hajal in jim končno podelil apostolski blago-slov. Asistirala sta kardinal Kakowski in msgr. Cieplak.

sv Nov komet je odkril v bližini zvezde Pegasus asistent zvezdoslovnega opazovališča v Krakovem Orkisz. Pozneje so ga videla tudi druga opazovališča. Komet ima velikost 9. Zvezdoslovni zavod v Kodanju ga je imenoval po odkritelju komet Orkisz.

sv Svetovno razstavo v Wembleyu na An-gleškem bodo ponovno otvorili 6. maja t. l. Razstava je bila lani poleti odprta, ua jesen so jo pa zaprli.

sv Angleški proračun za zračno letalstvo znaša 3 in pol milijarde čehoslovanskih kron ali 6 milijard 300 milijonov dinarjev, kar do-kazuje, kakšno pozornost posvečajo Angleži tej vrsti modernega orožja.

Iz ženskega sveta.

DOM IN DUŠA.

Kolikor bolj močna osebnost je človek, tembolj vpliva na svojo okolico. Ker imamo vsak nekaj posebnega, se bo preneslo to se-veda tudi na ono, kar nas obdaja. Najmočnej-še izžarivanje našega ženskega bistva in naše ženske duše se prenese na dom. Vsaka hiša odseva značaj gospodinje, žene in matere. Mo-ški je glava hiše, ženska je njeno srce. Ko-liko je žensk, ki niti ne slutijo, kaj naredi dom prijeten. Mislijo, da je lepota in udobnost doma odvisna edino le od denarja, od vred-nosti oprave. Bolj ko pa gledajo, bolj bodo videli, da ni vse tako. Res je, da oprava in okus založnika veliko naredita, a bolj ko se javljata, večje je pomanjkanje osebnega oku-sa in samostojnega ideala za lepoto pri go-spodinji sami; njena duša je revna, če se ne zna samostojno uveljaviti.

Stopimo v hišo s skromno opravo, kjer vlada duša ženske. Pozdravi nas mičnost in samoniklost, snažnost in red, negovane cvet-lice; knjige vidimo, ki so tudi uporabljene, ne samo v predalih stoječe, blazine, ki jim je da-la osebni znak skrbna roka gospodinje, lepe podobe, čeprav ne drage, skladnost barv, neko življenje, ki ga ne moremo tehtati, ki ga pa vendar vsi sicer mrtvi predmeti dihaajo. To je duša gospodinje; ona skrbi za ohranitev rod-binske pietete, za stremiljenje po snažnosti, reda in miru, za vse ono tiho in prijetno ži-vljenje srečne družine.

Zlasti v sedanjih tako dragih dneh bi se morale gospodinje svoje svete dolžnosti na-pram domu še bolj zavestati. Pred vojsko je vsaka gledala navzgor, stanovanje je moralo biti moderno in prvostno. Danes je to vse drugače, in ravno v stisnjenosti sedanjih raz-mer pokaže gospodinja vse svoje vrline, vso svojo dušo. Zaveda naj se, kakšna lepa dolž-nost, kakšno veselje tiči tu notri. Bolj kot kdaj prej je danes družina navezana na dom, bolj kot kdaj prej potrebuje duševnih darov. Njih posredovalka je v prvi vrsti hišna gospodinja. Naj bi bila njena duša dosti močna, da vrši z uspehom to svojo vzvišeno nalogo!

ANATOLE FRANCE O ŽENSKI.

Otroška in služna ženska je postala bolj redka, očarajoče bitje je izginilo — zato je pa dobil mož dobro tovarišico, koristno sodelu-jočo pomočnico.

V vsem dejanju moderne ženske se javlja prekipajoča osebnost, ki ima trdno željo po življenju. Njen mladi materializem je pa-meten in zdrav, ona ni več slabo bitje brez volje.

Trud za ohranitev fizične lepote je pri moderni ženski kakor pri atletu starega veka opravičen in hvale vreden le tedaj, če gre v smeri splošnega napredka in če pomaga, da se rod izpopolnjuje.

Ali ni to sumljivo znamenje, če odre-kajo moški ženskam ves žen in vsako inte-lektualno moč? Ali ni to bojazen? Relativno skromna sposobnost ženskega duha za ustvar-janje originalnih del kaj malo dokazuje, je samo škodljiva posledica tisočletnega varu-šstva. Orest pravi: Suženj izgubi pol duše.

Žena, ki ne laže brez potrebe, je že od-kritosrčna.

PO 34 LETIH PRED OLTAR.

Mlad angleški delavec je šel pred 34 leti v Ameriko, pustivši nevesto doma. Nekaj ča-sa sta si še dopisovala, potem pa je on prene-hal. Poročil se je, postal je bogat. Žena mu je umrla, šel je domov in je zvedel, da ga neve-sta še čaka. Odbila je razne ponudbe in je ča-kala samo njega. Tako ga je to prevzelo, da jo je še enkrat zaprosil za roko. Poročila sta se in ona je stara 70 let, on pa nekaj več. Šla sta nato oba v Ameriko na njegov dom.

Tovarna testenln

,Pekatete'

v LJUBLJANI je že začela obratovati!

ZENSKÉ V NEMSKEM IN ANGLEŠKEM PARLAMENTU.

Nemški državni zbor šteje 472 poslancev, od teh je 27 žensk. Prej jih je bilo med 459 poslanci 33, v narodni zbornici pa 31 med 423. Centrum in nemška demokratska stranka stranka sta ženske poslance obdržala, druge stranke so jih pa precej izgubile; socialisti na primer imajo samo še 10 ženskih poslancev, prej so jih imeli 22. Tudi na Angleškem se je število ženskih poslancev znižalo; v prejš-njem parlamentu jih je bilo osem, sedaj samo štiri. Kandidiralo jih je pa 41. To nazadova-nje ne pride od nerazumevanja angleških vo-livk — tam volijo tudi ženske — za ženska vprašanja, temveč od programa konservativne stranke. Konservativci so rekli: Mi smo za mir, proti mednarodnim zapletljajem itd., in so vjeli na ta način veliko ženskih glasov. Pa so bile znamenite osebnosti med kandidati-njami; n. pr. gospa Bonfield, ki že 25 let jav-no deluje, gospa Gwynne-Vaughan, profesori-ca botanike na londonski univerzi, gospa Ha-milton, ki je spisala življenjepis prejšnjega ministrskega predsednika Mac Donalda itd.

KONEC HAREMA.

Zadnji časi so prinesli take spremembe, ki bi jih kdaj prej niti sanjati ne bili mogli. Med izginjajočimi napravami so tudi take, ki kar radi vidimo, da jih ni več. Vse ženske sveta so veselo ob novici, da je Turčija odpra-vila mnogoženstvo, harem, in s tem tudi žen-sko suženjstvo. Druge države, kjer je suženj-stvo še doma, bodo Turčiji kmalu sledile. Komisija, ki je izdelala nove določbe za ureditev družinskega prava, je odredila, da sme imeti v Turčiji mož le eno ženo. Zakon z več žena-mi je dovoljen le v izjemnih slučajih, če more mož navesti posebne tehtne vzroke. In tudi te-daj mora imeti posebno sodnijsko dovoljenje. Obenem z najgloblji ponizanjem ženske, iz-ražene v mnogoženstvu, je izginilo tudi naj-večje ponizanje moških, izraženo v evnuistič-nosti. Novi zakon določa tudi zdravniško preiskavo pred poroko; kdor ji uide, ni samo občutno kaznovan, temveč mu tudi zakon razveljavijo.

LETNIK MEDNARODNE ZENSKÉ ZVEZE ZA POSLOVNO DOBO 1922—1924.

Izredno je bogat, priročen, pisan v angle-ščini, francosčini in nemščini. Služi nam v in-formacijo, zlasti po svojih obširnih poročilih o lanskim predsedstveni seji in o komisijah v Kopenhagnu, ki so se vršile kot predpriprave za letošnje majniško zborovanje v Washingto-nu. 34 drugih odstavkov nam pa pripoveduje v vsej popolnosti o ženskem pokretu v vseh kulturnih državah. Vse polno je v letniku na-slovov, po najnovejši statistiki sestavljenih; notri dobiš naslove vseh odbornikov v Medna-rodni zvezi zastopanih narodnih zvez. Ob enem so notri vsa pravila, vsi sklepi prejšnjih zborovanj itd., tako da tudi tisti, ki se dolelej za ta pokret ni zanimal, dobi v letniku vse, kar išče.

EDINA ŽENSKA V PANTHEONU.

V Pantheonu v Parizu pokopujejo velike Francoze, tam počivajo Rousseau, Vitor Hugo, Anatole France i. dr. Je pa pokopana tam tu-di ženska, žena velikega francoskega kemika Bertholleta. Če vprašas čuvaja, kakšne zasluge ima, ti bo odgovoril, da samo to, da je bila Bertholletova žena. »Zelo zelo sta se rada imela in sta prisegla, da se nikdar ne bosta ločila. Tudi sta res na isti dan umrla. Ko so pokopali njega, so dali tudi njej mesto tam iz spoštovanja do velike njunine ljubezni.«

SPOMENIK FRANCOSKIM BOLNIŠKIM STREZNICAM.

V mestu Rheing so odkrili spomenik francoskim strežnicam, ki so postale med voj-sko žrtve svojega poklica. Slavnost je bila zelo skromna. Mislili so, da je navzočnost vojnih pobabljenecv in staršev onih vojakov, ki so jim v najhujših urah te sestre stregle, lepše počaščenje njih spomina, kakor pa ves zuna-nji sijaj. Kar je seveda res.

SKLEP ZVEZE FRANCOSKIH ŽEN.

Francoske žene so na zborovanju v Lyonu so-glasno sklenile nekaj, kar jim je najlepše spričevalo plemenitosti. Govorile so o otro-škem skrbstvu in so poudarjale žalostni polo-žaj onih otrok, ki živijo v Franciji, a so tujeja pokolenja. Zveza je rekla, naj prevzame te otroke državna centrala vseh vrst dobrodel-nosti in naj prav tako skrbi zanje kakor skrbi za francoske otroke. To je pametno, brez pred-sodkov, priča o človeški ljubezni.

ZA PAJČOLAN.

V francoskem časopisu se je pojavila tiha reklama za pajčolan; sedaj ga ženske ne no-sijo več in bo zato toliko stotin delavk brez dela. Znano pa je, da je pajčolan največja ne-varnost za oči. Zato je bolje, če dotični tovar-narji kaj drugega začnejo in tako preskrbijo delavkam kruh, kakor pa da bi pokvarili oči milijonom žensk.

Continental

Continental Ballon

Izdelek 1925

omogoči na slabih cestah hitro vožnjo, vzbočine in globelji prepelje neopazno, pri-hrani pogonski material in voz.

Pristoja na vsako normalno kolo.

Glavni zastopnik za Slovenijo:

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana, Dunajska št. 21

Zanimivosti.

Keopsova piramida.

Velikega pomena za poznavanje egiptске umetnostne zgodovine so zaključki najnovejšega raziskovanja Boston-Harvard-ske ekspedicije ob Keopsovi piramidi. Letošnje njeno delo je obstojalo večinoma v tem, da so odstranili ogromne razvaline pokrivajoče apneniški temelj na vzhodu piramide. Spravili so proč okoli 30.000 ton in je oni kraj sedaj skoraj popolnoma očiščen. Tako je odkrit večji del kraljevih grobnic četrte dinastije okoli l. 2900 pr. Kr. Vidni so postali temelji piramid Keopsa in njegove žene in mastabe (grobnice) princev; vhode k raznim grobnicam vidi tudi nevede oko. Gornji del veličastne poti, ki pelje h Keopsovi grobnici, je čist. Med delom so opazili čudne poglobitve v skalovju; ko so jih očistili, so kazale obliko čolnov in je sedaj ugotovljeno, da so se nahajali v njih leseni mrtvaški čolni umrlih kraljev in kraljic, ki so jih pokopali z njimi vred. V teh čolnih so se podali po staroegiptski veri umrli na pot v nebesa, peljali so se s solncem od vzhoda proti zahodu.

Daleko najvažnejša najdba pri kopanju sta pa dva majhna grobova šeste dinastije, okoli 2600 pr. Kr., v njih sta bila pokopana duhovnik Kvaar in njegov sin Iduv. Grob Kvaara je večji. Pred njim je odprto dvorišče s stenskim izdoblkom, v katerem sedi kip umrlega. Nato pridejo dvojna vrata, nad njimi pa napis, ki našteva vse naslove Kvaara: »Nadpaznik piramide kralja Pepisa I., predstojnik piramidskega mesta kralja Keopsa, predstojnik piramidskega mesta Mikerinovega, najvišji čistilni duhovnik piramid Kefrena in osební tajnik kralja«. Nato pridemo v vežo s petimi kipi, vsak kaže Kvaara v eni njegovih služb. Poleg teh kipov stoji majhen kip sina Iduva. Na desno je prostor za darovanje, za njim grobnica, na levo grobnica njegove žene, ki je bila z njim vred pokopana. Grob Kvaara kaže popolnoma nov način, zvezo kipov s stebri in reliefi, zelo učinkovito. Še bolj zanimiv je grob njegovega sina, čudovito ohranjen, čeprav je vlezal pesek noter. Grob sam je ozka čumnata, 1 meter široka in nekaj nad 3 metre dolga. Ko vstopiš vidiš najprvo šest kipov naravne velikosti, stoječe ob levi steni; pet jih predstavlja Iduva samega v njegovih uradnih službah, ki jih je imel po očetu, šesti je pa podoba njegovega sina Kvaarja, ki se je imenoval po starem očetu. Pri vseh teh zelo lepo izdelanih kipih je ohranjeno še prvotno naslikanje, pri čemer se rdeča barva mesa in črna barva las posebno dobro odločita. Pasovi iz gumbov imajo nenavaden ornament. Povsod okoli po stenah so reliefi, veliko od njih še s prvotnim naslikanjem. Na eni strani so upodobljeni moški, ki gojijo sport, potem plesoče ženske, šah igrajoči moški in ženske, ki igrajo harfo in druga glasbila; na drugi steni so pa štirje prizori moških in žensk, ki jokajo, tarnajo in si pulijo lase, slika, kakršne so v oni dobi zelo redke.

KMETJE KOT OKRAJNI GLAVARJI.

Beloruska sovjetska vlada je sklenila zasesti do 200 višjih uradnih mest s kmeti »naravnost od pluga«. 60 izmed njih pridejo v osrednje urade (ministrstva) prestolice Beloruske Republike Minska, 140 pa bodo okrajni glavari, nadzorniki in službeni uradni delokrog teh kmetov bo predvsem parceliranje, razlastitev in druga agrarna vprašanja.

NOVA VRSTA ČEBEL.

Ruskemu učenjaku prof. Koševnikovu se je posrečilo po dolgoletnem delu vzgojiti prehodno stopnjo čebele med maticeo in delavko. Nova živalica ima razvite materske organe matice in delavkine žleze za vosek. Po dosedanjih poskusih se je izkazala ta umetno vzgojena vrsta čebel popolnoma življenja zmožna.

TRI KILOMETRE DOLG MOST.

Izročen je prometu železniški most preko Amura poleg Habarovska, ki so ga podrli Japonci l. 1920. Most je največji v Rusiji in je dolg skoro tri kilometre.

KONJ IN GLASBA.

Francoski živinozdravnik Guénon slika vpliv glasbe na konja sledeče: Vsa njihova pozitura, glava, ušesa, rep dokazujejo, da jih prevzema glasba popolnoma; mnogi ne premaknejo očesa od igralca, mnogi obstoje nepremično. Godba učinkuje na živali in zdi se, da jim ni neprijetna, kajti opaziti ni nikakega nemira, nikake nestrpnosti. In zdaj pride najčudovitejše: ta vznemirjenost učinkuje močno na čreva in prebavne organe in že kmalu po prvih notah se vidi njihovo delovanje v tej smeri. Pri mladih živalih se opazijo to močnejše kakor pri starih. Seveda igra pri tem tudi navada gotovo vlogo. Drugače pri boječih, plašnih živalih; te postanejo nemirne, grebejo in sučejo neprestano ušesa. To je strah pred nečim novim, ki pa pri ponovitvi zelo hitro zgine.

PREISKOVANJE MUMIJ Z RÖNTGENOVIMI ŽARKI.

Pred več leti je dobil Field-muzej v Chicagu več mumij iz mrtvega peruanskega

mesta Ancon v dar. Muzej je hotel zdaj mumije izrabit v študijske svrhe. Odpiranje mumij bi pa iste skvarilo in bi bile za muzej nerabne. Zato so one, ki so obetale zanimiva razkritja, preiskali najprej z röntgenovimi žarki in pustili one, ki pričakovanja niso izpolnile, nedotaknjene. Pri večini so našli različne pogrebne stvari: koruzne storže, vsakovrstne lončene posode, lupine z školjkami, kovinske kosce, bučne steklenice, nize biserov, male kipe iz gline in koščene rezbarije. Iz tega se je dalo že brez ozira na anatomično preiskavo s precejšnjo gotovostjo določiti spol in starost mumije. Kosti so pa pokazale v röntgenovi luči izpremembe, na podlagi katerih se da sklepati, za kako boleznijo je pokopani umrl. Najčeseje so dognali kot vzrok smrti kroničen revmatizem, kostno jetiko, karies in arthritis, iste bolezni, za katerimi umirajo ljudje še danes.

KRATKI ROMANI.

Navaden nemški roman ima približno 8000 do 10.000 tiskanih vrstic, francoski romani so nekoliko daljši. V nekaterih drugih slovstvih pa najdemo tako kratke romane in povesti, da jih skoraj ne moremo prištevati romanom. Tako ima turški roman »Oudi« samo 4300 vrstic, drugi turški roman, ki ga je spisal Ali Kemal Bey pa samo 2000 vrstic. Egiptski roman »Tabub« ima 960 vrstic, indijski »Krischna Singh« pa 2500 vrstic, korejski »Tschun Hyang« ravnotoliko. Orientalski narodi imajo pač več fantazije, ki nadomešča dolgovezno opisovanje pisateljev.

RAZISKOVALKA AFRIKE USMRČENA OD NOSOROGA.

Iz Nairobija, mesta v angleški Vzhodni Afriki poročajo, da je našla gospa Greenova, sportna Irlandka, ki je v spremstvu nekoliko domačinov prepotovala skoraj vso Srednjo Afriko od belgijskega Konga do

kolonije Kenye, strašno smrt v zelo dramatičnih okoliščinah. Po dolgem potovanju je dospela v Nairobi, kjer si je nekaj dni odpočila, nato pa je začela delati izlete v slikovito gorsko okolico tega mesta. Nekega dne se je odpravila na eno najvišjih afriških gora, na Mount Kenya, ki se dviga 5000 metrov visoko. Nič hudega sluteč je korakala čez gričevje, ki se razprostira pod vznožjem glavnega vrha, kar se je pojavil nenadoma pred njo nosorog. Gospa Green ni imela drugega orožja seboj kot lovsko puško repetirko malega kalibra. Neustrašno je začela obstreljavati zver. Osem strelav jo je zadelo, a noben ni bil smrten. Nosorog je zbesnel od bolečin, ki so mu jih prizadele rane in navallil se je na gospo Green. Podrl jo je na tla in poteptal s svojimi težkimi, ogromnimi nogami. Toda smrt te nasprotnice ni pomirila besne zveri, ki je divjala naprej in vse podirala na svojem potu. Tako je kmalu dospela do velike ceste, ki vodi v Nairobi in nenadoma srečala avtomobil. To je bil voz kapetana Atkinsa, poveljnika posadke v Nairobiju, ki se je v jutranjem hladu peljal s svojo soprogo na sprehod. K nesreči je mogel avto voziti le korakoma, ker je bila cesta posuta z velikimi kamni. Avtomobilista torej nista mogla ubežati divji zveri, ki je drvila naravnost za avtomobilom. Da reši svojo soprogo, se je kapetan s samokresom v roki navalil na nosoroga, medtem ko je ona peš zbežala proti bližnjemu gozdu, v katerem se nahaja evropska pristava.

Nosorog je ubil kapetana na isti način kot svojo prvo žrtev. Kapetan je bil v trenutku mrtev. Medtem ko je nosorog teptal mrtveca, je dospela gospa Atkins do hiše in klicala na pomoč. Posestnik, strasten lovec, je planil s svojo karabinko iz hiše in dirjal kapetana na pomoč, na žalost, bilo je prepozno. Slučajno mu je nosorog kazal hrbet in od zadaj mu je pognal smrtonosno kroglico v vrat, ki ga je na mestu podrli. Zgrudil se je še isti trenutek poleg svoje popolnoma razmesarjene žrte.

kor napadalnim. »Westminster Gazette« poroča sedaj o tajnih poskusih, napravili bodo najučinkovitejše moderno zračno orožje. In sicer bo to čudovita bomba, ki jo bo, prišedšo do gotove razdalje od aeroplana, potegnila kovinska snov letala nase, tako da letalo ne bo moglo uničenju uiti. Bombo bodo izstrelili proti aeroplanu, v zraku krožečem, magnetna sila v aeroplanu jo bo potegnila k sebi. Ta pritegnilna moč podeli bombo veliko hitrost, namenjena proti aeroplanu, hitrost njena je zmeraj večja kakor hitrost aeroplana. Letalec lahko dela, kar hoče, bombi ne bo mogel uiti, pa naj gre kvišku ali vodoravno ali pa se spusti v drznem padcu na zemljo dol. Bomba ga bo zmeraj ujela. Če se bo nova iznajdba izkazala kot praktično uporabljiva, potem so vsi topovi proti zračnim napadom odveč. Človeku pa tudi ne bo treba dvigniti se v zrak. Če bodo napadalna sredstva brez vidnega voditelja, bodo tudi obrambna, in v zraku se bo vršil ljut brezžični boj brez vidnega sodelovanja človekovega.

ČUDNA OPOROKA.

V Walesu, Anglija, je umrl bogati posestnik Barri Crawsbay. Napravil je čudno oporo: upepeliti ga morajo na blazini sedečega, v sportnih nogavicah in sportnih čevljih, pepel morajo shraniti v isti posodi kakor je pepel njegove žene. Sin bo dobil ogromno premoženje dveh milijonov frankov, a le tedaj, če bo navedene pogoje natančno izpolnil.

SLADKOSTI DOMAČEGA OGNJIŠČA.

Ona: Kaj ne, novej ne pojdeš ven,
On: Ne; novej bom doma pri tebi.
Ona: O, prelepo! Hvala ti, da mi posvetiš nocojšnji večer. Prav sama bova in nihče naju ne bo motil. Imela bova dve nežnozaupni urici. (On vzdihne in se vrže v salonu na postelj. Vzame iz doze cigaro in se pripravi kaditi.)
Ona: O, kaj pa delaš? V salonu hočeš kaditi? Prav nič ne misliš, vse zavese mi okužiš s tobakom.

On: Oprost! (Spravi smotko in se udobno izlegne v naslonjaču.)

Ona: Pazi vendar, prosim te! Z glavo ležiš na naslonjalu in mi z lasmi pomažeš ves atlas.

On: Dobro... (Sede bolj pokonci.)

Ona: Z manšetami mi obdrgneš obe ročici pri fotelju. Nobena stvar jih bolj ne obdrgne.

On: Prav... (Sede še bolj pokonci in prekriža roki.)

Ona: O, le poglej! Noge imaš na čipkasti blazini. Kaj neki misliš, bi rada vedela!

On: Dobro, dobro... (Dene nogi z blaznice in se drži na stolu kakor egiptovski kip.)

Ona: No, in zdaj se pogovoriva zastran mojega novega klobuka...

LAKONIČNO.

Učitelj da v šoli prosto nalogo, kaj bi kdo počel, ako bi imel milijon premoženja.

Vsi premišlujejo nekaj časa, nakar se vržejo na delo.

Samo mali Bob viha nos, gleda, kako poletavajo muhe in odda nazadnje prazen papir.

»Kaj, Bob, to je tvoje delo? Vsi tvoji tovariši so napisali po dve do tri strani, ti pa ničesar?«

»Prav to je,« odgovori Bob, »kar bi jaz počel, če bi imel milijon.«

VELIKE HIŠE IN VELIKI LJUDJE.

Nekoč se je mudil na dvoru angleškega kralja Jakoba I. nek francoski poslanec, ki je bil izredno velike postave. Ker je pokazal jako malo razsodnosti in razuma, je vprašal kralj svojega kanclerja Bacona, kako sodi o njem.

»Sire,« je ta odvrnil, »veliki ljudje so pogostoma podobni visokim hišam štirih do petih nadstropij, kjer so najvišji prostori najslabše opremljeni.«

LENAU IN VRATAR.

Pesnik Lenau je prišel nekoč pozno domov. Vratar mu ni hotel odpreti in se je izgovarjal, da mu ne sme. Končno se je pesnik po dolgem, brezuspešnem prigovarjanju odločil, da da vatarju skozi špranjo pod vrati en dukat. Vratar je res odprl. Ko pa je Lenau vstopil, je začel hliniti kakor da je zunaj pozabil knjigo, iz katere je ob svitu svetilke bral, ko je moral zunaj čakati. Vratar se je izkazal jako uslužnega in jo je hitel iskati. Med tem pa je Lenau vrata zaprl. Tako sta zamenjala vloge in Lenau ni prejel odprl vatarju, dokler mu ni porinil nazaj skozi špranjo njegovega dukata.

TA JE.

Neki trgovec v Parizu, ki bi bil rad izterjal prav staro terjatev od nekega Duranda (silno razširjen francoski priimek), a je pozabil, kje stanuje, poišče v adresarju naslove več Durandov in pošlje do njih svojega uslužbenca z računom.

Uslužbenec se vrne ves prepadel.

»Ga niste našli?« vpraša gospodar.

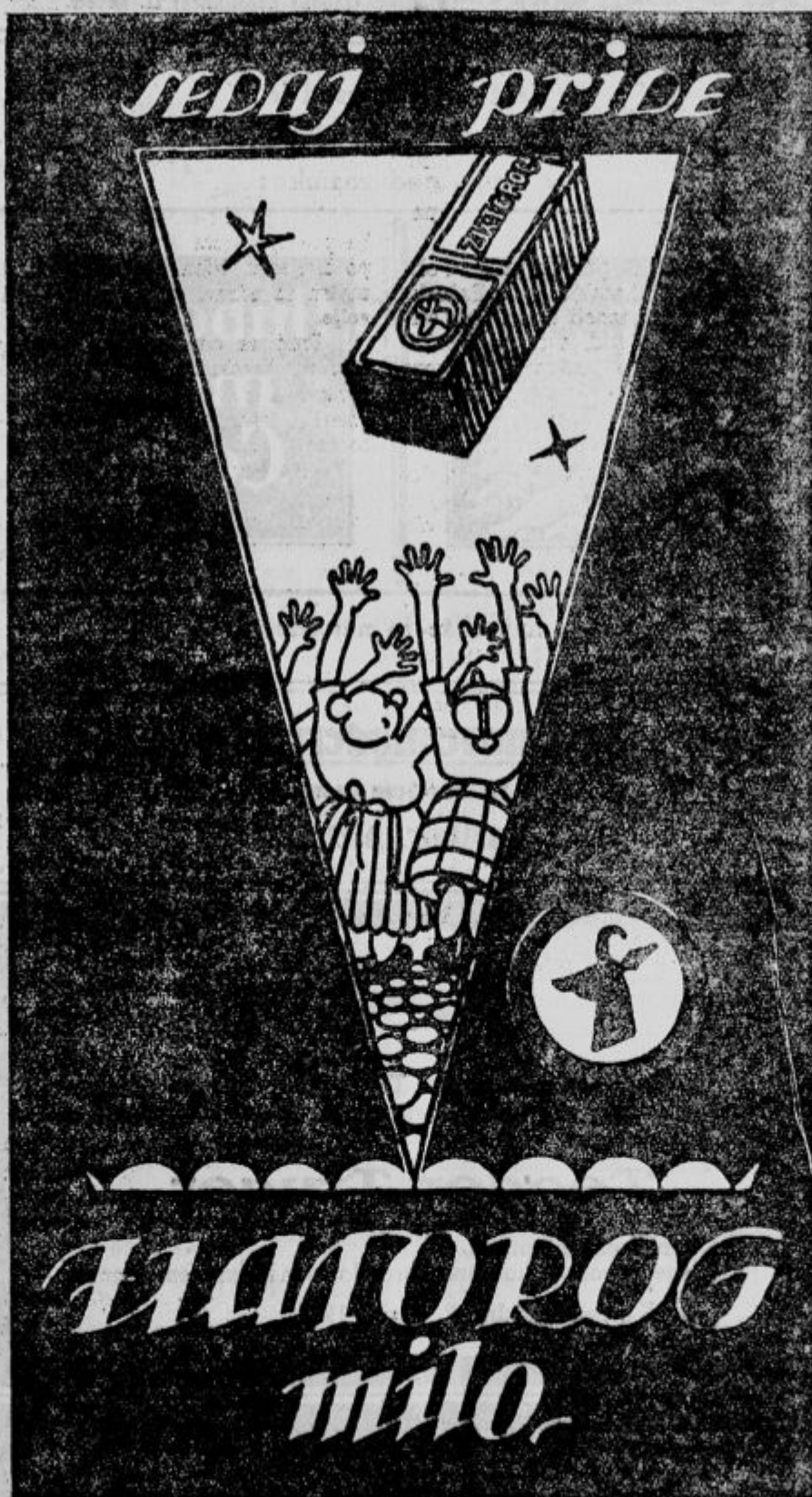
»Ne, gospod. Bil sem spotoma pri petih različnih Durandih. Prvi štirje so rekli, da mislijo, da niso nič dolžni.«

»In peti?«

»Ta mi je pa venomer zatrjeval, da vam ni nič dolžan.«

»In ta je brez dvoma tisti, ki mi je dolžan!«

Naročajte 'Slovenca'!

BEGARDOVA TEORIJA O POLARNI LUČI.

V društvu geofizikov v Stockholmu je predaval profesor Lars Begard o naravi polarne luči in o njenem postanku. Nova in drzna teorija norveškega znanstvenika pravi, da se nahaja v oddaljenosti več sto kilometrov od zemlje dušik-ozračja v zmrzlem kristalnem stanju. Če ga zadenejo negativni električni drobci, izhaja iz njega spektrum, ki je enak spektru polarne luči. Da to hipotezo preiskuje, je Begard v Leydenu na Holandskem v laboratoriju mraza delal poskušnje in je prišel do zadovoljivih zaključkov. Videli so, da pri izredno nizki temperaturi, okoli 238 stopinj pod ničlo nastopi dušik v dveh bistveno različnih trdih oblikah. V eni teh oblik pošilja pod vplivom

katodnih žarkov luč iz sebe, ki ima vse značilne lastnosti polarne luči. O takozvanih svetlobnih ponočnih oblakih pravi Begard, da niso nič drugega kakor sem in tja potujoča žarivna energija, ki eksplodira brez šuma in z intenzivnim sijajem tedaj, ko gre temperatura nad 238. stopinjo pod ničlo.

MAGNETIČNA BOMBA.

Nihče ne verjame, da bo mir trajen. Povsod se pripravljajo na novo vojsko, kupujejo smrtno žarke, gradijo podmornike, fabricirajo strupene pline in sestavljajo letala, iz daljave brezžično vodljiva. Seveda se morajo pa varovati tudi v slučaju napada in posvečajo obrambnim sredstvom prav tako pozornost ka-

Več krojaških pomočnikov

dobrih, zanesljivih in treznih, sprejme za delo v tovarni, kakor tudi za delo na domu, proti garanciji **Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & Cie., družba** z o. z., Ljubljana.

Kdor da več

za priporočilo svoje tvrdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje čestje večje škode.

Mlinar priden in pošten, za navadni vodni mlin, IŠČE službe Nastopi takoj ali pozneje. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Mlinar«. 2434

KONJSKO MESO sveže in prekajeno (šunka), salamo domačega izdelka, kakor tudi konjsko mast priporočila po znatno nižjih cenah PUSNIK Rudolfa, Tržaška cesta št. 2, v konjski mesnici in v Mostah na stojnici zraven pošte. 2444

DIJAK se sprejme na stanovanje in hrano. — Nadzorstvo dobro. Naslov v uravi lista pod števil. 2433.

Kdor namerava kupiti **STAVBIŠČE**

iz parcelacije večjega zemljišča v Ljubljani, naj pošlje naslov na upravo lista pod: »Parcelacija«. 2439

PARCELE poleg Tivolija se ugodno prodajo. — Vprašati: Cesta v Rožno dolino št. 10.

Lanene tropine debele in drobne **pšenične otrobe** in **koruzo**

za mlev in krmo nudi najceneje **FRAN POGACNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

SINGER original **šivalni stroj**

za sedlarje, čevljarje ali krojače in močno pancer **KOLO** (bicikl) je naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 2437.

RESTAVRACIJA

»ROŽA«

toči ravno kar došla izvrstna ljutomerska vina, in sicer: sladki burgundec, graševina in pristni dolenski cviček. — Za obilen obisk se priporoča.

Amelija Šmid.

Obleke

kakor vsa oblačila za moške, fante in dečke, trpežno kakovosti, ročna izdelava v veliki izbiri. **POLOVIČNO CENEJE** kakor povsod drugje dobite **EDINOLE** v nadrobni prodaji **KONFEKCIJSKE TOVARNE**

Fran Derenda & Cie.

LJUBLJANA :: Erjavčeva cesta števil. 2, naspr. dramsk. gledal., v neposredni bliž. nunske cerkve.

Telefon št. 3

Telefon št. 3

Ivan Bogataj

konces. elektrotch. podjetje,

Ljubljana, Kongresni trg št. 19 (Poleg nunske cerkve).

Instalacije: Radio-postaje, moderne telefonske postaje, zvonci in elektr. razsvetljava.

Trgovina in zaloga: Instalacijski material, motorji, telefonski aparati, moderni lestenci in svetilke.

Radio-aparati, posamezni deli in anodne baterije.

Krapinske toplice

pri Zagrebu, zdravijo protin, revmatizem, išlas, ženske bolezni itd. Stalna vojaška godba, električna razsvetljava, kino, lastna radio postaja in razne zabave. Izven glavne sezone znatni popusti na ceni. — Pojasnila daje brezplačno Kopalniška uprava Krapinske Toplice. 2226

Zahvala.

Ob prebriski izgubi nadvse nam ljubljene prerano umrlega tinka oziroma brata

Ivana Šraja

učenca VII. razr. ljudske šole v Novem mestu

se najtopleje zahvaljujemo g. učitelju Pirnatu za njegov lep poslovljni govor, č. g. P. Akvinu in celi ljudski šoli za venco in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem skupaj iskreni: Bog plačaj!

Stranska vas, 9. aprila 1925.

ZALUJOČI OSTALI.

Tvrdka

J. Kostevc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Naročajte nedeljskega „SLOVENCA“!

Prečastiti duhovščini se najtopleje priporočam za popravila in prenovljenje oltarjev, različnih kipov, podob, okvirjev, križev, itd. ter sprejemam sploh vsa v pozlatarsko stroko spadajoča dela. Bil sem v Mariboru in Gracu, povsod po 12 let, in sodeloval pri umetniškem društvu. Vsa poverjena mi popravila izvršujem v najkrajšem času po najnižjih cenah v največjo zadovoljnost c. naročnikov.

Alojzij Šket, pozlatar, Celje, Cankarjeva ulica (Ljudska posojilnica) II. nadstr.

Zahtevajte povsod le

„Hubertus-milo“ Celjske milarne d. z o. z.

v Celju, pod znamko:

Je najboljša in najcenejša.

OTVORITEV nove moderne veletrgovine

v najkrajšem času

Maribor, Aleksandrova cesta 25

Ravnateljstvo rudnika Trboveljske premogokopne družbe v Kočevju javlja tužno vest, da je njen vestni zastavljenec gospod

Teodor Truger

danes nenadoma preminul.

Blagega pokojnika ohranimo v dobrem in častnem spominu.

Kočevje, dne 9. aprila 1925.

Zahvala.

Za vse povodom nenadomestljive izgube dobrega in skrbnega soproga, očeta, brata oziroma starega ateja, mnogobrojno izkazano srčno sočutje in tolažilno besedo, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Posebno pa se še čutimo dolžni zahvaliti cenj. firmi **Pečarjevi** za avto v svrhu prevoza zemeljskih ostankov blagopokojnega iz Celja v Podčetrtek.

Končno prav iskrena zahvala preč. duhovščini, domačim pevcem za prelepo žalostinko, zastopstvom tržkih uradov in požarne brambe, mnogobrojnimi prijateljem in znancem iz Pristave, Mestinja, Podplata, Kostivnice, Šmarja, Zibike, Sv. Petra ter vsem tržanom in okoličanom, ki so draga rajnega kljub izredno slabemu vremenu spemili na njegovi zadnji poti.

Vsem tisočeri: Bog plačaj!

Zalujoči rodbini RENIER in PETRITZ.

Priporočila v nakup izredno bogato zalogo **MANUFAKTURNEGA** blaga iz prvih čeških in angleških tovarn, ki je priznано dobro.

Posebej opozarja na veliko zalogo raznih **PREPROG** iz domačih in inozemskih tovarn. Sprejmejo se tudi naročila po lastnem načrtu in se dobavljajo v najkrajšem času. — Proda se mnogo predmetov po zelo znižanih cenah.

Naročila po pošti nad 1000 D pošlje poštne prosto. Cene solidne, postrežba točna.

PEKARNA

dobro idoča, se odda. — Tozadevne informacije pri **FR. VAUPOTIČ** — **MARIBOR** — Aleksandrova cesta 53.

ŠOFER

za 20-sedežni avto-omnibus na progi v Mežiški dolini 17 km, se **SPREJME** takoj! Samo trezni in poštini reflektantje, zmožni tudi vseh tozadevnih mehaniških del, naj pošljejo do 1. maja t. l. svoje ponudbe in plačilne pogoje na

OBČINA ČRNA PRI PREVALJAH.

POMLADANSKE OBLEKE, POVRŠNIKE

IN DRUGA OBLAČILA

NUDI NAJUGODNEJE

J. MAČEK, LJUBLJANA

ALEKSANDROVA 12.

Tračna žaga

popolnoma nova, nerabljena s predležjem 700 mm velikimi žaginimi kolesi, prav poceni naprodaj. — Ponudbe pod šifro »Tračna žaga« števil. 2366 na upravo »Slovenca«.

POZOR KMETOVALCI!

F. Smola

Sv. Jurij ob juž. žel.

Največja zaloga

vsakovrstnih tovarn, plugov, njivskih in travniških bran, okopalnikov, osipalnikov, kultivatorjev, plantazh itd.

Tovarniške cene!

Tudi vsi drugi poljedelski stroji

Velika izbira! Nizke cene!

Fox trajni rob

Vsakdo si lahko sam napravi vedno trajajoči rob (gubo) na hlačah!

Pripravno!

Priprosto!

Brez šiva. Brez priprave in orodja. Brez madeža na kolenu ali obleki. Brez lepilnega sredstva. V vodi nerazstopljivo! 1 komad (za ene hlače) stane

samo 15 Din

Dobi se pri krojačih, v modnih in drugih trgovinah, kakor tudi proti predplačilu (prištevisi 3 Din za poštino) pri zastopstvu za SHS: Tovarna akumulaterjev, št. Vid nad Ljubljano.

Pozor avtomobilisti in industrijska podjetja!

Po brezkonkurenčnih cenah se Vam nudi nakup sledečih

osebni in tovarni avtomobilov:

OSEBNI: »Praga« 35 HP, 6 sedežni;

»Puch«-tipa VIII, 14/38 HP,

6—7 sedežni;

»Dornier« 16 HP, 2—3 sedežni.

TOVARNI: »Waf« 45 HP, 5 tonski;

»Dion-Bouton« 18 HP, 1 tonski.

OMNIBUS: »Saurer« 36/40 HP, 16 sedežev in 10—14 stojišč.

Vsi avtomobili so takoj dobavni in opremljeni!

Naprodaj je dalje

KOMPLETNA AVTODELAVNICA

z vsemi specialnimi stroji, orodjem in veliko zalogo vsakovrstnega avtomobilskega, motorskega in kolesarskega materiala!

SLIKA AVTOMOBILOV NA RAZPOLAGO!

Podrobnejša pojasnila daje

Josip Jaklič, Ljubljana

Francišanska ulica 11/1 (poslopije Trgov. banke).

Motvoz (špaga)

se dobi po tovarniški ceni
KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

J. Stjepušin

Sisek
priporoča boljše
tamburice,
strune, par-
titure in
vse po-
trebščine
na vsa
1 bilba

Alfa posnemalnik

in VRČE za mleko pro-
da Mlekarna KRIŠTOF, Sv.
Petra cesta št. 60 - Ljub-
ljana. 2396

Šamot - opeko

in ŠAMOT - MOKO (češko)
priporoča F. HOČEVAR —
Ljubljana, Dunajska c. 36.

Od ministrstva za trgovino
in obrt koncesionirana
KROJNA ŠOLA
Židovska ulica 5. — S 14.
aprilom se prične nov spec.
damski tečaj za kostume in
plašče, lahke letne obleke
in bluze. Znižana cena te-
čaju. — Ugodni plačilni po-
goji. Izdelovanje vseh vrst
krojov za dame in gospode.

Decimalne TEHTNICE
različne velikosti, ima po-
nizki ceni napredaj
FRANC LIPAH, Dobrunje
št. 67, Sp. Hrušica. 2320

Plačujete se

najvišje cene za srebrne
kroge in doljare, zlate in
vrednostne papirje. — Cenj-
poučbe pod »Srebrne« na
upravo »Slovenca«. 2382

Vse vrste pristna VINA

se kupi najbolje in najceneje
pri vin. posredovalnici Ivan
KLEMSCH, Maribor, Ale-
ksandrova cesta 12/II. Posre-
dovanje proti najnižji provi-
ziji. 2338

Zakon. par brez otrok išče
prazno sobo.
— Ponudbe na upravo lista
pod »Dobro plačilo«. 2398

VEČJA PARTIJA

ZEMLJIŠČA
v severni Bosni, v izmeri
od 10 do 50 hektarov. SE
PRODAJA za ceno 6000 do
10.000 Din za hektar po ka-
kovosti, oziroma se prodajo
vse partije, obenem z gosp.
poslopi. — Pojasnila daje dr.
Dioniz VALJAVEC, kr. javni
notar, Zlatar. 2412

Izborna kruš. peč

in za sušenje sadja ali ko-
ruze (Welslawerke) je po
ugodni ceni na prodaj. Je
posvema železna, znotraj ob-
ložena s šamotno opeko, na
kolesih, se postavi v zap-
rtem prostoru ali na pro-
stnem. Prostora za 4 kolače
po 35 cm premera ali 6 su-
šilnih les. Vsako kurivo po-
rabno. Kruh enakomerno pe-
čen. — Vprašati pri Vršiča
nasledniku, Maribor, Slo-
mškova trg 16. 2416

Več otroških vo- zičkov in dvokoles

prejšnjih modelov prodaja
poceni »TRIBUNA« F. B. L.,
tovarna dvokoles in otroških
vozičkov, Ljubljana, Karlov-
ska cesta 4. 2413

KUPI SE

prevozni avto

v dobrem stanju. Oferte in
oznabo znamke poslati na
»TRIBUNA« F. B. L., tov.
dvokoles in otroških vozič-
kov, Ljubljana, Karlovska 4.

POZOR

posetniki zagrebškega veleposlani!

Šivalne stroje: Naumann, Kayser, Vesta.
Dvokolesa: Naumann-Germania, Ipag,
Skandia, **Najboljše pnevmatike:** Dun-
lop, Michelin, Gotha, Continental, Reit-
hoffer, Semperit. **Motorna dvokolesa:**
Diamond-Jap, Diamod-Villiers, Breuiller.
Nadomestne dele za šivalne stroje in
kolesa nabavite najceneje v veletrgovini

Em. Fischer, Zagreb

Sudniška ulica 3 in Juristična ulica 6.
Telefon št. 18—06 stranska postaja.

Generalno zastopstvo največjih inozemskih tovarn
svet. slovesa. Zahtevajte ponudbo in ilustr. cenik.

Dreta vseh vrst

po najnižjih engros cenah
KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Naj-
manjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

»ABADIE«

CIGARETNI PAPIR

zopet stalno na zalogi. —
A. Lampret, Krekov trg 10.

Krvava uš

največji škodljivec sadnega
drovja! — Zelo uspešno sred-
stvo proti temu zajedalcu in
tudi drugemu mrčesu je

Arborin

ki ga izdeluje tvrdka
CHEMOTECNA, Ljubljana,
Mestni trg št. 10. 2207

DOBRO OHRANJENO

MOTORNO KOLO

»Wanderer«, se prodaja radi
odhoda k vojakom. Istotam
se prodaja ali zamenja spece-
rijska stelaža pod najugod-
nejšimi pogoji. R. NAGY,
pletilstvo, Javornik. 2343

Kroje (muštre)

po najnovejši modi, poljubne
za gospode, dame in otroke,
razpošila in izdeluje po meri
KNAPFEL ALOJZIJ, strok.
učitelj za krojaštvo, Ljubljana,
— Križevniška ulica 2.

CEMENTNE CEVI

prvo vrstne kakovosti — ter
vsakovrstna OPEKA vedno
v zalogi po zelo nizkih ce-
nah. IV. OGRIN, Ljubljana,
Gruberjevo nabrežje 8.

»Opeka«

prvo vrstne zidake, priporo-
ča opekarna

»Emona« d. d.

v Ljubljani. — Tovarna na
Viču (Brdo). — Pisarna v
Pražakovi ul. 3, pritišče.

Telečje meso

1. vrsta . 22 Din
2. vrsta . 20 Din

na stojnici v šolskem

dreveredu

Ivan Janež.

Damske slamnike

kakor tudi preoblikovanje
zadnje novosti. si oskrbite
pri Alojziju ŠKRABAR,
DOMEALE.

Izvrsten PIANINO

in 2 TEHTNICE napredaj.
Naslov v upravi pod 2333.

Železo, ŽELEZNINO,

portlandcement, potrebščine
za stavbe in pohištvo, orod-
je za obrtnike in poljedelce,
štedilnike, vodovodne cevi,
sesalke itd., priporoča A.
SUSNIK, Ljubljana, Zaloška
cesta. — Velika zaloga! —
Nizke cene!

MODERNA

nova hiša

s trgovino in gostilno, tik
farne cerkve, se prodaja z
zalogo ali brez iste. Potre-
ben kapital 250.000 Din. Ev.
se da v najem. Promet de-
set tisoč dnevno. — Naslov v
upravi lista pod št. 2331.

MODRA GALICA

Dvoplo, refija in vsa umetna gnojila
ZORA Ljubljana
Kralja Petra trg 2

JOS. PODKRAJŠEK

LJUBLJANA

JURČICEV TRG

priporoča svojo bogato va-
logo vsakovrstnih pletenin
modnega blaga ter perila,
potrebščin za šivilje — vse
po znižanih cenah. Pisarna
naročila točno z
obratno pošto

SREBRNE KRONE

kupujem. Ponudbe na upra-
vo ista pod: »Krone« 2316.

Izprašan

strojevodja

s pričevali kot izkušen klju-
čavničar se sprejme v stal-
no službo. — Ponudbe je
poslati na upravo lista pod
»Izprašan strojevodja« 2275.

»Kmetijska družba za Slove-
nijo« je dosegla 14 kratno
količ. semena s semenskim
krompirjem »JUBEL«,
ki ga je dobavila tvrdka
Ernst OSLANDER, Guštanj.

Plačilna natakara
dobra moč, se sprejme v
KAVARNI STRITAR.

Izurjena šivilja

za fino perilo, vrhno oble-
ko ter telovadne obleke se
priporoča. — Izdeluje tudi
ovratnike za duhovnike.

AMALIJA DAMJAN

Na Kovku 17 — Sv. Jurij
— Litija.

Motorna kolesa

nova, amer. sistem Ewans,
lansko leto stali 13.500 Din,
isti sedaj 6200 Din. še nekaj
komadov na razpolago. —
»TRIBUNA« F. B. L., tovar.
dvokoles in otroških vozič-
kov, Ljubljana, Karlovska 4.

Mala družina v Ljubljani išče

POSTENO DEKLE

(30—40 let), ki zna samost.
kuhati in opravljati vsa dru-
ga hišna dela. Dobra plača.
Pogoji: poštenost in ljubezen
do otroka. Nastop 1. do 15.
maja. — Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod št. 2361.

DR. ELEONORA

Jenko-Groyerjeva

začne redno ORDINIRATI
z 20. aprilom od 8. do 1. po-
polodne, Miklošičeva c. 6/II.

MODERNA

nova hiša

s trgovino in gostilno, tik
farne cerkve, se prodaja z
zalogo ali brez iste. Potre-
ben kapital 250.000 Din. Ev.
se da v najem. Promet de-
set tisoč dnevno. — Naslov v
upravi lista pod št. 2331.

MODRA GALICA

Dvoplo, refija in vsa umetna gnojila
ZORA Ljubljana
Kralja Petra trg 2

Pri »Solncu« za vodo

K. Widmayer.

Perilo za gospo, gospode in
otroke. Vsa oprava za novo-
rojenčke. Venčke za neveste
in birmanke. EDINA zaloga
abtahov (peče). Kravate, no-
gavice, rokavice, obleke za
otroke itd. Tovarniška zalo-
ga vseh vrst pletenega blaga.
Vsakovrstne jopice in jum-
perje en gross — en detail.

Elektrotehnično

podjetje A. ARHAR in drug.
Spod. Šiška, Jernejeva c. 47

Prevzema vsakovrst. elektr.
dela, gradnje elektrarn in
instalacij ter vsakih daljno-
vodov po najnižjih cenah in
točni postrežbi. Garancija!

Sploš. strgarska

DELAVNICA

za vsakovrstne lesne izdelke.
Izdelujem vsa v to stroko
spadajoča dela n. pr.: elek-
trične lestence, električna
stojala, ovalne rozete z ra-
menj, ovalne okvirje po kon-
kurenčnih cenah ter točni in
solidni postrežbi. — Karol
HLUPIC, strgarski mojster
v Ljubljani, Gosposvetska ce-
sta št. 16. 2264

Srebrne kroge

najdražje plačuje JOS. ŠE-
LOVIN - ČUDEN, Ljubljana,
Mestni trg. 2190

Graščina

100 oralov posestva, opekarn-
na, za polovično ceno.

VILA

takoj prosto stanovanje.

POSESTVA

od 3 do 800 oralov.

GOSTILNE

kavarne, pekarije, tudi v
najem, mlina in žage prodaja

pisarna »ZAGORSKI«
Maribor — Barvarska ulica

Žimnice

modroce, posteljne mreže,
železne postelje (zložljive),
otomane, divane in druge
tapetniške izdelke, dobite
najceneje pri RUDOLFU
RADOVANU, tapetniku —
Krekov trg št. 7 (poleg
Mestnega doma). 2425

Iščem kuharico

in SOBARICO

(lahko tudi žena z mošcem)
za svoje posestvo. — Dobra
plača, lepa služba. J. pl.
JAGODIČ, KONAK, Banat.
(Vojvodina). 2428

POSOJILO

želite ODDATI ali postati
družabnik? — Javite naslov
»Posredovalcu«, Sv. Petra
cesta št. 23. 323

UČENEC

poštenih staršev in s pri-
ravnimi št. 100 izobrazbo, se
sprejme takoj v trgovini z
tlačnino blagom. — Naslov
v upravi lista pod št. 2427.

Vrvi za perilo,

stavbenike, tesarje, okna itd, vedno v zalogi

KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

Prave vzorce

in GORNJE DELE CEV-
LJARSTVA samo pri izde-
lovatelju BLATNIK KAREL,
Ljubljana, Vrhovčeva ul. 3.

Vsakovrstne KLOBUKE

nakitene, od 120 Din naprej
pri: STUCHLY - MAŠKE,
Ljubljana, Židovska ulica.

Stavbno podjetje

Ivan Vižintin

LJUBLJANA

MOČNIKOVA ULICA 13

(Stari Vodmat).

Izvršuje vsa v zidarsko stro-
ko spadajoča dela. — Delo
strogo solidno. 2273

Čevlarski pomočnik

dobi trajno delo; zmožen
mora biti finih šivanih del,
tudi »Komtes«; ozirom se
samo na prvovrstno moč.
Za hrano in stanovanje je
preskrbljeno, nastopi lahko
takoj. Naslov v upravi pod:
»Prvovrstne« št. 2357.

DVE SOBI

s posebnim vvhodom, 1 lepo
opremljeno, 1 prazno manj-
šo, v novi hiši, blizu elektr.
železnice, oddam. — Istotam
napredaj zaboji s ključavni-
cami, pripr. za selitev. —
Vprašanja: Ribniška ul. 232,
Novi Vodmat. 2318

MLIN in ŽAGA

napredaj na močni in stalni
vodji Krki, kjer voda ni nik-
dar prevelika ali premajhna.
Dela se vedno lahko. Vse je
v dobrem stanju. — Naslov:
Janez TOMŠIČ, Podgorje, p.
Dvor pri Žužemberku. 2035

PERILO

za gospode po meri izdeluje
in priporoča trgov. perila

Hed. šarc

LJUBLJANA

SELENBURGOVA UL. 5.

Državno konces.

ZASEBNO UCILISCE ZA

strojepisje

G. PETAC, Ljubljana,
Valvazorjev trg 6, pritišče.

Izvrstna vina

za velikonočne praznike, po-
sebnost »Silvanec«, toči čez
ulico po znižani ceni ter
vabi na poskušnjo »Grajska
klot«, Mestni trg 13. 2190

Posojilo!

Trgovci bi rabili za pove-
čanje obrata 25.000 dinarjev
za dobo enega leta. Plačam
30 odstotne obresti. Dopise
je poslati na upravo lista
pod Dobro obrestovano 2336

Poravnajte

naročnino!

poštenih staršev in s pri-
ravnimi št. 100 izobrazbo, se
sprejme takoj v trgovini z
tlačnino blagom. — Naslov
v upravi lista pod št. 2427.

Štrange,

urde, povedel itd., ter gurje in platno za plahte

KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

Tvrdba F. in I. GORIČAR

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 29

nudi po jako nizkih cenah sledeče predmete:

SRAJCE za gospode, najfin. šifon, pikè prsa, 95—100 D
SRAJCE mod., z 2 ovratnikom, fini č. cevir 100—110 D
SRAJCE sportne, panama, bele in drap . . . 95 Din
SRAJCE pisane, s prišitim ovratnikom . . . 55—70 D

Dalje: spodnje blače iz molino, platna in gradina, kakor
tudi razno damsko perilo, žepne robce, kravate, noga-
vice ter razne druge potrebščine in modne predmete.
Lastni izdelek! Prvovrstno izdelano!

Tkanine za pohištvo

pliša, moqueta, afrika, strune, peresa, gradla za mo-
droce, rolete, jute, platna, žebnje in ostalih tapetniških
in sedlarskih potrebščin nudi po najnižjih cenah

I. OMERZO I DRUG

ZAGREB :: Petrinjska ulica 3 — dvorišče.

Telefon broj 21—83.

Na debelol

Na drobno!

Štrange,

urde, povedel itd., ter gurje in platno za plahte

KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

urde, povedel itd., ter gurje in platno za plahte

KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

urde, povedel itd., ter gurje in platno za plahte

KONOPJUTA D. D. Skladišče Gosposvetska c. 2
(nasproti Figovu)

urde, povedel itd., ter gurje in platno za plahte

Ne pozabite, da dobite pri nakupu blaga preko Din 50.— 10 % popusta ~~10 %~~ samo ~~10 %~~ pri ~~10 %~~ **B. Veselinović & Komp., Maribor, Gosposka ul. 26**

Posestvo z gospod. poslopljem

in MLINOM, na prometnem kraju, se prodaja po ugodni ceni. — Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru.

OGLEJTE SI
velikonočno zalogo čevljev
trvdke Trebar
LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 6.
PROTI JAMSTVU TUDI NA OBROKE!

STAROZNANA TRGOVINA Z LESENO ROBO

M. BERNIK

LJUBLJANA :: Sv. Florijana ulica št. 1

priporoča razne košare, skafje, torbe, grablje, vile, vsake vrste žimo in morsko travo — vse po solidnih cenah.
S spoštovanjem **M. BERNIK.**

Ing. Rudolf Treo
stavbenik
sodniško zapriseženi izvedenec
Ljubljana
Gospodarska cesta št. 12/II.
25 letna praksa
izdeluje načrte, proračune, tenitve in prevzema vsake vrste stavb. Med mnogi izvrš. stavb napravi: cerkve v Prečni, Zaplaz, Šmihel, Šumperk, Podgrad itd. prezdave hiše Souvan, Mestni trg itd.

»VESNA«

zdrružene tovarne d. z o. z.

KAMNIK - MEKINJE

industrija kovinskih galvan-
terijskih izdelkov, kartona-
naže, moškega perila in lesenih
zabojev.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za
črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsekovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.
Parna žaga Tovarna furnirja

Kdor si zida hišo

in želi imeti iz zanesljivo subega, izpod Triglavskega, prvovrstnega lesa po nizki ceni: OKNA, VRATA, PORTALE, IZLOŽBE, VERANDE, STOPNICE in sploh vsa mizararska dela, naj se obrne na tvrdko

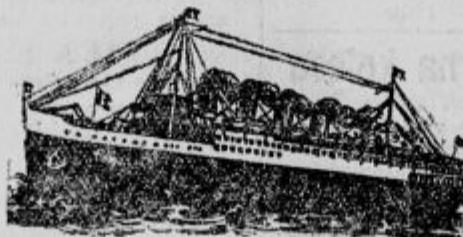
M. Gogala, strojno mizarstvo na Bledu.

Priporočam se posebno za Orljarske in Ljudske domove, župnišča in cerkvene klopi.

Cie. Cie. Transatlantique. - (French Line.)

Havre-Newyork, samo 6 dni čez morje.
Srednje in Južno Ameriko.

Udobne kabine tudi v III. razredu za 2, 4 in 6 oseb, izvrstna hrana z vinom vred. Expressparniki: 'Paris', 'France', 'de Grasse'.

Vozne listke in tozadevna
pojasnila daje

Ivan Kraker
zastopnik v Ljubljani
Koledvorska ulica 41.

Ščetarske izdelke

Slavno občinstvo se opozarja na
domačega proizvalca: Slikarski čopiči, plesarski
čopiči, zidarški čopiči, žimaste melle, stroji za
parkete ter raznovrstne ščetke po znižanih cenah.

ANTON SIMENC
LJUBLJANA — RESLJEVA CESTA 2.

Prvi strokovni specialni atelje za

črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj

Telefon št. 908. Ljubljana Ustanov. l. 1919.

Aleksandrova cesta 1
Šelenburgova ulica 7

Specialiteta: stekl. napisne firme

Javna dražba

se vrši dne 17. aprila 1925 ob 9. uri, in eventualno tudi 18. aprila 1925 v Jeranovi ulici št. 13, in na Opekarski cesti št. 31. — Prodajali se bodo sledeči predmeti: 1 PISALNI STROJ, 1 BLAGAJNA, PISARN. OPRAVA, OPEKA, VOZovi, razno ORODJE in PRIPRAVE za tesarsko obrt, HRASTOVI HLODI, različni LES, PRODAJALNIŠKA OPRAVA, SANI, različno ŽELEZO in ŽICA, poljsko ORODJE, OGLJE, SENO, lesene SUPE 1 par težkih KONJ z opremo, KOMATI itd.

Veliko odprodajo

razne posode in vseh drugih v železninsko stroko spadajočih predmetov, po **znatno znižanih cenah**, nudi tvrdka

Stanko Florjančič
železnina
Sv. Petra cesta št. 35

Ja Knoch jermena za pogon

vedno na skladišču

A. Lampre

Ljubljana

Krakov trg št. 10

Telefon št. 24

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-traktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekte in referenice daje

Jugo-Hag

Ljubljana: Telefon 560

Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Rentablo posestvo

z rodovitno zemljo v Slov. goricah (blizu Maribora).

Lepo posestvo, arondirano, pribl. 6 km od Maribora med Sv. Marjeto n/Pesnici in Jarenino, 36 oralov rodovitnih njiv, travnikov, gor in mali gozd, na glavni cesti, obstoječe iz gospodarskih poslopij: 1 hiša za gospodarja, 1 hiša za oskrbnika, klet in preša, velik blev in 3 vinčarska poslopja, in z vsem živim in mrtvim inventarjem se prodaja za 540.000 Din. — Cenjene ponudbe na: A. REISMAN, MARIBOR, Vojašniška ulica št. 6.

Zahtevajte povsod čevlje

domače tovarne

PETER KOZINA & KO
Tržič

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

STROJI ZA OBDELOVANJE LESA • TURBINE • SESALKE • ARMATURE • ŽELEZNE KONSTRUKCIJE
TRANSMISIJE
ŽELEZOLIVARNA **ZVONOV** BRIZGALNICE
KOVINOLIVARNA

UNDERWOODpri **Lud. Baraga, Ljubljana**
Selenburgova ul. 6/A. Telefon štev. 950.**UNDERWOOD****Prometni zavod za premog d. d.**
V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG**IZ SLOVENSkih PREMogOVNIKOV**
vsehakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava na debelo**INOZEMSKI PREMog IN KOKS**vsa vrsta in vsakega izvora ter priporoča posebno
prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in
domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in
brikete**Naslov: Prometni zavod za premog d. d.**
V Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 15, II.**Kamgarn in štof**

za moške obleke

velika izbira in nizke cene

R. Miklauc, Pri Škofu, Ljubljana**Mlekarska zadruga na Vrhniki**

ima v zalogi polnomasten najfinejši

SIR V HLEBIH20 do 90 kg, ki ne zaostaja prav
nič za pravim emendolcem.

Blago solidno! Cene nizke!

STROJI ZA PLETENJEFlach-Rund-Links-Links in Jackard
za ročni in strojni pogon**SPULMASCHINE** za strojni in
nožni pogon**RAUHMASCHINE RUNDSTÜHLE****IGLE** in deli strojev za vse sisteme in
linote vedno na skladišču pri**ALFRED KOZMA, OSIJEK**

Zupanijska ulica štev. 42.

Glavni zastopnik tehniške poslovnice za industrijske stroje za pletenje
Felix Lederer, Wien

Na drobno.

Brez konkurence!

Na debelo.

Oglejte si specijalno detaljno in engros trgovino

vrvarskih lastnih izdelkovPrepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in
sicer: VRVI za zvonove, transmisije, dvigala in za telovadne gredje vseh dimenzij.
Posebne močne oprti za transmisije (Müllergurten), oprti navadne, vse širokosti, vrvi
in mreže za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Hängematten), bombažne mreže za
otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, ognjevarne cevi, štriki za perilo, tržne
vrvice, strunge, usde, špaga, drata, sidarske in tesarske vrvice, trakovi in vrvice za
šalustije. Velika zaloga pravih tržarskih bičevnikov, bičev, goš, jermenov, morske
trave, žime vseh vrst, konjskih krtač, konjskih odjev, nepremodljivih vozniških plaht,
juta, platna, ribarje itd. po najnižji ceni.

Specijalno montiranje (špljevanje) vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino
Ivan N. Adamič, Sv. Petra cesta št. 31

Telefon 441

Podružnici: Maribor, Vetrinjska ulica 20, telefon 454 - Kamnik, Šutna 4.

Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo!

Zdravilišče Rogaška Slatina.

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS

Svetovnoznani zdravilni viri:

„Gempel“, „Styria“, „Donat“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih
bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: Maj — september.

Cene zmerne. — V pred- in posezoni znaten popust. —
Koncertira vojaška godba. — Radio. — Največja udobnost.
Prometne zveze ugodne. — Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

IDA ŠKOF-WANEK, NASLED.

Ljubljana, Pod Trančo 2

Preoblikovanje in predelovanje se točno izvrši.

Priznana solidne cene!

Priznana solidne cene!

Singerjevi šivalni stroji

so znani po celem svetu kot najboljši. — Podružnice:

Ljubljana, Selenburgova 3, Novomesto, Kranj, Kočevje

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Uboga revčica,« je zamrmral Daylight.

Gropa sta kazala znamenja nedavnega negovanja.
Na gomilah so ležali oveneli šopki divjih cvetlic in
trke na deskah so bile pred kratkim nanovo pobar-
vane. Te sledi so ga nagnile, da se je oziral, kje bi
našel kako stezo, in je kmalu našel eno, ki je vodila
navzdol po nasprotni strani, od koder je bil prišel.
Obhodivši grič je vzel konja in odjahal proti hiši. Iz-
nad dimnika se je dvigal dim in čez malo trenutkov
je bil v razgovoru z nervoznim, slokim mladim člove-
kom, ki je bil edini prebivalec ranče, kakor je dognal.
Kako je bila ranča obsežna? Kakih stoinsedemdeset
pravol, dasi je bila videti vse večja. To pa radi tega,
ker je imela tako nepravilno obliko. Da, vsebovala je
ilovico in griče, in meja, ki je šla ob cañonu, je merila
nad eno miljo.»Kakor vidite,« je dejal možak, »je bila ta zemlja
tako grapasta in pretrgana, da so si farmarji, ki so jo
pričeli obdelovati, nakupili dobra zemljišča ob nje-
nem robu. Radi tega je njena meja tako razdrpana
in izkopana.«Ej, da, on in žena sta se preživljala za silo, ne da
bi preirilo delala. Najemnine jima ni bilo treba plače-
vati velike. Lastnik Hillard je bil odvisen od dohodka
lovnice, bil je precej premožen in je imel več ranč
in vinogradnikov spodaj, v ravnici doline. Opekarna
je plačevala deset centov za kubični jard ilovice. Kar
je tiče ostale ranče, je bila zemlja dobra v kosih, kjer
je bila iztrebljena, kakor zelenjadni vrt pa vinograd,
stanek pa je bil preveč križem krašem.

»Vi niste farmar,« je dejal Daylight.

Mladi mož se je nasmehal in odikmal z glavo.

»Ne, telegrafist sem. Z ženo sva se dogovorila,
da vzamem dveletni dopust, in... evo nas tukaj. Čas
bo kmalu potekel. To jesen se vrnem nazaj v urad,
kakor hitro potrgam grozdje.«

In pripovedoval je dalje, da je bilo vinograda

kakih enajst akrov. Cena grozdju je bila po navadi
dobra. Pridelal je večino živeža. Ako bi bil ta prostor
njegov, bi na obronku nad vinogradom posekal kos
gozda in zasadil majhen domač sadovnjak. Zemlja je
bila dobra. Po celi ranči je bilo paše, in poleg tega je
bilo več posekanih jas, ki so merile skupaj kakih pet-
najst akrov, kjer je rasto tako dobro planinsko seno,
da ga mu ni bilo iz lepa para. Cena mu je bila tri do
pet dolarjev pri toni višja kakor pri dolinskem senu.Ko je Daylight poslušal tega mladega človeka, ki
je živel sredi vsega, kar je bil Daylight prehodil zad-
njih malo ur, ga je obšla nenavadna zavist.

»Čemu za Boga se vračate nazaj v brzojavni

urad?« je vprašal.

Mladi mož se je nekako hrepeneče nasmehal.

»Ker ne moremo tukaj uspevati...« za hip se je
obotavljal, »in ker postajajo stroški večji. Najemščina
nekaj šteje, četudi je majhna, in poleg tega nisem
dovolj pri močeh, da bi izdatno obdeloval ves prostor.
Ako bi bil moja last ali ako bi bil tak korenjak kakor
ste vi, si ne bi želel nič boljega in moja žena tudi
ne.« Zopet se mu je hrepeneče nasmehljaj prikazal
okrog ust. »Glejte, obadva sva rojena na deželi; pre-
živela sva nekaj let v mestih, pa skoraj čutiva, da
imava deželo najrajši. Naredila sva načrt, da se bova
vseeno prerila skozi, potem si pa kupiva kos zemlje
in se nastaniva na njej.«Grobovi otrok? Da, on je na novo pobarval črke
in oplet plevel. To mu je prešlo v navado. Kdorkoli
je bival na ranči, je to storil. Leta in leta, so pripo-
vedovali, sta se oče in mati vračala vsako poletje na
grob svojih otrok. Prišel pa je čas, ko jih ni bilo več
in tukaj je stari Hillard povzel navado. Tiste čeri on-
stran doline? Star rudokop, ki se ni izplačal. Več let
so ljudje kopali, ker so bila znamenja ugodna. Ampak
to je bilo pred mnogo leti. V dolini niso nikjer našli
rudnika, ki bi se izplačal, čeprav so izkopali nešte-
vilne poskusne rove in pred kakimi tridesetimi leti
je vladal todi pravi naval ljudi.Na vrata je prišla šibka mlada ženska, da pokliče
mladega moža k večerji. Prva misel, ki je šinila Day-lightu v glavo, je bila, da ji mestno življenje ni pri-
jalo. In ko je opazil rahlo rjavo barvo in zdravi žar
njenega obličja, je bil prepričan, da je na deželi mesto
za njo. Odklonivši povabilo k večerji je odjezdil na-
prej proti Glen Ellenu, natihem prepevajoč pozab-
ljene pesmi. Spustil se je po grapi, vijugasti poti
navzdol, ki je držala čez pašnike s hrastovjem obra-
ščene, tupatam skozi goščavo manzanit in odprte jase.
Željno je prisluškoval prepeličjemu petpedikanju in
enkrat se je v čistem veselju naravnost nasmehal
majhni progasti veverici, ki je glasno zbežala navkre-
ber, zdrsnila na drobci se površini in padla, potem
pa se zagnala tik pred konjem čez pot in hitro sple-
zala na neki hrast.Daylight se ni mogel odločiti, da bi se tisti dan
držal cest in potov, in ko jo je mahnil naravnost čez
pokrajino proti Glen Ellenu, je dospel do nekega ca-
ñona, ki mu je tako zapiral pot, da je bil vesel, da je
mogel po prijazni kravji stezi naprej. Ta ga je pripel-
jala do majhne kočice iz desk. Vrata in okna so bila
odprta in v veži je mačka negovala zarod mačic; doma
pa očitno ni bilo nikogar. Odšel je po stezi navzdol,
ki je držala čez cañon. Del pota navzdol je srečal
starca, ki je prihajal v solnčnem zatonu navzgor. V
roki je nosil vedro mleka z velikimi penami. Bil je
gologlav in na obrazu, ki so ga obrobili snežnobeli
lasje in brada, mu je žarel rdečkasti žar in zadovolj-
nost zahajajočega poletnega dne. Daylight je menil,
da še nikoli ni bil videl tako zadovoljnega bitja.

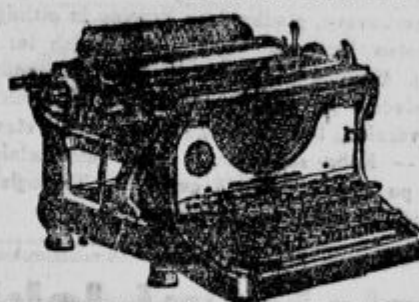
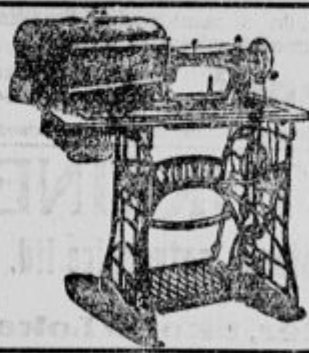
»Koliko let imate, očka?« je vprašal.

»Štiri in osemdeset,« se je glasil odgovor. »Res-
nica, gospod, štiri in osemdeset, a sem bolj trden kot
večina ljudi.«»Gotovo ste morali dobro skrbeti zase,« je menil
Daylight.»To ravno ne vem. Postopal nisem. Leta 1851.
sem poteval z vprego volov in primernimi indijanci
preko velike planjave, in bil sem takrat družinski oče
s sedmimi mladiči. Dejal bi, da sem bil takrat toliko
star, kolikor ste sedaj vi, ali pa nekako precej toliko.«

»Ali se vam ne vidi tukaj samotno?«

NAJBOLJŠA**„PUCH“ KOLESA**po zelo ugodnih cenah dobite edino le pri
IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ul. 7**The Rex Co., Ljubljana**

Gradišče štev. 10

Najstarejša in
največja speci-
jalna trgovina
v Jugoslavijipisalnice, račun-
skimi in kopirni-
stroji, raznoševal-
nimi aparati, pis-
niško opremo in z
vsemi tozadevnimi
potrebčinami.Ustanov. 1906.
Telefon št. 268Najpopolnejši
STOEWERšivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarje
ter za vsak dom.Preden si nabavite stroj, oglejte
si to izrednost pri trdki**L. BARAGA**

Ljubljana

Selenburgova ulica 6/A.

Brezplačen pouk. 15 let. Jamstvo

Telefon štev. 980.

Robert Smielowski,

arhitekt in mestni stavbenik,

LJUBLJANA :: Rimska cesta 2.IZVRŠUJE NACRTE IN PRORACUNE, PREVZEMA
STAVBNA DELA VSEH VRST, KAKOR TUDI PRE-
SOJEVANJA IN CENITVE VSAKOVRSNIH POSE-
STEV POD SOLID. IN NAJUGODNEJSIMI POGOJI.**Zidna opeka**od lastne opekarne na Viču, priznana kot naj-
boljša kakovost, in od skladišča, OPEKARSKA
CESTA štev. 18, po najnižji dnevni ceni.

Ali ste poravnali naravnost za Slovenca?

OBLEKA

modna iz čelnege kordjele in fine dunajske konfekcije Din 660, fine dunajske volnene obleke Din 240, dunajski plašč Din 450, dunajske obleke Din 75, dekliške obleke Din 50.

Raspoložljiva veletrgovina

R. Stermecki, CELJE št. 18

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastojni, vzorci od sušne kamperne in razne manufakture robe pa samo za 3 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat dobi nekupno primerne povrnitev vožnje. Hlačnice čez Din 500 pošiljane prosto. Trgovci engros cena.

OSJEŠKA TVORNICA KOŽ

D. D. OSIJEK D. G.

priporoča svoje specialne proizvode v priznani najboljši kakovosti, kakor: Krupone, vratine, potrbušine, kapice raztegnjene in nerbovane, gladke črne kravine in pitlinge kakor tudi strojno jermenje v vseh dimenzijah ter z stipsom opremlj. šivalna in vezalna jermena v trpežni izvršitvi. — V slučaju potrebe izvolite se obrniti direktno na gornjo tvornico, ker se brez vprašanja ne stavlja ponudbe. — Roba se izroča samo samostalnemu preprodajalcem po stalnih dnevnih cenah. — Trovoletni znak je zakonom zavarovan.

Z angleškimi laki

lakira in tapetira automobile in razna vozila. Emajlira kolesa. Vse brezkonkurenčno v ceni in izvršitvi

Bruno Belantič, Spodnja Šiška, Jernejeva c. 44

VODNE TURBINE

avtomatične regulatorje, zatvornice itd.

izdeluje in dobavlja

Ing. F. Schneller, Škofja Loka

Konkurenčne cene. Prvo vrstne reference.

Zahtevajte ponudbo.

Obrtniki, ličarji, pleskarji, pozor!

VELIKA ODPRODAJA

raznih lakov iz svetovnoznane tovarne Carl Tiedemann. Nudi po znatno nižanih cenah

STANKO FLORJANČIČ, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 35 (preje Mencingerjev lokal)

Naprodaj je HISA

z vrhom, ima 5 stanovanj, vpeljana trgovina in vinska klet. Ob glavni cesti, pred solo. — Novi Vodmat št. 9, Moste pri Ljubljani. Stanovanje takoj prosto. — Cena 190.000 dinarjev. 2362

Mnogo denarja

prihranite, ako pred nakupom blaga za obleke, perila, srajc, ovratnic, naglavnih rut, šerp, obrisalk, nogavic, odelj, najrazličnejšega drugega blaga ter usnja, obiščete trgovino, kjer so najnižje cene in sicer pri trdki

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSELJ
Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

Import-Eksport

Generalna agencija

Založništvo

Reklamno oglaševanje

Pojasnila in nasveti

VEKOSLAV VUCKOVIC

Box 156-A, Hartford, Conn.

U. S. Amerika.

Sploš. kleparstvo

Ferdo Ferenz,

LJUBLJANA - Mirje 2,

izvršuje vsa stavbena in galanterijska nova dela in popravila strokovno in ceno.

Vsi kovači

ki se poskušili enkrat, kupujejo odtlej
angleški livarn. koks in
angl. kovaški premog

vedno samo pri trdki

D. Čebin, Ljubljana
Woltova ulica 1

ker so bili pri tej trdki postreženi
najbolje in najceneje!

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„TRIDUNA“, P. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Hišnim posestnikom, šolam, župniščem in dr. uradom.

Keramična zadruga

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 4

preje podružnica „Keramična“, tovarna peči in štedilnikov, Novomesto, ima veliko izbiro

šamotnih lončenih peči, štedilnikov. **B-le emajl**

ploče za obložitev sten, kopalnice, mlekarne, mesnice itd.

Moderne oblike. Postavlja z lastnimi člani, zato solidno in poceni.

Večletna garancija! Krasne glazure. Zahtevajte cenike.

Samoino opeko.

Zeli Vesele velikončne praznike!

Strojne tovarne in livarne d.d.

Ljubljana, Dunajska cesta 35

Zvonarna

Karlovska cesta št. 1.

Ustanovljena 1707.

Priznana prvovrstni bronasti zvonovi.
Najboljši material. — Krasni glasovi.
Konkurenčne cene. — Kratek dobavni
rok. — Ugodni pogoji. — Zahtevajte
cenike! — Oglejte si zvonarno.

Napeljavo električne luči

in vsa druga elektrotehnična
dela oskrbi po zmernih cenah

Ivan Mihelič, elektrotehnik
Ljubljana, Lepi pot št. 12 (Mirje)

Klobuke, dežne plašče,

perilo, čevlje, dežnike,

čepice, sandale itd. itd.

nudi najugodnejše

JAKOB LAH

Maribor, Glavni trg št. 2

WEITZEL

Ingenieur Gesellschaft, Kommandit. dr.

Oddelek I.

CENITVE

tehničnih naprav industrijskih podjetij
in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II.

STROKOVNA MNENJA

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse
namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III.

STROJI

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. naj-
boljše zveze! Zato dobave vseh strojev in
naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stav-
beno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

Belokranjski dan.

Veliko tombolo priredi Belokranjska podruž. SPD
dne 3. maja t. l. na Kongresnem trgu v Ljubljani za
zgradbo planinskega doma na Mirni gori v Belokranjski.

DOBITKI:

I. 6 TOMBOL:

1. Spalnica iz orehovega lesa 9000 Din
2. Pizalni stroj 5000 Din
3. Moško kolo 3000 Din
4. Šivalni stroj 4000 Din
5. Knjižnica, zastop. po vseh mod. pisat. 1500 Din
6. Kuhinjska oprema 1500 Din

II. 50 KVATERN in III. 50 ČINKVINOV.

Obsegajočih zelo potrebne reči, kakor: vreča moka,

zaboj sladkorja, dežni plašči itd.

Dobitki so razstavljeni pri g. IVANU ČERNETU na

Dunajski cesti.

Pred tombolo obhod belokranjskih svatov v pristnih

narodnih nošah z godbo in dobitki po mestu.

Kupujte srečke! ODBOR.

Royal Mail Line

Kr. angleška
poštno-
parobrodna
linija.

General. zastopstvo
za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. št. 17.

Kedni potniški promet

Hamburg—Cherbourg—Southampton v

Novi Jork in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v

Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,

San Paolo.

Odprava pešnikov 1. 2. 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 3 in 4 posteljami

Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-

dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brojstveni naslov na vsa gornja podzastopstva „ROYMAILPAC“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruz.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Naslov za brojavke: Prometna banka.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun pošto čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 59.080.

Podružnice: CELJE, DIAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
papije, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje
in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge
na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse
bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.